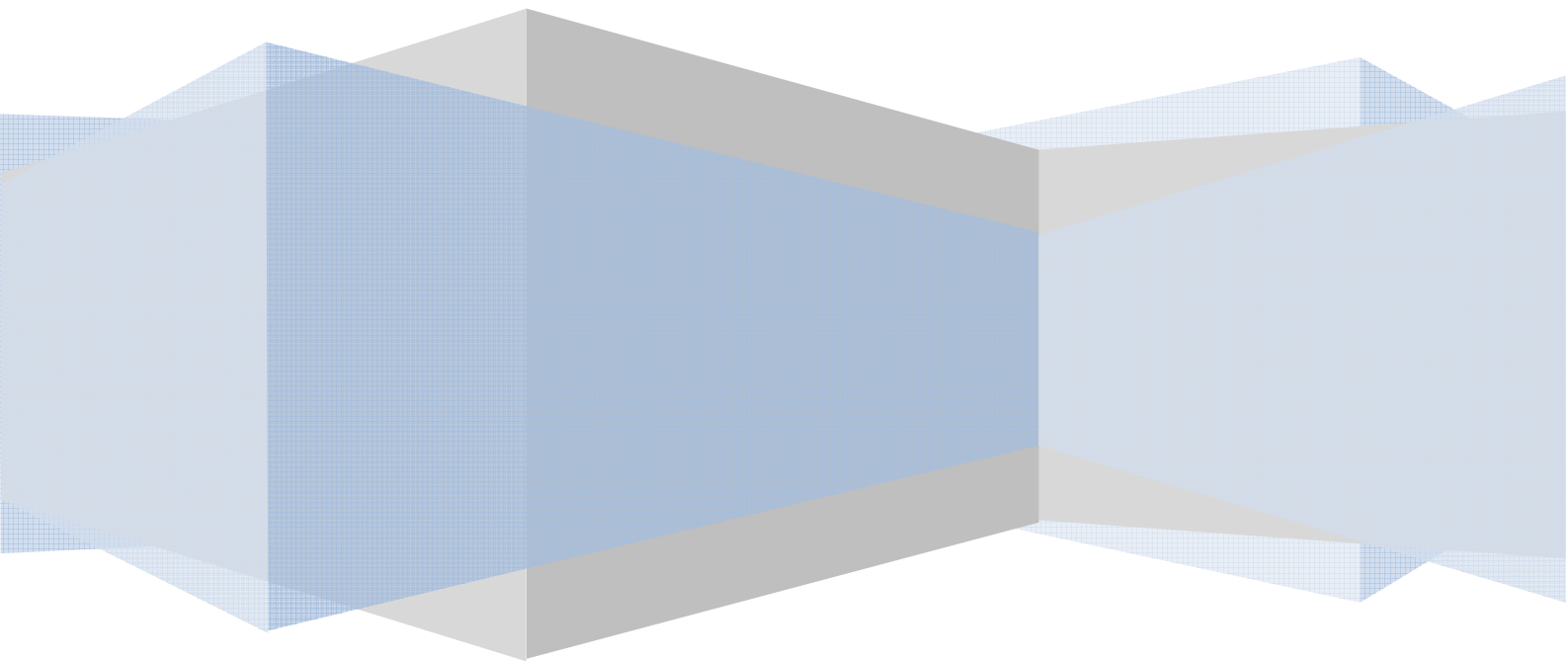

Strategia Rozwoju GMINY DZIWNÓW

wrzesień 2007

ROZDZIAŁ I – Charakterystyka Gminy

1.1 WPROWADZENIE I DEFINICJE

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane na zlecenie Gminy Dziwnów. Przedmiotem opracowania jest *Plan Strategii Rozwoju* dla ww. Gminy, obejmujący swoim zakresem wstępne koncepcje inwestycji do zrealizowania na terenie Gminy Dziwnów przy wykorzystaniu Funduszy Unijnych. Zaproponowane inwestycje oraz przyjęte rozwiązania techniczne zostały ukierunkowane na spełnienie nie tylko wymogów stawianych przepisami polskimi, ale również na spełnienie zaleceń Unii Europejskiej.

Ze względu na dynamiczny rozwój, ale i wiele zaległych i nierozwiązanych do dziś problemów, zarządzanie miastem i gminą Dziwnów wiąże się z codziennym podejmowaniem działań, oraz dokonywaniem wyborów bardzo istotnych dla lokalnej społeczności. Mając na celu, potrzebę poprawienia jakości świadczonych mieszkańcom usług, oraz konieczność długofalowego planowania rozwoju miasta Burmistrz Dziwnowa podjął decyzję o rozpoczęciu prac nad *Strategią Rozwoju i Gminy Dziwnów*.

- ☞ Potrzeba posiadania strategii wynika nie tylko z uwarunkowań zewnętrznych i standardów europejskich, ale także z pragmatycznego punktu widzenia. Powinna ona być skutecznym narzędziem w procesie rozwoju miasta. Dzięki powiązaniu celów z programami rozwoju zapewniona zostanie kompleksowość działań oraz znacznie lepsza efektywność gospodarowania zasobami i środkami finansowymi. Planowanie, monitorowanie i ocena realizacji celów w połączeniu z jawnością życia publicznego, będą sprzyjać wyzwaniu aktywności i integracji społeczności lokalnej wokół realizowanych przez samorząd miasta zadań. Przygotowaniu i realizacji dokumentu *Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów* powinny towarzyszyć zasady: samorządności terytorialnej, oznaczającej skuteczne prawo samorządów do samodzielnego kształtowania polityki zmierzającej do poprawy sytuacji mieszkańców;
- ☞ subsydiarności (pomocniczości);
- ☞ współodpowiedzialności administracji rządowej, samorządów terytorialnych, podmiotów gospodarczych, organizacji pozarządowych i mieszkańców za jednoznaczne określenie obowiązków i praw wszystkich podmiotów;
- ☞ nienaruszalności własności oraz ochrony prywatnych interesów, z zachowaniem możliwości interwencji rządu dla realizacji nadrzędnych celów publicznych;
- ☞ uwzględniania mechanizmów rynkowych;
- ☞ dostosowania założeń programowych, regulacji prawnych i standardów do uznanych zasad i norm międzynarodowych;
- ☞ jawności, akceptacji i kontroli społecznej wszelkich działań publicznych.

Przyjęcie powyższych zasad będzie służyć osiągnięciu zrównoważonego rozwoju zgodnego z zapisami Agendy 21. Przez zrównoważony rozwój rozumiemy rozwój osobowy mieszkańców i tkanki Miasta i Gminy z jego infrastrukturą społeczną i techniczną, harmonizujący rozwój gospodarczy z potrzebami w sferze społecznej przy zachowaniu i ochronie sfery ekologiczno-przestrzennej. Oznacza to, że z jednej strony we wszystkich działaniach będą uwzględniane skutki społeczne i ekologiczne, z drugiej zaś strony będzie prowadzony dialog społeczny i działania w sferze ekologiczno-przestrzennej, pozwalające rozwijać aktywność gospodarczą w mieście i jego otoczeniu.

Strategia powinna być dokumentem "żywym" i jednocześnie integrującym gminną społeczność. Stąd przyjęto, że będzie ona:

- powstawać i podlegać weryfikacji przy aktywnym uczestnictwie lokalnych środowisk,
- spójna z dokumentami programowymi w zakresie rozwoju regionalnego i rozwoju kraju,
- przekładać wyznaczone cele na konkretne programy realizacyjne oparte o zasady SMART (specyficzne - ang. specific, mierzalne - ang. measurable, uzgodnione - ang. agreed, wykonalne - ang. real, określone w czasie - ang. timed)- dokumentem "kroczącym" tj. podlegającym aktualizacji na podstawie okresowej ewaluacji postępów w realizacji celów,
- zachowywać nadrzędność w stosunku do innych dokumentów gminnych.

Decyzję o przystąpieniu do przygotowania *Strategii Rozwoju Gminy* podjęto zastrzegając, że ma być ona oparta na zasadach zrównoważonego rozwoju i Agendy 21 metodą społeczno-ekspercką z szerokim wykorzystaniem wniosków, opinii i konsultacji różnych środowisk. Prace nad przygotowaniem *Strategii Rozwoju Gminy* rozpoczęto od analizy istniejących uwarunkowań międzynarodowych, krajowych i miejskich. Na tej podstawie dokonano diagnozy stanu gminy. Sformułowano misję oraz wyznaczono cele: strategiczne, kierunkowe i szczegółowe. W *Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów* wyznaczono cele, których horyzont czasowy sięga kilku lat do przodu, dlatego też będzie ona dokumentem żywym, "kroczącym", a więc podlegającym modyfikacjom uzależnionym od postępów w jej realizacji i zmian zachodzących w otoczeniu. Monitorowanie i okresowa ewaluacja wdrażania Strategii dokonywane będą na podstawie wskaźników realizacji celów szczegółowych i programów realizacyjnych, oraz ogólnych wskaźników charakteryzujących rozwój gminy w sferach: gospodarczej, społecznej oraz ekologiczno-przestrzennej. Wyniki oceny po ich analizie przez ekspertów będą dla samorządu gminy podstawą do wprowadzania ewentualnych zmian i nowelizacji *Strategii*.

1.1.1. Definicje

Cel strategiczny - cel najwyższego rzędu w Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów określający stan, jaki należy osiągnąć w zakładanym okresie czasu poprzez realizację celów szczegółowych i kierunkowych.

Cel operacyjny - cel podporządkowany celowi strategicznemu wskazujący kierunkowe działania lub stany docelowe w obszarach definiowanych poprzez cele szczegółowe.

Cel szczegółowy - cel określający wycinek Strategii, który powinien być skojarzony z konkretnymi programami realizacyjnymi.

Kierunki - najistotniejsze wskazania, co do zakresu, natężenia i docelowego efektu działań podejmowanych w ramach programów realizacyjnych pokrywających obszar danej polityki branżowej i powiązanych z celami szczegółowymi Strategii.

Misja gminy - wyobrażenie przyszłego stanu Gminy, intencja przekształcenia jej w jednostkę o określonych cechach.

Polityka branżowa - opis działań kierunkowych i zasad postępowania w określonej dziedzinie, które posłużą do realizacji celów.

Priorytet - cel szczegółowy o najwyższej randze, którego realizacji nadaje się przywilej pierwszeństwa.

Projekt - zbiór zadań wskazujący przedmiot podejmowanych działań, osobę odpowiedzialną za wykonanie i nadzór, harmonogram realizacji, koszt realizacji i źródła finansowania oraz wskaźniki oceny stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów.

Rozwój zrównoważony i trwały - rozwój mieszkańców i tkanki gminy wraz z całą jego infrastrukturą, odbywający się w sposób harmonizujący rozwój gospodarczy z potrzebami w sferze społecznej oraz przy zachowaniu i ochronie sfery ekologiczno-przestrzennej, czyli bez szkodenia środowisku naturalnemu.

Sfera - jeden z trzech obszarów (sfera gospodarcza, społeczna, ekologiczno-przestrzenna) działalności wspólnoty samorządowej, w których aktywność powinna być wzajemnie zharmonizowana, pozwalając osiągać zrównoważony rozwój.

SMART - programy, projekty i zadania są specyficzne (ang. specific), mierzalne (ang. measurable), uzgodnione (ang. agreed), wykonalne (ang. real), określone w czasie (ang. timed).

Wskaźnik - narzędzie pomiaru osiągnięcia celu lub realizacji programów, projektów i zadań.

Zadanie - podstawowa jednostka realizacyjna służąca osiągnięciu wyznaczonych celów wskazująca przedmiot zadania, osobę odpowiedzialną za wykonanie i nadzór, harmonogram realizacji, koszt realizacji i źródła finansowania.

Zasady - wartości i przesłanki określające politykę branżową, będące podstawą do wyznaczania kierunków podejmowanych w jej ramach działań.

1.2. DIAGNOZA GMINY DZIWNÓW

1.2.1 Diagnoza uwarunkowań rozwoju

Na podstawie przeprowadzonej analizy zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju przedstawia się bieżącą sytuację Miasta i Gminy Dziwnów. Stanowi to podstawę do sformułowania misji i wyznaczenia celów rozwoju; strategicznych i operacyjnych.

Położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Dziwnów leży na terenie województwa zachodniopomorskiego, które utworzono na podstawie ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o trójstopniowym podziale terytorialnym: na gminy, powiaty i województwa.

Obszar województwa tworzą:

Pomorze Zachodnie- 19 900 km², tj. 87%,

Krajna (tereny od Choszczna po Wałcz)-2 500 km², tj. 11%,

Pomorze Gdańskie (Biały Bór)- 146 km², tj. 1%,

Ziemia lubuska (obszar za rzeką Myśłą)- 117 km², tj. 1%.

Region położony jest na Pobrzeżach Południowobałtyckich: Szczecińskim i Koszalińskim, oraz na Pojezierzu Pomorskim (części Pojezierzy Południowobałtyckich). Województwo znajduje się w północno-zachodniej Polsce, nad Bałtykiem, graniczy na zachodzie z Niemcami (landami Meklemburgia-Pomorze Przednie i Brandenburgia), a w Polsce z trzema województwami:

pomorskim (na wschodzie),

wielkopolskim (na południowym wschodzie),

lubuskim (na południu).

Województwo liczy 114 gmin (w tym 11 miejskich, 51 miejsko-wiejskich, 52 wiejskich), 18 powiatów i 3 miasta na prawach powiatów.

Powierzchnia województwa wynosi 22,9 tys. km², co stanowi 7,3% obszaru Polski (5 lokata w kraju). Od północy naturalną granicę regionu tworzy Morze Bałtyckie, którego linia brzegowa w województwie zachodniopomorskim wynosi 185 km. Od zachodu region graniczy z Niemcami (186 km), natomiast od południa i wschodu z województwami lubuskim, wielkopolskim i pomorskim.

Ludność województwa zachodniopomorskiego liczy ok. 1.695 tys. osób, (4,4% ludności kraju), w tym 870,2 tys. kobiet. W poziomie zaludnienia od kilku lat zaznacza się tendencja malejąca; w ciągu ostatnich 4 lat nastąpił spadek liczby mieszkańców województwa o ponad 1,8 tys. osób. Gęstość zaludnienia jest niska i wynosi 74 osoby na 1 km² (76 w 1999 r.) - w kraju 123 osoby. Większość ludności regionu zamieszkuje w miastach (wskaźnik urbanizacji 69,3%; w kraju 61,5%). Prawie połowę ogólnej liczby ludności miejskiej stanowią mieszkańcy Szczecina i Koszalina. Województwo zachodniopomorskie ma charakter rolniczo-przemysłowy. Największe zakłady przemysłowe mające jednocześnie wpływ na środowisko są zlokalizowane w Szczecinie i w rejonie większych miast. Ważnym działem gospodarki województwa zachodniopomorskiego, o dużych potencjalnych możliwościach rozwoju, jest turystyka. Jej rozwój oparty jest na unikatowych walorach przyrodniczo-kulturowych związanych z nadmorskim i pojeziernym położeniem, jak również na przygranicznym położeniu województwa, które stymuluje rozwój transgranicznych produktów turystycznych. Charakterystyczna dla województwa jest różnorodność krajobrazu, walory naturalne, bogactwo folkloru i tradycji regionalnych, umożliwiających rozwój zróżnicowanych form turystyki. Zdecydowanym atutem regionu są jego walory lecznicze i uzdrowiskowe, będące podstawą funkcjonowania zachodniopomorskich uzdrowisk, oraz dynamicznie rosnący segment hoteli – ośrodków z zapleczem typu SPA. Na terenie województwa stwierdzono również występowanie wód geotermalnych, które z uwagi na skuteczność zabiegów leczniczych z ich zastosowaniem głównie w zakresie chorób układu krążenia i reumatologicznych mogą być w przyszłości wykorzystane w turystyce uzdrowiskowej. Atutem jest też mała gęstość zaludnienia, występujące tu liczne zabytki archeologiczne i architektoniczne. Wody powierzchniowe zajmują około 6,1 % powierzchni województwa.

Z planów rozwoju województwa zachodniopomorskiego wynika, iż nastąpi intensyfikacja poniższych gałęzi gospodarki: przemysł stoczniowy i gospodarka morska, rybołówstwo i przetwórstwo rybne, transport morski i lądowy, leśnictwo i przemysł drzewny, rolnictwo i przetwórstwo rolno spożywcze, infrastruktura transportowa (budowa autostrad i dróg szybkiego ruchu), turystyka, przemysł maszynowy i elektro maszynowy, budownictwo, usługi dla ludności, rzemiosło, handel hurtowy i detaliczny.

Województwo zachodniopomorskie współpracuje od wielu lat z samorządami Meklemburgii-Pomorza Przedniego i Brandenburgii. Między innymi z funduszu małych projektów, który funkcjonuje w ramach inicjatywy wspólnotowej Interreg, wsparto ponad 600 różnych przedsięwzięć. Olbrzymią szansą na rozwój regionu będzie wejście Polski do strefy Schengen. W dniu przystąpienia Polski, wszystkie przejścia graniczne, również rzeczne i morskie przestaną istnieć. Władze lokalne będą mogły, więc starać się o środki na przekształcenie ich w mariny lub przystanie, a to z pewnością wpłynie pozytywnie na rozwój turystyki w regionie Odry i Zalewu Szczecińskiego. Takie działania nie wyczerpują możliwości programu, znajdują się także pieniądze na inne przedsięwzięcia.

Gmina Dziwnów położona jest w północno zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, na Wybrzeżu Trzebiatowskim i w regionie fizycznogeograficznym Uznam i Wolin, na Wyspie Wolin, półwyspach Międzywodzkim i Dziwnowskim, pomiędzy Morzem Bałtyckim oraz Zatoką Wrzosowską (częścią Zalewu Kamieńskiego, zwaną także Jeziołem Wrzosowskim) przy ujściu rzeki Dziwny do morza, oraz na stałym lądzie. Przez gminę przechodzi czerwony szlak turystyczny prowadzący wzdłuż polskiego wybrzeża. Tereny leśne zajmują 22% powierzchni gminy, a użytki rolne 15%. Gmina ma bardzo korzystny klimat. Bardzo małe amplitudy temperatur w roku, a zimy krótkie z małą ilością opadów. Wszystko to sprawia, że w Dziwnowie jest łagodny klimat z dużą liczbą dni słonecznych. Licząca 4076 mieszkańców gmina w skład, której wchodzi miejscowości takie jak Dziwnów, Dziwnówek, Łukęcin i Międzywodzie o łącznej powierzchni 3790 ha charakteryzuje się bardzo dynamicznym rozwojem. Władze Dziwnowa uważają, że sprawą priorytetową jest rozbudowa infrastruktury komunalnej i portowej. W chwili obecnej do sukcesu Gminy można zaliczyć oczyszczalnię ścieków i podłączenie do mediów (gaz i kanalizacja) miejscowości gminnych. Stolicą gminy jest miasto Dziwnów, które prawa miejskie uzyskało 1 stycznia 2004 roku.

Walory środowiska naturalnego

Gmina Dziwnów położona jest na wąskim pasie mierzei długości 17 km i od 0,5 do 3,5 km szerokości, pomiędzy dwoma środowiskami wodnymi tj. morzem Bałtyckim i akwatorium rzeki Dziwny. Jej powierzchnia wynosi 38 km². Rejon ujścia rzeki Dziwny do Bałtyku to środkowa część obszaru gminy, która rozdziela gminę na część lądowa i na obszar leżący na wyspie Wolin. Położenie oraz warunki naturalne predestynują gminę do rozwoju turystyki i rekreacji, choć z drugiej strony występują naturalne ograniczenia- wąski pas mierzei, oraz strefa klifowego silnie abradowanego wybrzeża.

Taka budowa geologiczna jest wynikiem ostatniego (plejstocen) zlodowacenia Bałtyku. Jego konsekwencją są obszary zdominowane przez twory moreny dennej takie jak piaski, żwiry, mułki, torfy, glina zwałowa. Rzeźba terenu jest umiarkowanie zróżnicowana, falista. Takie ukształtowanie terenu jest idealne do pieszych wędrówek i wycieczek rowerowych. Na rzeźbę składają się w głównej mierze wydmy nadmorskie, a na wschód od Dziwnówka klify. Sama plaża na terenie gminy jest dość szeroka i piaszczysta. W Łukęcinie zdoła ją piękne, kolorowe otoczaki wyrzucane przez morze.

Powierzchnia wód stanowi około 1/3 powierzchni całej gminy Dziwnów. W skład sieć hydrograficznej gminy wchodzi: rzeka Dziwna, jez. Martwe, jez. Wrzosowskie i Zalew Kamieński. Wymienione akweny wodne wraz z m. Bałtyckim stanowią idealne zaplecze do uprawiania sportów wodnych i rekreacji. Jest to jeden z głównych walorów gminy. Bałtyk jest morzem mało zasolonym, a średnia temperatura w lipcu waha się w granicach 17-20 ° C. W Dziwnówku i Międzywodziu znajdują się źródła solankowe i jodowo- bromowe, które przyczyniły się do rozwoju turystyki w tych miejscowościach i stanowią o ich wybitnie uzdrowiskowym charakterze. Na terenie gminy panuje specyficzny mikroklimat korzystny dla ludzi (pomocny zwłaszcza w leczeniu chorób układu oddechowego). Kolejnym niepowtarzalnym walorem turystycznym gminy jest czyste powietrze, nieskażone przemysłem. Klimat na terenie gminy jest umiarkowany, zimy są łagodne i zaczynają się dopiero w styczniu. Lata nie są upalne i również zaczynają się później niż na obszarze reszty kraju. Średnia temperatura powietrza w ciągu roku wynosi 8,5 ° C. Temperatura powierzchniowej warstwy wody w lipcu i sierpniu osiąga 17-20 ° C. Sezon kąpielowy trwa od czerwca do połowy września. Maksymalne nasłonecznienie dobowe w okresie letnim wynosi 5 godzin. Najwięcej dni słonecznych notuje się od maja do sierpnia. Pogoda jest zmienna, a średnia opadów wyższa niż w głębi kraju.

Turystyka

Z pewnością walorem głównym Gminy Dziwnów jest jej położenie. Jako północno-zachodnia część województwa zachodniopomorskiego została wkomponowana w wody Morza Bałtyckiego, Zalewu Kamieńskiego i rzeki Dziwny, co sprawia, że jest obszarem szczególnie atrakcyjnym turystycznie. Na osiemnastokilometrowy odcinek wybrzeża Bałtyku, jaki należy do gminy, składają się piaszczyste plaże, czysta woda morska, ale także cztery kurorty turystyczne z dużą bazą noclegową i gastronomiczną. Wszystkie powyższe czynniki w połączeniu z korzystnym mikroklimatem sprawiają, że liczba odwiedzających gminę turystów wciąż się zwiększa. Dlatego też głównym źródłem dochodów gminy jest turystyka i rekreacja. Baza turystyczna miejscowości leżących w gminie, jest jedną z największych w województwie i nieustannie się rozwija. Z roku na rok poprawia się standard obiektów wypoczynkowych. W czterech miejscowościach na terenie gminy jest już trzydzieści tysięcy miejsc noclegowych, których szczegółowy opis znajduje się w materiałach informacyjnych i stronach internetowych Gminy Dziwnów. Prywatni gestorzy hoteli i pensjonatów stawiają na standard, który w wielu obiektach porównywalny jest do tego, jakim dysponują hotele w znanych kurortach w Europie.

Baza noclegowa gminy Dziwnów, chociaż sezonowa, to charakteryzuje się największą koncentracją miejsc noclegowych w Polsce północno-zachodniej. Gmina skupia największą liczbę obiektów i miejsc noclegowych w pasie nadmorskim, co stanowi o olbrzymim potencjale turystycznym gminy.

Liczba miejsc w	Dziwnów	Dziwnówek	Międzywodzie	Łukęcin	Razem
kwaterach prywatnych, na polach namiotowych,	4500	3000	3800	2000	13300
Liczba miejsc w ośrodkach wczasowych	6500	2194	5303	2668	16665

Baza noclegowa- kategoryzacja

Największym problemem miejscowości nadmorskich, w tym także Gminy Dziwnów, jest niewielka liczba skategoryzowanych obiektów noclegowych. Przeważająca ilość gospodarstw domowych sprzedaje miejsca noclegowe nie posiadając żadnego potwierdzenia poziomu świadczonych usług. Choć władze gminy promują skategoryzowane pensjonaty, tego typu praktyki wpływają niekorzystnie na konkurencyjność i na wizerunek gminy. Stworzenie oferty turystycznej bez sprecyzowania warunków pobytu jest wręcz niemożliwe. Bardzo trudno jest więc sporządzić jakąkolwiek bazę danych w postaci katalogu informacyjnego czy chociażby zamieścić pełne informacje o noclegach na stronie internetowej. Sytuacja jest tym trudniejsza, iż w grę wchodzi spora rotacja turystów przebywających w gminie (przeważają przyjazdy 2-4 dniowe).

Zaplecze gastronomiczne

Liczba obiektów małej gastronomii na terenie gminy nieustannie wzrasta. Ilość punktów gastronomicznych jest w stanie obsłużyć więcej turystów niż w rzeczywistości obsługują. Minusem tego rodzaju usług jest ich ujednoczenie. Przy każdej ulicy w każdej miejscowości, co kilkadziesiąt lub kilkanaście metrów znajdują się punkty gastronomiczne, z których wszystkie proponują przybliżony poziom usług, brakuje natomiast lokali o wyższym standardzie. W miarę rosnącego zapotrzebowania na bazę noclegową o wysokim standardzie automatycznie rośnie zapotrzebowanie na ekskluzywne i eleganckie restauracje oraz kawiarnie.

Kolejny problem to sezonowość całego wachlarza usług branżowych. Podobnie jak w przypadku bazy noclegowej, dostępność restauracji czy innych punktów rozrywkowo-gastronomicznych jest ściśle uzależniona od kalendarza. Przed lub po terminie wakacji szkolnych znalezienie czynnej smażalni ryb lub restauracji stanowi problem. To również odstrasza turystów przed przyjazdem w martwym sezonie. W efekcie lokale gastronomiczne przez większą część roku stoją zamknięte, a przyjezdni goście poszukują miejsca, gdzie mogliby się posilić lub spędzić mile czas.

Zaplecze sportowo-rekreacyjne

Zaplecze sportowo – rekreacyjne, ilość obiektów znajdujących się na terenie gminy:
2 baseny, 2 boiska - w tym jeden to własność jednostki wojskowej, 1 hala sportowa, 2 siłownie, 2 przystanie, 1 nabrzeże cumownicze.

Hala sportowo- widowiskowa w Dziwnowie została oddana do użytku 18 maja 2002 roku. Hala posiada warunki techniczne do zorganizowania zawodów na skalę kraju, z możliwością transmisji telewizyjnych. Nawierzchnia typu „Terafleks”, pełno wymiarowe boiska oraz wysokość hali 14 m. wystarczają, aby przeprowadzać mecze koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej itp. Wyposażenie techniczne spełnia wymogi międzynarodowe. Inwestycje w sport i wypoczynek uatrakcyjniają wizerunek gminy. Aby turystyka w gminie była wysokokwalifikowaną musi posiadać zaplecze sportowe i rekreacyjne. Wyzwaniem dla władz samorządowych jest budowa w obrębie hali sportowej krytego basenu kąpielowego o charakterze sportowo rekreacyjnym. Gmina boryka się z brakiem z prawdziwego zdarzenia bazy dla sportów wodnych. Istniejąca baza Uczniowskiego Klubu Sportowego utrzymywana dzięki ogromnemu wysiłkowi fanatyków tej dziedziny sportu nie w pełni zaspakaja potrzeby coraz większej liczby chętnych do jej uprawiania.

Turystyka

Przez gminę przechodzi czerwony szlak turystyczny prowadzący wzdłuż całego polskiego wybrzeża. Ponadto na jej terenie znajduje się wiele tras turystycznych, które w pełni ukazują jej walory krajoznawcze i turystyczne. Punkt informacji turystycznej w gminie znajduje się w Urzędzie Miejskim w Dziwnowie. Ponadto informacji można zasięgnąć na stronie internetowej www.dziwnow.pl. Umieszczenie punktu informacji turystycznej na terenie Urzędu nie jest najlepszym rozwiązaniem ze względu na ograniczony dostęp turystów- godziny pracy Urzędu.

Rodzaje wypoczynku na terenie gminy Dziwnów wg preferencji turystów:
pływanie, odpoczynek bierny (plażowanie), windsurfing, turystyka piesza, turystyka rowerowa, żeglarstwo, wędkarstwo, skutery wodne, łodzie motorowe, gry zespołowe halowe, paralotniarstwo, otwarte obserwacje dzikich ptaków, jeździectwo.

Środowisko naturalne

Ochrona środowiska naturalnego, ze względu na turystyczny charakter gminy, jest sprawą priorytetową. Dużym atutem jest to, iż na terenie Gminy nie występują zakłady przemysłowe, dlatego też nie odnotowuje się zanieczyszczenia powietrza emisją pyłów, azotu, tlenków siarki, węgla i innych.

Ochrona środowiska w gminie polega na:

1. kontrolowaniu czystości wody morskiej. Woda w Bałtyku na odcinku wybrzeża dziwnowskiego charakteryzuje się wysokim stopniem czystości. Ten stan determinują korzystne odległość od dużych portów morskich, oraz kompleksowa gospodarka nieczystościami płynnymi w gminie. Zachowanie czystości wody jest zadaniem ponad lokalnym, oraz trans granicznym i powinno być tematem współpracy wszystkich gmin i regionów morza Bałtyckiego,
2. zabezpieczeniu wydm i ochrona pasa leśnego. Ochrona pasa zalesionych wydm to: po pierwsze zabezpieczenie przed abrazją i zabieraniem łądu przez morze, oraz z drugiej strony ochrona przed nadmierną interwencją człowieka,

3. ochrona lasów. Lasy zajmują w Gminie 22% powierzchni. Oprócz tego, że są jednym z walorów turystycznych, to stanowią również naturalne płuca Gminy. Działania zabezpieczające są konieczne w celu utrzymania zaplecza leśnego i przestrzeni zielonej na terenie gminy,
4. ochrona znajdującego się w Dziwnowie użytku ekologicznego „Martwa Dziwna”, który jest ciekawym przykładem procesów sukcesyjnych. Występuje tu wiele prawnie chronionych gatunków flory i fauny. Jezioro jest celem ornitologicznych wycieczek. Miłośnicy ptaków mają okazję do podglądania licznych gatunków ptaków lęgowych. Nad „Martwą Dziwną” odkryto obecność bardzo rzadkiej gęsi- bernikli kanadyjskiej.

1.2.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Ochrony środowiska naturalnego- uwarunkowania

Ustala się bezwzględne przestrzeganie zawartych w nich zakazów i nakazów w odniesieniu do elementów i zespołów przyrodniczych chronionych przepisami szczegółowymi. Należy zachować następujące formy ochrony unikatowych wartości ekosystemów przyrodniczych i cennych elementów środowiska

W Dziwnówku występują zasoby wód mineralizowanych, natomiast w Międzywodziu i Dziwnowie znajdują się ich ujęcia (odwierty). Stwarza to możliwość utworzenia bazy lecznictwa sanatoryjnego z szerokim zakresem usług.

Obszary leśne znajdujące się na terenie gminy powinny zostać objęte ochroną- ruch turystyczny powinien odbywać się po wyznaczonych szlakach.

Występujące na terenie gminy elementy przyrodnicze wymagające ochrony prawnej:

Obszary prawnie chronione

Użytek ekologiczny „Martwa Dziwna”, w którego skład wchodzi jez. Martwe wraz z otaczającym je lasem. Jest to obszar o powierzchni 96 ha, położony w pasie technicznym Urzędu Morskiego w Szczecinie.

Lasy ochronne - lasy nadmorskie stanowiące część składową ochronnego pasa nadmorskiego. Pełnia funkcję: glebochronną, wiatrochronną i przeciwerozryjną, jak również uzdrowiskowo-klimatyczną. Działalność gospodarcza prowadzona na w/w obszarze musi być podporządkowana ścisłym kryterium ochronnym.

Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną prawną

Miejsca rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych na obszarach, na których obowiązuje dotychczasowy sposób użytkowania, ochrona przed dewastacją i zmianą stosunków wodnych. Miejsca te strefowo znajdują się:

- ✓ w zachodniej części gminy (2 stanowiska na obszarze zespołu przyrodniczo krajobrazowego) – stanowisko bielika i kani rdzawej
- ✓ na południowy zachód od Łukęcina w śródpolnym zadrzewieniu – stanowisko kani rdzawej

Obszar chronionego krajobrazu (O.Ch.K.)- obszar ten wchodzi w skład krajowego systemu obszarów chronionych i obejmuje całą gminę Dziwnów z rz. Dziwną, Zalewem Kamieńskim i Zatoką Wrzosowską.

Użytki ekologiczne, na których obowiązuje zakaz niszczenia i przekształcania miejsc będących siedliskiem bytowania roślin i zwierząt gatunków chronionych. Do obszarów tych zaliczymy:

- ✓ „Dziwnowskie piaski” – fragmenty plaży nadmorskiej

- ✓ „Mikołajkowa wydma” – wydmy na wysokości Międzywodzia, Dziwnowa i Dziwnówka – jest to stanowisko występowania mikołajka nadmorskiego i innych roślin słonolubnych,
- ✓ „Dziwnowskie klify” – fragmenty klifu między Dziwnówkiem a granicą gminy,
- ✓ „Dziwnowskie grążele” – północny brzeg Zalewu Kamieńskiego. Jest to miejsce występowania roślin wodnych i szuwarowych podlegających ochronie, oraz miejsce rozrodu i przebywania zwierząt gatunków chronionych

Zespoły przyrodniczo– krajobrazowe, na których obowiązuje dotychczasowy sposób użytkowania z zachowaniem istniejących stosunków wodnych

- ✓ „Koprzywskie Łęgi” – znajdują się w zachodniej części gminy nad jez. Koprowo,
- ✓ „Dziwnowskie Słonawy – położone na południe od Dziwnowa
- ✓ „Dziwnowskie Łęgi” – położone na południe od drogi Kołczewo- Międzywodzie – Dziwnów

Nadbrzeżny pas ochronny wyznaczony wzdłuż linii brzegowej morza, akwatorium Dziwny, na którym działalność ogólnego- gospodarcza podlega ograniczeniom wynikającym z potrzeby utrzymania brzegu w strefie, zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony środowiska. Nadbrzeżny pas ochronny obejmuje:

- ✓ pas techniczny
- ✓ pas ochronny

Stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej „Kra Jurajska” w rejonie Dziwnówka. Są to gruboławicowe wapienie bulwiaste z warstwami muszlowca

Ochrona i zachowanie pozostałych elementów środowiska przyrodniczego:

Obszary i obiekty przyrodnicze- stanowiska gatunków chronionych roślin, miejsca bytowania i rozrodu fauny, skupiska starodrzewu i inne, na których podejmowanie decyzji o działaniach powinno odbywać się w porozumieniu ze specjalistami i przyrodnikami:

- ✓ miejsca występowania cennych gatunków ptaków i płazów– wschodni brzeg jez. Wrzosowskiego
- ✓ miejsca występowania cennych gatunków roślin, oraz rozmnażania i żerowania zwierząt – bory nadmorskie na całej długości gminy
- ✓ cenny obszar dla herpeto- i ornitofauny – tereny we wschodniej części gminy

Korytarze ekologiczne – tereny porośnięte roślinnością szuwarową, stanowiące siedliska ptaków wodnych i błotnych, na których winien obowiązywać dotychczasowy sposób użytkowania

- ✓ strefy brzegu Dziwny, Zalewu Kamieńskiego i zatoki Wrzosowskiej, która znajduje się w korytarzu ekologicznym o międzynarodowej randze, jaki tworzy Dziwna z Zalewem Szczecińskimi i doliną Odry.

Obszar ochrony uzdrowskiej wyznaczony dla uzdrowska w Kamieniu Pomorskim.

- ✓ na tych obszarach nie należy dopuszczać do przekształceń środowiska w wyniku, których obniżone zostałyby walory przyrodnicze.

Wody zmineralizowane

- ✓ występują w Dziwnówku i Międzywodziu. Dla ochrony zasobów zmineralizowanych wód leczniczych w Dziwnówku wprowadzono obszar górniczy, w którym obowiązuje zakaz wykonywania wierceń, ujęć wody, głębokich robót ziemnych. Wody mineralizowane występujące na terenie gminy powinny stać się podstawą do restauracji funkcji uzdrowskiej, a podwyższona temperatura tych wód może stać się źródłem energii dla potrzeb grzewczych. Wody podziemne użytkowe występują we wschodniej części gminy (rejon Łukęcina – Radawka) wymagają opracowania strefy ochrony pośredniej zewnętrznej i wewnętrznej (strefy ochrony zasobowej).

Gminne wody powierzchniowe:

- ✓ Morskie wody wewnętrzne - akwatorium Dziwny
- ✓ Jezioro Martwe
- ✓ Cieki i rowy w rejonie Łukęcina

Celem ochrony gminnych wód powierzchniowych należy uporządkować sprawy związane z gospodarką wodno- ściekową, oraz zlikwidować wysypisko odpadów komunalnych i przeprowadzić rekultywację terenu po nim.

Komunikacja

W skład dróg na terenie gminy wchodzi:

Droga wojewódzka- 2 odcinki: droga nr 102, relacji; Międzyzdroje –Kamień Pomorski – Kołobrzeg, droga nr 107, relacji; Dziwnówek – Kamień Pomorski – Partówek;

Drogi powiatowe- 2 odcinki: droga powiatowa relacji Międzywodzie – Wolin; droga powiatowa relacji Łukęcin – Strzeżewo;

Sieć dróg gminnych.

Infrastruktura drogowej na terenie gminy:

RODZAJ DROGI	Km
WOJEWÓDZKIE	15,2
POWIATOWE	1,5
GMINNE	25,6
RAZEM	39,2

Istniejąca infrastruktura drogowa jest stosunkowo dogodna, jeśli chodzi o połączenie z takimi miejscowościami jak: Świnoujście, Kamień Pomorski, Wolin, Międzyzdroje. Najbliższa stacja kolejowa (towarowo – osobowa) znajduje się w Kamieniu Pomorskim, oddalonym od Dziwnowa o 14 km. Na Terenie Gmin znajdują się dwie drogi wojewódzkie: 102 i 107, łącznie o długości 15,2 km. W projektowanym układzie drogowym przewidywane są zmiany w przebiegu drogi wojewódzkiej nr 102:

- budowa obejścia Międzywodzia od strony południowej.
- budowa obejścia m. Dziwnówek , od strony jez. Wrzosowskiego

Realizacja nowych inwestycji lub modernizacja dróg powinna uwzględniać ich przebieg przez tereny zalesione i powinno się stosować odpowiednie rozwiązania np. budowę przepustów, w miejscach kolizji z trasami migracji zwierząt. Proponowane obejście Międzywodzia (jedyne możliwe) przechodzi przez tereny cenne przyrodniczo, co wymaga stosownych analiz przyrodniczych. Ze względu na turystyczno-rekreacyjny charakter Gminy, oraz z uwagi na występujące w niej liczne obszary chronione, wskazanym byłoby wprowadzenie wzdłuż dróg wojewódzkich osłon izolacyjnych. Również ze względu na powyższe należałoby określić:

- lokalizację parkingów (strategicznych) dla komunikacji zbiorowej w miejscowościach:
  - Międzywodzie – w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej i powiatowej,
  - Dziwnów – w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej 102,

- Dziwnówek - w rejonie skrzyżowania dróg wojewódzkich,
- Łukęcin- przy drodze wojewódzkiej nr 102,
- w obszarach zainwestowanych
  - w liniach rozgraniczenia ulic, oddzielone od drogi głównej w sposób trwały
  - w sąsiedztwie istniejących i projektowanych obiektów usługowych.

Ośrodki, domy wczasowe, kwatery prywatne etc. Powinny zapewnić parking dla swoich gości na terenach własnych.

Drogi gminne są w średnim stanie technicznym. Na wielu odcinkach wymagają remontu i modernizacji. Ich długość wynosi 25,6 km, w tym utwardzonych 21,6 km, z czego 13,7 km o nawierzchni bitumicznej, 6,7 km z kostki „ polbruk” i 1,2 km nawierzchnie z płyt betonowych, pozostałe drogi są drogami gruntowymi.

Kilometraż dróg gminnych łącznie z drogami zakładowymi, oraz chodnikami w poszczególnych miejscowościach wynoszą:

Lp.	Miejscowość	Chodniki	Drogi z kostki polbruk	Drogi bitumiczne	Drogi z nawierzchni betonowych	Ogółem (drogi urządzone i nie)
1	Dziwnów	10,45	3,2	8,0	1,2	14,7
2	Dziwnówek	1,6	0,7	2,1	0,0	3,1
3	Międzywodzie	5,1	2,5	2,5	0,0	6,4
4	Łukęcin	0,5	0,3	1,1	0,0	1,4

Komunikacja zbiorowa

Główny środkiem komunikacji zbiorowej jest komunikacja publiczna- autobusowa. Strategicznym przewoźnikiem jest Państwowa Komunikacja Samochodowa, funkcjonująca na terenie Gminy od lat. Sieć połączeń zorganizowana przez PKS zaspokaja podstawowe zapotrzebowania mieszkańców. Przewoźnik dociera do wszystkich miejscowości w gminie, oraz zapewnia dobre połączenia z Kamieniem Pomorskim, Międzyzdrojami, Świnoujściem oraz Szczecinem. Od kilku lat ofertę PKS uzupełniają przewoźnicy prywatni. Sieć połączeń, które proponują, jest o wiele uboższa od oferty przewoźnika strategicznego, jednak ich atutem są częste połączenia dowożące ludzi do miejsc strategicznych.

Zaopatrzenie w wodę

Zapotrzebowanie wody do celów spożywczych i gospodarczych jest bardzo zróżnicowane, uwarunkowane ilością przebywających na terenie gminy, w danym okresie osób. Szczyt zapotrzebowania przypada na sezon letni, gdzie liczba przebywających wzrasta do około 30.000 osób dziennie. Bazę turystyczną stanowi ponad 200 ośrodków wczasowych, pensjonatów, hoteli a także liczne pola namiotowe i campingowe. Wszystkie miejscowości zaopatrywane są w wodę z gminnej sieci wodociągowej. Stan zaopatrzenia w wodę gminy Dziwnów przedstawia się następująco:

Dziwnów i Dziwnówek zaopatrywane są w wodę z wodociągu grupowego bazującego na ujęciu w Strzeżewie (gmina Kamień Pomorski), którego łączne zasoby wynoszą 6,5 tys m³ na dobę. Wodociąg ten obejmuje swoim zasięgiem miejscowości: Strzeżewo, Strzeżewko, Wrzosowo, Dziwnówek i Dziwnów. Okresowo też zasila miejscowości Międzywodzie i Zastań, w normalnych warunkach zasilane z ujęcia w Kołczewie (ujecie zdegradowane).

Ujęcie w Strzeżewie jest obecnie i w perspektywie podstawowym ujęciem wody dla gminy Dziwnów. Łukęcin jest zaopatrywany w wodę przez system mieszany. Część centralna miejscowości zaopatrywana jest w wodę z ujęcia o zatwierdzonych zasobach 15 m³/h, a część nadmorska miejscowości z szeregu ujęć zlokalizowanych na terenie ośrodków wypoczynkowych.

Średnie dobowe zapotrzebowanie na wodę wynosi:

- sezon letni - 4440 m³/d
- poza sezonem letnim – 1440 m³/d

Gmina posiada wystarczające zasoby wody pitnej na pokrycie potrzeb, zarówno w sezonie jak i poza nim. W sezonie letnim w godzinach maksymalnego rozbioru występują okresowo deficyty wody, oraz niewydolność technologiczna i hydrauliczna urządzeń do uzdatniania i jej rozprowadzania. Gmina jest w posiadaniu koncepcji rozbudowy systemów wodociągowych. Po przeprowadzeniu rozpoznania hydrogeologicznego, prawdopodobna będzie rozbudowa ujęcia w Strzeżewie, modernizacja stacji uzdatnia wody, oraz wymiana sieci wodociągowej na odcinku Dziwnówek-Dziwnów i Dziwnów - Międzywodzie. Przewidziana jest również budowa zbiorników retencyjnych w Dziwnowie, wymiana starej sieci rozdzielczej w Dziwnowie i Międzywodziu (sieć azbestowo-cementowa), oraz podłączenie miejscowości Łukęcin do stacji w Strzeżewie. Istnieje również możliwość zasilania wodociągu strzeżewskiego z centralnej części wyspy Wolin.

Studnie i stacje wodociągowe

Gmina Dziwnów jest w posiadaniu 4 studni na terenie ujęcia wody w Kołczewie, oraz 12 studni wierconych na terenie ujęcia wody w Strzeżewie. Ponadto w eksploatacji są także lokalne ujęcia wód podziemnych, znajdujące się, przede wszystkim na terenie dużych ośrodków wczasowych w Łukęcinie.

Charakterystyka studni wodociągowych:

Stacja wodociągowa zlokalizowana w Strzeżewie	Woda dostarczana jest z 12 studni o wydajności
	studnia nr 1 – 45 m ³ /h
	studnia nr 2 – 36 m ³ /h
	studnia nr 3 - 46 m ³ /h
	studnia nr 4 - 41 m ³ /h
	studnia nr 5 - 28 m ³ /h
	studnia nr 6 - 28 m ³ /h
	studnia nr 7 - 18 m ³ /h
	studnia nr 8 - 15 m ³ /h
	studnia nr 9 - 15 m ³ /h
	studnia nr 10- 66 m ³ /h
	studnia nr 11- 58 m ³ /h
	studnia nr 12- 60 m ³ /h
przewidziano rozbudowę stacji	

Stacja wodociągowa zlokalizowana w Kołczewie	Woda dostarczana jest z 4 studni o wydajności studnia nr 1 – 32 m ³ /h studnia nr 2 – 32 m ³ /h studnia nr 3 – 32 m ³ /h studnia nr 4 – 15 m ³ /h przewidziano rozbudowę stacji
--	--

Ujęcie wody znajdujące się w Strzeżewie wymaga przeprowadzenia gruntownego remontu. Wszystkie stacje wodociągowe zasilane są wodą węgelną. Lokalizacja studni w stosunku do stacji jest niejednolita.

Sieci wodociągowe

Sieć wodociągowa (rozdzielcza) obejmuje cały teren gminy, w układzie lokalnych sieci połączonych tzw. rurociągami spinającymi w całość, zasilaną w wodę z istniejących stacji wodociągowych. Sieć ta, w połowie zbudowana jest z rurociągów PCV o średnicach od ϕ 90 do ϕ 200 mm.

Udział poszczególnych materiałów w sieci wodociągowej wynosi:

- PCV – 18 840 mb
- Stal – 14 400 mb
- inne materiały (azbestowo-cementowe – 8 300 mb).

Długość sieci wodociągowych w poszczególnych miejscowościach:

Dziwnów	12 500 m
Dziwnówek	6 900 m
Strzeżewo	3 000 m
Międzywodzie	11 300 m
Wrzosowo	3 100 m

Całkowita długość głównej sieć rozdzielczej wynosi ok. 35 km.

Gospodarka ściekowa

Gminę Dziwnów, ze względu na jej wczasowy charakter cechuje sezonowość, czego konsekwencją jest duża dysproporcja powstawania nieczystości płynnych. Wartości te przedstawiają

się następująco. W sezonie turystycznym - 3517 m³ średnio na dobę, po sezonie turystycznym - 1333 m³ średnio na dobę.

Wszystkie miejscowości leżące na terenie gminy są przyłączone do sieci kanalizacyjnej, a ścieki odprowadzane są do centralnej oczyszczalni, która znajduje się w Międzywodziu. Jej wydajności wynosi 10000 m³/d. Do kompleksowego zakończenia realizacji systemu kanalizacji sanitarnej pozostały do wykonania dwa odcinki: kanalizacja sanitarna osiedla Zdrojowego, Słonecznego w Dziwnówku. Kanalizacja sanitarna ul. Wybrzeże Kościuszkowskie w Dziwnowie.

Ze względów ekonomicznych należałoby rozważyć podłączenie Łukęcina do sieci kanalizacyjnej z oczyszczalnią ścieków w Międzywodziu. Jak dotychczas ścieki z tej miejscowości są odprowadzane do oczyszczalni w Pobierowie – gmina Rewal.

Obecny stan techniczny i zastosowane w niej technologie są w stanie prawidłowo oczyszczać ścieki, powstające zarówno w sezonie turystycznym jak i poza nim. Jedynym elementem oczyszczalni wymagającym przeprowadzenia remontu jest obiekt obsługi technicznej oczyszczalni. Obiekt ten z różnych przyczyn został pominięty w trakcie realizacji inwestycji podstawowej. Reasumując, można uznać, że istniejący system gospodarki wodno-ściekowej jest mocną stroną w infrastrukturze technicznej gminy.

Odpady stałe - utylizacja i usuwanie

Dotychczas na terenie gminy eksploatowane było wysypisko odpadów stałych zlokalizowane w Międzywodziu, które nie posiadało unormowanej sytuacji formalno- prawnej. Wysypisko to było źle wykorzystywane i zlokalizowane w wyjątkowo niesprzyjających warunkach geologicznych i hydrogeologicznych, dlatego też decyzją Starosty Kamieńskiego z dniem 31.12.2004 r. zostało zamknięte. Na terenie gminy brak jest możliwości lokalizacji wysypiska odpadów stałych.

Wywozem i usuwaniem odpadów stałych na terenie gminy Dziwnów zajmują się specjalistyczne firmy, które zostały wyłonione w drodze przetargów. Szacunkowe wartości powstających odpadów w skali roku kształtują się następująco: ok.1374 Mg odpadów, z czego ok.75 % powstaje w sezonie letnim.

Pozytywne elementy gospodarki odpadami w gminie:

- zorganizowany system wywozu odpadów,
- wprowadzanie selektywnej zbiórki odpadów.

Elementy negatywne to:

- niepełny system selektywnej zbiórki odpadów,
- niedostateczna ilość pojemników na odpady.

W zakresie gospodarki odpadami zakłada się:

- ✓ Likwidację i rekultywację wysypiska odpadów stałych w Międzywodziu,
- ✓ Partycypację w budowie wysypiska z gminami ościennymi (w Świnoujściu lub Słajsinie),
- ✓ Objęcie wszystkich miejscowości gminy systemem segregacji odpadów.

Telekomunikacja

Sieć telekomunikacyjna- liczba abonentów w rozbiciu na miejscowości:

Dziwnów	978
Dziwnówek	123
Łukęcin	26
Międzywodzie	164
Razem	1291

Głównym dostawcą usług telekomunikacyjnych, zwłaszcza w sezonie letnim jest telefonia bezprzewodowa, której silna ekspansja spowodowała, że można uzyskać połączenie z całego obszaru gminy. Wskaźnik gęstości telefonicznej na terenie Gminy wynosi 32. Oznacza to, że na 100 mieszkańców gminy, 32 ma dostęp do usług operatora komunikacji stacjonarnej. Jest to wskaźnik świadczący o tym, że dostępność do linii telefonii stacjonarnej jest dobra. Telekomunikacja jest mocną stroną w infrastrukturze technicznej gminy.

Energetyka

Możliwość dostawy energii elektrycznej do odbiorców, w chwili obecnej są większe niż zapotrzebowanie. Energia elektryczna dla większości odbiorców jest dostarczana głównie liniami napowietrznymi. Wysokość napięcia jest określana na poziomie SN 15KW. Stan techniczny wielu istniejących trafostacji i sieci rozdzielczych wymaga modernizacji i rozbudowy, w przypadku realizacji nowych inwestycji. W większości miejscowościach gminy zmodernizowano system oświetlenia ulic. Zastosowano nowocześniejsze, energooszczędne technologie, ale system nadal wymaga okablowania.

Energia ciepła

Głównie nośniki energii na terenie gminy Dziwnów:

- a) gaz ziemny,
- b) gaz butylowy
- c) olej opałowy
- d) paliwa stałe
- e) energia elektryczna

Gmina ograniczyła emisję zanieczyszczeń przeprowadzając modernizację starych, często mocno wyeksploatowanych kotłowni, opalanych węglem, na kotłownie opalane gazem lub olejem opałowym.

Powierzchnia ewidencyjna gminy wynosi 3791 ha z tego:

Grunty ANR	412 ha
Grunty w zarządzie Lasów Państwowych	564 ha
Grunty w trwałym zarządzie państwowych Jedn. Organizacyjnych z wył. PGL	1311 ha
Grunty wchodzące w skład zasobu Nieruchomości Skarbu Państwa	568 ha
Grunty skarbu państwa przekazane WAM	24 ha
Pozostałe grunty Skarbu Państwa	38 ha
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	97 ha
Grunty gmin i związków między gminnych z wyłączeniem przekaz. w użytkowanie	232 ha
Grunty gmin i związków przekazane w użytkowanie wieczyste	22 ha
Grunty osób fizycznych	468 ha
Grunty kościołów związków wyznaniowych	15 ha

Ochrona dziedzictwa kulturowego

Dziwnów po raz pierwszy został wymieniony w dokumencie z 1243 roku. We wczesnym średniowieczu wiódł tędy ważny szlak handlowy łączący Zalew Szczeciński z Bałtykiem. W XIII w. Dziwna uległa zapiaszczeniu i straciła swoje znaczenie handlowe. W latach 1820-30 zaczęli napływać do Dziwnowa pierwsi kuracjusze rozpoczynając w ten sposób rozwój miejscowości jako kąpieliska morskiego. Odkrycie w 1896 roku źródeł solankowych przyczyniło się do budowy łaźni solankowych i borowinowych. Uzdrowisko funkcjonowało w Dziwnowie jeszcze przez krótki czas po wojnie. Obecnie solanki nie są eksploatowane.

Dziwnów powstał w XIX wieku, dzięki wzrastającej popularności wyjazdów nad morze. W dodatku założono tam uzdrowisko (solanka i borowina).

Mimo dość zamierchłej historii Gmina Dziwnów nie posiada zbyt wielu zabytków. Większość cennych budowli (hotele, pensjonaty i wille) została zniszczona w czasie II wojny światowej lub rozebrana krótko po niej. Niemniej jednak Dziwnów może się poszczycić uroczym osiedlem Rybackim składającym się z zespołu podobnych budynków mieszkalnych, obiektami związanymi z jednostką wojskową- jednolita zabudowa z czerwonej cegły klinkierowej, poniemieckim obiektem sanatoryjnym z terenem parkowym przy ulicy Mickiewicza 3-4, oraz kilkoma ciekawymi architektonicznie domami wczasowymi przy ulicy Kaprała Koniecznego. Są to zabudowania tworzące charakterystyczny obraz miejscowości, tworzące jej urok i niepowtarzalność. Zabudowania te, będące najczęściej budynkami mieszkalnymi są wartościowym dobrem kultury, choć nie są prawnie chronione. Powstająca obecnie zabudowa powinna być konsekwentna architektonicznie i dostosowana do istniejących obiektów w ten sposób by powstała jedność, stanowiąca o unikatowym obrazie miejscowości.

Identyfikacja problemów

Celem nadrzędnym jest dokonanie aktualizacji studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy, dla terenów, na których planowana jest lokalizacja nowych obiektów. Kolejny równie ważny aspekt, to pozyskanie funduszy zewnętrznych. Należałoby skupić się przede wszystkim na środkach pomocowych przeznaczonych przez UE na lata 2007-2013.

1.2.3. Gospodarka

Struktura zatrudnienia, główni pracodawcy

Głównymi pracodawcami na terenie gminy są: budżetowe jednostki organizacyjne, ośrodki wczasowe, armatorzy kutrów rybackich, zakłady usługowo handlowe, zakłady budowlane.

Analiza danych zebranych w ramach Narodowego spisu powszechnego w ostatnich latach wynika, że na terenie gminy Dziwnów z zatrudnienia utrzymuje się ok. 62% ludności, w tym z pracy najemnej ok. 47 %, a z własnej działalności ok. 15% w stosunku do całej populacji ludności gminy. Ze świadczeń wypłacanych przez ZUS- emerytury ok.18%, renty ok.10%. Pozostałe 3% populacji utrzymuje się z innych źródeł w tym też ze świadczeń dla bezrobotnych.

Podstawowe branże na terenie gminy

Ze względu na uwarunkowania społeczno- gospodarcze, oraz położenie Gminy, za podstawowe branże rozwojowe należy uznać: turystykę i rekreację, rybołówstwo, usługi dla ludności, handel detaliczny i hurtowy, transport morski i lądowy, budownictwo.

Sfera społeczna

Infrastruktura społeczna to urządzenia, które stanowią materialną podstawę przekazu usług socjalnych i kulturalnych (np. szpitale, sanatoria, domy pomocy społecznej, szkoły, obiekty kulturalne). Jest to zespół urządzeń publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności. W polityce społecznej występuje w dwóch układach: w roli instytucjonalnej i funkcjonalnej. Infrastruktura społeczna ma duże znaczenie zwłaszcza przez pryzmat rozwoju edukacji i budowy szkół. To właśnie edukacja jest czynnikiem dynamizującym gospodarkę. W małych miejscowościach i wsiach istnienie szkół odgrywa strategiczną rolę. Dzięki temu start życiowy tej młodzieży może być równoważny ze startem młodzieży miejskiej. Infrastruktura społeczna w małych miejscowościach była przez lata niedoinwestowana i niedostosowana w pełni do potrzeb społecznych. Jej stan uległ pogorszeniu w czasie przekształceń systemowych, kiedy to część placówek zlikwidowano, oraz zmniejszono wydatki na remonty placówek istniejących.

W Gminie Dziwnów infrastrukturę społeczną cechuje swoista specyfika, która jest ściśle powiązana z lokalizacją, a co za tym idzie z podstawowymi funkcjami tych obszarów. Jest to jedna

z najdynamiczniej rozwijających się gmin województwa zachodniopomorskiego. Poziom obsługi mieszkańców jak i poziom obsługi poszczególnych elementów infrastruktury społecznej jest w przypadku gminy Dziwnów zadowalający, dzięki między innymi rozwojowi turystycznemu.

Poniżej zaprezentowano wybrane elementy infrastruktury społecznej w zakresie oświaty, kultury i sportu oraz ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Gmina Dziwnów należy do jednostek administracyjnych o bardzo wysokiej liczbie ludności przypadającej na 1km²- ok. 112 osób na 1km². Stała ludności gminy w analizowanym okresie nie utrzymuje się na jednakowym poziomie i nieznacznie, lecz systematycznie spada.

Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze wsi jest zadaniem priorytetowym przyjętym przez rząd. Celem programu jest aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji do podejmowania działań w zakresie w tym zakresie. Zadanie to, zgodnie z ustaleniami Rady Ministrów, realizowane powinno być poprzez:

- 1) uświadomienie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci,
- 2) opracowanie i wdrożenie regionalnych lub lokalnych programów wyrównywania szans edukacyjnych skoncentrowanych na podwyższaniu jakości funkcjonowania systemu oświaty przez wprowadzenie rozwiązań zwiększających efektywność kształcenia i wychowania,
- 3) dostosowanie kształcenia do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy,
- 4) wdrożenie nowego modelu pracy z uczniem skoncentrowanego na podnoszeniu kompetencji kluczowych oraz zdolności umożliwiających zatrudnienie w przyszłości,
- 5) zapobieganie przerwaniu realizacji obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki i ukończeniu edukacji na niższym poziomie kształcenia,
- 6) wzmocnienie funkcji wychowawczej szkoły, rodziny oraz środowiska lokalnego,
- 7) zagospodarowanie czasu wolnego uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem okresu ferii letnich,
- 8) przygotowanie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji do opracowywania i realizacji programów edukacyjnych i aplikowania o środki UE.

Poniżej prezentujemy system edukacji Gminy Dziwnów.

Szkolnictwo

Pierwszego września 1999r. rozpoczął się przełom w dziejach szkolnictwa, została wprowadzona reforma systemu edukacji. Uruchomiony został rozłożony na lata proces zmian procesu nauczania, który trwa do dziś dnia. Do najważniejszych zadań Ministerstwa Edukacji Narodowej należą, dokończenie reformy systemu edukacji, oraz uproszczenie prawa oświatowego w celu unowocześnienia polskiej szkoły. Kierownictwo resortu edukacji postawiło sobie również za cel większe otwarcie polskiego systemu edukacji na świat oraz intensyfikacja działań na rzecz kształtowania postaw obywatelskich.

Reforma systemu edukacji będzie kontynuowana m.in. poprzez:

- wzmocnienie autonomii samorządu lokalnego w zakresie organizacji zadań oświatowych,
- zwiększenie autonomii dyrektora szkoły w sprawach organizacji kształcenia i płać,
- wspieranie aktywności obywatelskiej uczniów, rodziców i nauczycieli,
- obniżenie wieku szkolnego i dostosowanie do tego programów szkolnych,
- ułatwienie dzieciom rodzin migrujących kontynuowania nauki.

Na terenie Gminy Dziwnów funkcjonuje szkoła podstawowa i gimnazjum publiczne. Do szkoły podstawowej w roku szkolnym 2007/2008 łącznie do 12 oddziałów uczęszczało 206 dzieci, czyli średnio w oddziale jest 17 uczniów. Do gimnazjum w roku szkolnym 2007/2008 łącznie do 7 oddziałów uczęszczało 169 uczniów, czyli średnio są to klasy 24 osobowe.

Zaplecze szkolne

Stan techniczny obiektów szkolnych jest zróżnicowany, jednak nie budzi zastrzeżeń. Liczba sal lekcyjnych jest wystarczająca w stosunku do ilości uczęszczających dzieci. Każda szkoła wyposażona jest w ogrzewanie gazowe. Stolarka okienna została wymieniona. W miarę możliwości finansowych pomieszczenia klasowe wyposażane są w sprzęt i nowe meble.

Wyposażenie szkół gminnych w obiekty sportowe

Lp.	Szkoła	Hala sportowa	Sala gimnastyczna
1	SP Dziwnów	1	1
2	Gimnazjum Dziwnów	1	

Każda placówka szkolna wyposażona jest w pracownię komputerowo-informatyczną z dostępem do Internetu. W szkole funkcjonuje stołówka szkolna, zapewniająca dożywianie dzieci, a ponadto oferują po korzystnej cenie obiady dla innych mieszkańców. Przy każdej ze szkół znajdują się zaplecze sportowe: boiska, sale gimnastyczne lub hala sportowa, co umożliwia realizację programu szkolnego z zakresu kultury fizycznej.

Zajęcia pozalekcyjne

Oprócz realizacji programu szkolnego, istotną rolę szkoły są jest edukacja wykraczająca poza zakres obowiązkowy, a takimi są zajęcia pozalekcyjne. Przyczyniają się one do rozwijania osobowości dzieci i młodzieży i sprawiają, że szkoła może się stać ciekawsza, niż dotychczas. Muszą one jednak być merytorycznie przygotowane tak, aby zaspokoić prawdziwe zainteresowania i potrzeby dzieci, a nie - jak to się czasem zdarza być sposobem na uzupełnianie etatu nauczyciela. W związku z tym, że na terenie Dziwnowa znajduje się nowa, dobrze wyposażona hala sportowa, należy położyć nacisk na usportowienie dzieci, pobudzenie ich i zaszczepienie naturalnej chęci do aktywności ruchowej i rozwoju sprawności fizycznej.

Kultura i sport

Gmina Dziwnów ze względu na swój charakter i pełnione funkcje, oraz w związku z tym, iż posiada dobre zaplecze rekreacyjno sportowe, w okresie letnim jest zaliczana do centrum

rozrywkowego i kulturalnego tej części wybrzeża. Instytucje kulturalne to przede wszystkim placówki oświatowe, które są otwarte do późnych godzin popołudniowych i działają jako świetlice szkolne. Na terenie Gminy funkcjonują również świetlice Towarzystwa Przyjaciół Dzieci (w każdym sołectwie). Przy każdej ze szkół zlokalizowane jest boisko dostępne nie tylko dla uczniów, ale również dla mieszkańców.

Kolejny obiekt sportowy ogólnodostępny to pełnowymiarowa hala widowiskowo- sportowa w Dziwnowie, przystosowana do rozgrywek wielu konkurencji halowych. Hala posiada pełnowymiarowe boisko do wszystkich gier zespołowych, oraz widownię przewidzianą na ponad 500 osób. Posiada również dobrze wyposażone zaplecze: różnorodny sprzęt sportowy, siłownia. Korzystają z niej nie tylko stali mieszkańcy Dziwnowa i gminy, ale również turyści.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Ochrona zdrowia jest to jeden z najważniejszych czynników decydujących o poziomie życia społeczności lokalnej. Wprowadzenie reformy służby zdrowia nie do końca się sprawdziło i do dziś dnia pacjenci borykają się z konsekwencjami. Organizacja i jakość publicznej służby jest ściśle powiązana z Narodowym Funduszem Zdrowia. W gminie funkcjonuje jeden Ośrodek Zdrowia w Dziwnowie. Świadczy on podstawowy zakres usług medycznych. Poziom ten nie jest wystarczający i dlatego też jest uzupełniany przez prywatne praktyki lekarskie.

Najbliższy szpital i przychodnie specjalistyczne znajdują się w Kamieniu Pomorskim.

Na terenie gminy liczącej 4182 mieszkańców, działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. GOPS realizuje zadania własne- finansowane z budżetu gminy i zadania zlecone w zakresie administracji rządowej finansowane z budżetu państwa.

Celem ośrodków pomocy społecznej jest zaspokajanie ze środków publicznych niezbędnych potrzeb życiowych odpowiadających godności człowieka. Zadania pomocy społecznej obejmują: tworzenie warunków organizacyjnych jej funkcjonowania, analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia, przyznawanie i wypłacanie świadczeń, pobudzanie społecznej aktywności w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Rodzaje świadczeń:

1. zasiłki pieniężne (celowy, okresowy, stały),
2. renta socjalna,
3. pożyczki na usamodzielnienie się,
4. usługi opiekuńcze (udzielenie schronienia, posiłków i ubrania),
5. pokrycie wydatków na cele zdrowotne i kosztów pogrzebu,
6. pobyt w domu pomocy społecznej.

ROZDZIAŁ II – Analiza SWOT

2.1. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNO - PRZYRODNICZE

Mocne strony:

- ✓ korzystne położenie geograficzne z bezpośrednim dostępem do morza i osiemnastokilometrowym odcinkiem wybrzeża Bałtyku
- ✓ korzystne warunki środowiska naturalnego
- ✓ korzystny dla zdrowia mikroklimat (aerozol nadmorski)
- ✓ występujące wody geotermalne
- ✓ atrakcyjność krajobrazowa i przyrodnicza, piaszczyste plaże
- ✓ kurorty turystyczne
- ✓ czyste środowisko naturalne, stosunkowo czyste wody przybrzeżne
- ✓ brak przemysłu uciążliwego dla środowiska naturalnego

Słabe strony:

- krótki sezon wypoczynkowy
- zimne prądy przybrzeżnych wód morskich
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców
- brak egzekwowania prawa w zakresie ochrony środowiska

Szanse:

- rozwój współpracy w ramach Euroregionu Pomerania
- rozwój gminy w aspekcie współpracy międzynarodowej
- współpraca z sąsiednimi gminami
- tworzenie wspólnej sieci połączeń komunikacyjnych i szlaków turystycznych
- wykorzystanie gospodarcze wód geotermalnych
- wykorzystanie bliskości granicy zachodniej do rozwoju gospodarczego gminy
- moda na ekologię, tworzenie mocnego lobby ekologicznego w gminie
- położenie większego nacisku na edukację ekologiczną
- tworzenie nowych obszarów chronionych – parki krajobrazowe, korytarze ekologiczne
- wzrastająca świadomość potrzeby współpracy ekologicznej państw basenu Morza Bałtyckiego

Zagrożenia:

- brak spójności i luki w prawie o zagospodarowaniu przestrzennym,
- zagrożenie skażeniami ujęć wód powierzchniowych i podziemnych,
- wzrost natężenia hałasu i emisji zanieczyszczeń oraz odpadów,
- słaba współpraca Dziwnowa z gminami ościennymi,
- degradacja terenów zielonych na terenie i w otoczeniu miasta,
- brak zintegrowanego systemu ekozarządzania w układzie gmina- województwo- region.

2.2. TURYSTYKA

Mocne strony:

- ✓ korzystne położenie geograficzne gminy
- ✓ walory przyrodniczo – krajobrazowe
- ✓ czyste środowisko, duże powierzchnie leśne
- ✓ pomniki przyrody, rzadkie gatunki flory i fauny, rezerwat przyrody
- ✓ pierwszy stopień atrakcyjności turystycznej
- ✓ istniejące złoża wód geotermalnych
- ✓ specyficzny korzystny mikroklimat (aerazol morski, kąpiele jodowe)
- ✓ istniejąca baza noclegowa – ponad 30 tys. miejsc noclegowych w domach wczasowych i ośrodkach kolonijnych
- ✓ fachowość obsługi ruchu turystycznego
- ✓ wyznaczone tereny pod obsługę ruchu turystycznego (pola namiotowe, biwakowe)
- ✓ infrastruktura techniczna i komunalna
- ✓ istniejąca baza rekreacyjna dla niepełnosprawnych
- ✓ brak uciążliwej dla środowiska i wypoczynku działalności gospodarczej

Słabe strony:

- sezonowość części bazy noclegowej i bazy gastronomiczno – usługowej
- niski standard bazy noclegowej, brak kategoryzacji obiektów noclegowo – gastronomicznych
- niewielka oferta sportowo-rekreacyjna przy braku słonecznej pogody
- krótki sezon turystyczno – wypoczynkowy, dominuje wypoczynek sezonowy
- brak imprez o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim – promujących gminę
- słaba promocja i marketing
- mała oferta wypoczynku sobotnio – niedzielnego poza sezonem
- zaniedbania estetyzacji posesji
- zły stan szlaków turystycznych i niedostateczne ich oznakowanie
- brak kompleksowego programu rozwoju turystyki na wybrzeżu
- niedostateczne wykorzystanie walorów położenia nadmorskiego, jezior i rezerwatu przyrody
- niewykorzystanie terenów leśnych
- brak zagospodarowania plaży nadmorskiej
- brak wyraźnego charakteru miejscowości nadmorskich gminy Dziwnów
- małe zróżnicowane ofert turystycznych, brak badań rynku turystycznego i kompleksowej informacji
- „dziki” wypoczynek
- zła organizacja ruchu pieszego w kurortach, za mało deptaków zagrożenia kolizji z pojazdami mechanicznymi
- niszczenie wału wydymowego.

Szanse:

- uzyskanie przez gminę statusu uzdrowiska
- wzrost znaczenia funkcji turystycznej gminy
- opracowanie i wdrożenie programu rozwoju turystycznego gmin nadmorskich
- pozyskanie zewnętrznego inwestora strategicznego

- wsparcie zewnętrzne rozwoju gminy
- profesjonalna promocja walorów turystycznych w kraju i za granicą
- kategoryzacja obiektów noclegowych wysokiej klasy
- przedłużenie sezonu wczasowo - turystycznego
- rozbudowa bazy rehabilitacyjnej dla niepełnosprawnych
- rozwój współpracy zagranicznej
- poprawa standardu bazy turystyczno – wypoczynkowej
- moda na wypoczynek nad morzem, tzw. turystyka „zielona”
- budowa bazy rekreacyjno – sportowej (kryte korty tenisowe itp.) w celu wydłużenia sezonu wypoczynkowego
- preferencje podatkowe dla podmiotów gospodarczych

Zagrożenia:

- konkurencyjność i atrakcyjność innych gmin nadmorskich
- odpływ turystów do innych bardziej atrakcyjnych ośrodków
- moda na wypoczynek poza granicami kraju
- słaba dostępność komunikacyjna w sezonie
- powolny zwrot kapitału inwestycyjnego ze względu na krótki sezon turystyczny
- procesy abrazyjne brzegu morskiego
- skracanie sezonu letniego przez późne rozpoczynanie i wczesne kończenie prowadzenia działalności
- niska i średnia jakość świadczonych usług przy wysokich cenach
- nadmierny fiskalizm państwa wobec gminy
- degradacja środowiska naturalnego w wyniku niekontrolowanego „dzikiego” napływu turystów i wczasowiczów

2.3. LUDNOŚĆ, ZATRUDNIENIE, BEZROBOCIE

Mocne strony:

- ✓ wysoki wskaźnik liczby mieszkańców przypadających na 1 km²
- ✓ utrzymująca się na stałym poziomie liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym
- ✓ duży potencjał intelektualny i mobilny mieszkańców
- ✓ duża ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych stwarzających miejsca pracy
- ✓ znacząca inicjatywność przedsiębiorczości mieszkańców

Słabe strony:

- wzrastająca liczba osób bezrobotnych zwłaszcza po sezonie wypoczynkowym
- wysoki odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym
- największy poziom osób bezrobotnych w wieku mobilnym – do 44 roku życia

Szanse:

- zdynamizowanie procesów alternatywnego zarabiania przez mieszkańców wsi
- przedłużenie sezonu turystycznego
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
- rozwój turystyczny gminy – utworzenie nowych miejsc pracy
- inwestor strategiczny
- wspólne przedsięwzięcia infrastrukturalne, gospodarcze, społeczne, kulturalne z gminami ościennymi

Zagrożenia:

- brak dobrej współpracy międzygminnej i planowania długookresowego

2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Sieć osadnicza

Mocne strony:

- ✓ przeważa zwarty charakter zabudowy wraz z rozwojem infrastruktury technicznej
- ✓ wolne tereny pod zabudowę stałą i letniskową oraz lokalizacja pod duże inwestycje turystyczne
- ✓ oferta pod zabudowę na terenie gminy
- ✓ wolne tereny pod budownictwo na terenie wiejskim gminy

Słabe strony:

- sezonowość w wykorzystaniu obiektów i budynków
- brak jednolitego programu urbanistycznego (tzw. dzika i kontenerowa zabudowa)
- ograniczenia w rozbudowie miejscowości nadmorskich (nowe budynki mieszkalne)

Szanse:

- niższe koszty realizacji pozostałych elementów infrastruktury technicznej na terenie gminy
- możliwość poprawy i unowocześnienia sieci osadniczej w oparciu o budowę nowych centrów sportowo – rekreacyjnych oraz wydzielenia obszarów pod budownictwo indywidualne

Zagrożenia:

- brak perspektywicznej koncepcji przestrzennej restrukturyzacji sieci osadniczej – uwzględniającej funkcje turystyczną gminy
- zbyt duża koncentracja zabudowy i eliminowanie terenów zielonych

Komunikacja

Mocne strony:

- ✓ wysoki wskaźnik gęstości sieci drogowej
- ✓ dobrze rozwinięta komunikacja autobusowa dociera do wszystkich miejscowości w gminie

Słabe strony:

- zły stan techniczny dużej części dróg gminnych i powiatowych i wojewódzkich
- nieutwardzone pobocza, wąskie drogi
- niewystarczająca ilość środków na remonty i modernizację dróg infrastruktury komunikacyjnej
- zbyt duże obciążenie dróg w sezonie letnim
- słabo rozwinięta infrastruktura obsługi turystycznej przy drodze (parkingi, gastronomia itp.)

Szanse:

- pełne wyposażenie gminy we wszystkie media infrastruktury technicznej – drogowej
- poprawa stanu dróg, rozbudowa i modernizacja przyczyni się do rozwoju gospodarczego

Zagrożenia:

- obecny stan dróg może ograniczyć rozwój gospodarczy gminy
- ograniczenie rozwoju turystyki weekendowej i przyjazdu turystów zmotoryzowanych
- utrata rynku usług turystycznych
- ograniczenie komunikacji zbiorowej może przyczynić się do wzrostu bezrobocia

silna presja na zabudowę terenów wzdłuż tras komunikacyjnych, co może spowodować zanik „zielonych przerw” i likwidację „terenów otwartych”

Zaopatrzenie w wodę

Mocne strony:

- ✓ wystarczająca ilość ujęć wody

Słabe strony:

- zaopatrzenie w wodę z wielu ujęć
- zły stan techniczny istniejących stacji i ujęć
- w sezonie w godzinach maksymalnego rozbioru – okresowy deficyt wody
- zagrożenie sanitarne jakości wody

Szanse:

- pełne wyposażenie gminy w wodociągi (rozbudowa ujęć wody – poprawa oferty inwestycyjnej terenów budowlanych)
- lepsze bezpieczeństwo sanitarne w sezonie letnim
- poprawa zdrowotności i jakości żywności

Zagrożenia:

- stan techniczny niektórych wodociągów może utrudnić prowadzenie własnej gospodarki wodno-ściekowej
- zróżnicowanie jakości wody może stanowić zagrożenie dla mieszkańców szczególnie w okresie sezonu turystycznego letniego i nie sprzyja prawidłowej sanitacji gminy.

Gospodarka ściekami i usuwanie odpadów

Mocne strony:

- ✓ wszystkie miejscowości gminne są skanalizowane a ścieki systemem kanalizacji i przepompowni są dostarczane do centralnej oczyszczalni, która zlokalizowana jest w Międzywodziu
- ✓ gmina o dużej koncentracji usług, budownictwa i turystyki objęta jest zbiorowym sprawnym odprowadzaniem ścieków
- ✓ czyste plaże
- ✓ funkcjonowanie powszechnej świadomości władz i mieszkańców o potrzebie porządkowania gospodarki ściekami i odpadami

Słabe strony:

- nierównomierność w powstawaniu ścieków (sezon)
- nierozwiązany problem zagospodarowania osadów powstających w dużych ilościach w sezonie turystycznym
- niepełna segregacja i utylizacja odpadów stałych w gminie

Szanse:

- doprowadzenie do pełnej sanitacji gminy wraz z rozwiązaniem wszystkich problemów dotyczących infrastruktury technicznej
- budowa kanalizacji deszczowej

- realizacja międzygminnej składnicy odpadów z segregacją i recyklingiem
- możliwość pozyskania zewnętrznego zasilania finansowego na nowe i kontynuowanie inwestycje poprawiające gospodarkę ściekową i odpadami stałymi (Bank Światowy, Fundusze strukturalne FS, WFOŚiGW , RPO WZ, itp.)

Zagrożenia:

- utrudnienie w pełnej ochronie środowiska w gminie turystycznej
- niewystarczająca ilość środków na pełną sanitację gminy i możliwość zagrożeń sanitarno epidemiologicznych
- „zła” gospodarka odpadami może spowodować występowanie „dzikich” wysypisk w lasach i na terenach rolniczych
- duże wahania w skali produkcji odpadów w roku. W sezonie letnim wzrasta 30-krotnie produkcja tych odpadów

Telekomunikacja

Mocne strony:

- ✓ dobrze rozwinięta sieć telekomunikacji stałej, do sieci włączone wszystkie miejscowości
- ✓ korzystny wskaźnik gęstości
- ✓ dobrze funkcjonujące telefonie komórkowe

Słabe strony:

- zbyt mała ilość stałych punktów telefonicznych w miejscowościach
- słaba dostępność Internetu

Szanse:

- pełny dostęp do internetu oraz poprawa informacji o ofercie turystycznej gminy

Elektroenergetyka, ciepłownictwo i gazownictwo

Mocne strony:

- ✓ stan urządzeń energetycznych zapewnia wystarczającą dostawę energii elektrycznej
- ✓ rezerwy możliwości podawania energii

- ✓ w znacznym stopniu zrealizowany program gazyfikacji gminy
- ✓ zmodernizowany system oświetlenia na energooszczędny
- ✓ powszechna aprobatą potrzeby zmiany systemu ogrzewania z paliwa stałego na paliwo ekologiczne
- ✓ możliwość wykorzystania wiatrów do napędzania elektrowni wiatrowych

Słabe strony:

- niezadawalający stan techniczny wielu istniejących trafostacji i sieci rozdzielczych, dewastacja części urządzeń energetycznych
- relatywnie wysokie i rosące w ostatnim czasie ceny paliw (gazu, oleju) ograniczają pozytywne decyzje zmiany systemu ogrzewania na ekologiczne
- pewna grupa gospodarstw domowych i ośrodków wczasowych nie posiada nowoczesnych systemów ciepłowniczych

Szanse:

- efektywne wykorzystanie źródeł ciepła i ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery
- doprowadzenie gazu do wszystkich gospodarstw domowych
- wykorzystanie źródeł energii odnawialnej
- zdecydowana poprawa środowiska naturalnego

Zagrożenia:

- część gospodarstw (obiektów) nadal korzysta z ogrzewania na paliwo stałe, co powoduje zbyt duże zanieczyszczenie środowiska
- brak odpowiedniej ilości środków finansowych na modernizację systemu ciepłowniczego

2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Aktywność społeczna

Mocne strony:

- ✓ więzi lokalne i aktywność władz
- ✓ stosunkowo dobre wyposażenie w urządzenia infrastruktury społecznej (oświata, kultura, służba zdrowia)

Słabe strony:

- brak liderów
- mała aktywność nauczycieli
- słaba aktywność zawodowa i społeczna mieszkańców

Szanse:

- zwiększenie mobilności
- możliwości aktywizacji potencjału społeczności gminy
- wykreowanie nowych liderów

Zagrożenia:

- wzrost postaw pesymistycznych i poczucia braku perspektyw rozwojowych może utrudnić wdrożenie planu

Edukacja i kultura

Mocne strony:

- ✓ aktywny ośrodek kulturalny – Miejski Ośrodek Kultury
- ✓ dobrze rozwinięta szkoła podstawowa i gimnazjum
- ✓ Liceum Społeczne
- ✓ duża ilość imprez kulturalnych w sezonie
- ✓ możliwość korzystania z zajęć pozalekcyjnych
- ✓ wysoki poziom wykształcenia nauczycieli
- ✓ dobry stan techniczny obiektów szkolnych

Słabe strony:

- brak sprawnego systemu edukacji pozaszkolnej i przekwalifikowań
- brak środków na dofinansowanie oświaty i kultury (niskie subwencje)

Szanse:

- poprawa efektywności oświaty
- uruchomienie aktywności mieszkańców w zakresie kultury i kultywowania tradycji
- przedsięwzięcia kulturalne mogą być mocną stroną promocji gminy

Zagrożenia:

- źle przygotowana reforma edukacji
- spadek ilości dzieci w wieku szkolnym
- niedostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy
- niż demograficzny

Mocne strony:

- ✓ duże możliwości rozwoju sportu i rekreacji
- ✓ szkolne obiekty sportowe
- ✓ boiska wielofunkcyjne na terenie obiektów wczasowych
- ✓ dobrze wyposażona w różnorodny sprzęt sportowy hala sportowo-widowiskowa w Dziwnowie
- ✓ boisko przystosowane do wszystkich gier zespołowych

Słabe strony:

- brak zainteresowania sponsorów miejscowych
- tradycyjna oferta rekreacyjna dla wczasowiczów
- brak obiektów sportowo – rekreacyjnych przedłużających sezon wypoczynkowy
- brak przystani jachtowej z prawdziwego zdarzenia

Szanse:

- kreowanie nowych liderów gminy poprzez sport
- koncepcja zagospodarowania sportowo rekreacyjnego inwestycji turystycznych w gminie
- doposażenie w sprzęt rekreacyjny obiektów wczasowych

Zagrożenia:

- brak ogólnopolskiej koncepcji szkolenia sportowego dzieci i młodzieży
- brak infrastruktury sportowej przedłużającej sezon wczasowy (centrum wodne)

Służba zdrowia i opieka społeczna

Mocne strony:

- ✓ opieka społeczna: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Słabe strony:

- brak możliwości rehabilitacji oraz opieki specjalistycznej dla osób starszych
- brak przychodni specjalistycznych
- pogorszenie się dostępności do lekarza (reformacja zdrowia)
- brak dobrej dostępności do lekarza w okresie sezonu wczasowego

Szanse:

- poprawa opieki medycznej podstawowej i specjalistycznej
- restrukturyzacja i doprowadzenie usług medycznych do potrzeb mieszkańców (również w sezonie wczasowym)
- poprawa ogólnego stanu zdrowia mieszkańców

Zagrożenia:

- reforma służby zdrowia i brak kontraktów z NFZ oraz niskie dochody mieszkańców
- brak środków na opiekę społeczną
- nastroje pesymistyczne wśród pacjentów

Rozwój gospodarczy

Mocne strony:

- ✓ znacząca liczba podmiotów gospodarczych
- ✓ aktywność mieszkańców gminy
- ✓ atrakcyjne gospodarczo położenie gminy
- ✓ wyposażenie w infrastrukturę techniczną
- ✓ sprzyjające warunki do rozwoju funkcji turystycznej
- ✓ bardzo dobre warunki dla potencjalnych inwestorów
- ✓ wydzielenie terenu pod działalność usługową, produkcyjną i turystyczną
- ✓ bliskość portu morskiego
- ✓ istniejąca baza obiektów gospodarczych do wykorzystania
- ✓ duży miejscowy rynek zbytu w okresie sezonu wypoczynkowego

Słabe strony:

- duża ilość podmiotów gospodarczych działających sezonowo w handlu i gastronomii
- zbyt duży odsetek osób spoza gminy zatrudnionych sezonowo
- brak fachowców w niektórych branżach
- brak zakładów przetwórstwa mięsnego, rybnego i owocowo – warzywnego
- sezonowość zbytu
- zbyt dużo niekontrolowanego „chodnikowego” handlu
- niski standard usług gastronomicznych
- za mało (brak zakładów) specjalistycznych, świadczących usługi np. szewskie, remontowe, naprawy sprzętu RTV, AGD
- niska estetyka i standard handlu i usług sezonowych
- podmioty gospodarcze zatrudniają do 5 pracowników
- brak zainteresowania inwestorów z zewnątrz z podjęciem działalności gospodarczej
- większość proponowanych działek dla inwestorów jest nieuzbrojona lub uzbrojona częściowo

Szanse:

- pozyskanie inwestorów
- powiązanie miejscowej produkcji z rozwojem przetwórstwa (rozwój przetwórstwa, rybnego
- pozyskanie środków pomocowych z Unii Europejskiej i Banku Światowego do dalszego zdynamizowania rozwoju gospodarczego gminy
- budowa nowoczesnej, o bardzo wysokim standardzie bazy rekreacyjno – wypoczynkowej (napływ zamożnych turystów)
- większa promocja, reklama gminy na zewnątrz
- wydłużenie sezonu wczasowo -wypoczynkowego
- rozwój eksportu (przetwórstwa rybnego)
- obniżanie kosztów produkcji
- rozwój turystyki
- rozwój ekonomiczny gminy
- wzrost dochodów firm i gminy
- napływ kapitału inwestycyjnego z zewnątrz
- poprawa poziomu życia mieszkańców

Zagrożenia:

- niestabilna polityka fiskalna państwa wobec małych i średnich firm
- migracja młodych, wykształconych fachowców do większych ośrodków miejskich
- niekonsekwencja w podejmowaniu wspólnych przedsięwzięć z sąsiednimi gminami
- duży napływ sezonowy zewnętrznych podmiotów gospodarczych w handlu i usługach
- wzrastające koszty utrzymania zakładów – nośniki energii, podatki
- konkurencja dużych ośrodków miejskich
- słaba kondycja finansowa części firm
- niekontrolowany import towarów
- nieatrakcyjna polityka państwa w stosunku do małych i średnich firm
- ograniczenie inwestycji
- wzrost bezrobocia
- ograniczenie wpływów do budżetu gminy
- pogorszenie nastrojów społecznych

2.6. ZARZĄDZANIE GMINĄ

Mocne strony:

- ✓ kompetentna Rada
- ✓ powszechna świadomość potrzeby rozwoju gminy wśród mieszkańców
- ✓ uaktywnienie mieszkańców w kierunku opracowania i realizacji planów rozwojowych gminy
- ✓ większość budżetu gminy stanowią dochody własne

Słabe strony:

- duża odległość od ośrodków władzy wojewódzkiej
- mała dostępność do środków budżetowych na realizację zadań powierzonych gminie (oświata, kultura, sport, infrastruktura społeczna)
- zbyt mała aktywność w podejmowaniu z sąsiednimi gminami wspólnych przedsięwzięć w zakresie infrastruktury turystycznej

Szanse:

- zastosowanie doskonalszych i precyzyjniejszych narzędzi – wskaźników przy ocenie potencjału i kondycji finansowej małych miast –gmin

Zagrożenia:

- przekazywanie nowych zadań gminom przez administrację rządową bez odpowiedniego zabezpieczenia finansowego
- nie wywiązywanie się z zadań przypisanych administracji rządowej, lecz bezpośrednio związanych z gospodarką gminy (np. złe zarządzanie drogami wojewódzkimi i krajowymi), co zmusza ją do dofinansowania i przejmowania nie swoich zakresów działalności
- ustawiczne ograniczanie funduszy rządowych na dofinansowanie inwestycji z zakresu zadań własnych gminy, przy niskiej partycypacji gminy w podziale dochodów budżetu państwa
- wyraźna tendencja do oparcia głównych dochodów budżetu centralnego na łatwo ściągalnych podatkach pośrednich, a dochodów gmin na trudnych do wyegzekwowania podatkach bezpośrednich.
- inicjowanie podziałów i konfliktów politycznych w gminach poprzez nadmierne upolitycznienie między innymi ostatnich wyborów samorządowych
- oddalanie się dostępności środków SAPARD, ISPA przy równoczesnym wprowadzaniu wymogów w zakresie dostosowań prawnych, ekonomicznych, jakościowych i innych do UE

ROZDZIAŁ III – Strategia Rozwoju

3.1. STRATEGIA ROZWOJU

Strategia rozwoju lokalnego to ustalenie konkretnych celów możliwych do osiągnięcia oraz metod, jakie zastosuje się realizując ustalone cele. Strategia jest deklaracją przyszłego stanu Miasta, do którego chce dążyć. Przyjęto, iż cele sformułowane w niniejszym dokumencie zostaną osiągnięte w latach 2015-2020.

- a. Zarys polityki Państwa a Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów
- b. Misja Gminy Dziwnów oraz jej wizja w 2015 roku
- c. Obszary problemowe oraz programy operacyjne
- d. Cele strategiczne oraz cele operacyjne

3.1.1. Zarys polityki Państwa a Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów

---

Strategia rozwoju społeczno- gospodarczego Gminy Miasta Dziwnów zasadniczo powinna być powiązana z następującymi dokumentami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym:

Poziom krajowy

---

1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015
2. Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju
3. Narodowa Strategia Spójności 2007-2013
4. PO Infrastruktura i Środowisko
5. PO Kapitał Ludzki
6. PO Innowacyjna Gospodarka
7. PO Rozwój Polski Wschodniej
8. PO Europejskiej Współpracy Terytorialnej
9. Strategia Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego 2005- 2025
10. Strategia Wdrażania w Polsce Zintegrowanej Polityki Produktowej
11. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2003-2010
12. Polityka Ekologiczna Państwa 2007-2010
13. Polityka Leśna Państwa
14. Założenia polityki energetycznej Polski do 2020 roku
15. Strategia Rozwoju Edukacji Narodowej 2007-2013
16. Strategia Gospodarki Wodnej (do 2020r.)
17. Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej
18. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury 2004- 2020
19. Strategia Rozwoju Sportu (do 2016 r.)
20. Strategia Rozwoju Transportu (do 2013 r.)
21. Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013

Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić.

Strategia wyznacza cele oraz identyfikuje obszary uznane za najważniejsze z punktu widzenia osiągnięcia tych celów, na których skoncentrowane będą działania państwa. Uwzględnia jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej gospodarki oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w odnowionej Strategii Lizbońskiej. SRK nadaje priorytet działaniom, jakie będą podejmowane w latach 2007-2015 w celu realizacji wizji Polski.

SRK spaja wszelkie działania rozwojowe podejmowane na rzecz poprawy warunków społeczno-gospodarczych. Jej zadaniem jest odważne, lecz jednocześnie realistyczne zaprogramowanie rozwoju i modernizacji kraju, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości wykorzystania obecności Polski w UE, a także wszystkich zasobów i atutów, które nasz kraj posiada, na rzecz rozwoju i poprawy poziomu i jakości życia. SRK umożliwia także integrację i koordynację polityki spójności z innymi politykami współfinansowanymi z funduszy unijnych, takimi jak Wspólna Polityka Rolna i Wspólna Polityka Rybacka oraz z innymi politykami krajowymi.

SRK stanowi podstawę dla efektywnego wykorzystania przez Polskę środków rozwojowych, zarówno krajowych, jak i z Unii Europejskiej, na realizację celów społeczno-gospodarczych, a zarazem podstawę do pomnażania ilości środków przez szybszy i efektywniejszy wzrost gospodarczy. Istotną rolą SRK jest koordynowanie reform instytucjonalno-regulacyjnych z działaniami finansowanymi ze środków UE tak, aby poprzez efekt synergii te dwa obszary polityki gospodarczej przynosiły możliwie największy rezultat prorozwojowy.

Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.

Cel główny, a także problemy społeczno-gospodarcze wynikające z zapóźnień rozwojowych, niedoinwestowania polskiej gospodarki oraz uwarunkowań zewnętrznych, wskazują na priorytety. Określają one najważniejsze kierunki i główne działania, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie głównego celu SRK.

Priorytety SRK:

- 1) Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki
- 2) Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej
- 3) Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości
- 4) Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa
- 5) Rozwój obszarów wiejskich
- 6) Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej

Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Koncepcja określa system strategicznych celów rozwoju i zagospodarowania przestrzennego kraju.

Głównym motywem wyboru celów strategicznych, kreujących politykę przestrzenną jest historyczna konieczność i szansa dynamizacji rozwoju zmierzająca do osiągnięcia europejskich standardów życia społeczeństwa poprzez zwiększenie konkurencyjności gospodarki w otwartym systemie światowym.

Cel generalny wyznacza system celów współzależnych:

- kształtowanie mechanizmów generujących efektywny ekonomicznie rozwój społeczno-gospodarczy kraju, dostosowany do zróżnicowanych przestrzennie uwarunkowań i zasobów, które stanowiłyby naczelnym i niczym nie zastępowalnym imperatywem działania wszystkich podmiotów gospodarujących
- stopniowa, lecz stała i społecznie odczuwalna poprawa standardu cywilizacyjnego społeczeństwa, która byłaby osiągnięta wraz z postępującym rozwojem gospodarczym według zasady „tworzenia szans dla każdego”,
- ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego, wkomponowane w procesy rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego zagospodarowania, które prowadziłyby stopniowo do coraz pełniejszego urzeczywistnienia ekorozwoju,
- ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez nie konfliktogenne wkomponowywanie zagospodarowania kraju, regionów, miast i osiedli w przestrzeń historyczną, co kształtowałoby i utrwalało tożsamość polskiej przestrzeni w systemie europejskim,
- podnoszenie bezpieczeństwa państwa w nowej sytuacji gospodarczej Europy dla zapewnienia maksymalnej zdolności obronnej kraju i ochrony ludności, oraz niezawodności i ciągłości funkcjonowania państwa.

Generalne kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, które realizują politykę rozwoju społeczno-gospodarczego oraz współzależne z nią cele zagospodarowania przestrzennego, zmierzają do dynamizacji polskiej przestrzeni w europejskim systemie konkurencji, innowacyjności i efektywności przez kształtowanie warunków przestrzennych:

- tworząc lokalne, regionalne i europejskie systemy innowacji, umożliwiające podmiotom gospodarczym efektywne wejście do gry konkurencyjnej w systemie gospodarki globalnej;
- ułatwiając dostępność polskich i zagranicznych podmiotów gospodarczych do systemów (węzłów i pasm) infrastruktury technicznej i społecznej o standardach europejskich;
- stymulując współpracę międzynarodową gmin i regionów w europejskim systemie gospodarowania, w tym współpracę transgraniczną instytucjonalnie zorganizowaną (związki celowe gmin i euroregiony);
- umożliwiając zagospodarowanie w oparciu o popyt międzynarodowy polskiej przestrzeni rekreacyjnej oraz ośrodków i obiektów polskiej kultury materialnej;
- pozwalając na osiągnięcie najwyższych korzyści z wydatkowania środków publicznych na inwestycje wieloletnie (np. infrastrukturalne), także w powiązaniu z efektywnością wykorzystania środków wspomagania zagranicznego;

Narodowa Strategia Spójności 2007-2013

Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 wspiera wzrost gospodarczy i zatrudnienie (NSS) i jest dokumentem określającym działania o charakterze rozwojowym, jakie Rząd polski zamierza podjąć w latach 2007-2013 w zakresie promowania trwałego wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia. NSS służy jednocześnie zapewnieniu skutecznej pomocy na rzecz regionów i grup społecznie zmarginalizowanych oraz pomocy w restrukturyzacji sektorów i regionów problemowych.

Cel strategiczny:

Celem strategicznym Narodowej Strategii Spójności dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach Unii Europejskiej i wewnątrz kraju.

Cel strategiczny osiągnąć będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych. Pomoże to w zdefiniowaniu kluczowych wskaźników, pozwalających na analizę globalnych rezultatów uzyskanych w ramach konsekwentnie realizowanej polityki, a jednocześnie oznacza, że wszystkie programy, działania i projekty podejmowane w ramach NSS realizują je jednocześnie aczkolwiek w różnym zakresie.

Cele horyzontalne:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

PO Infrastruktura i Środowisko

Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska,

zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. PO Infrastruktura i Środowisko koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym.

Główny cel Programu realizować będzie dwa cele horyzontalne wymienione w NSS, tj.:

- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
- Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko będzie realizował zasadę zrównoważonego rozwoju poprzez wspieranie inwestycji związanych bezpośrednio oraz pośrednio z ochroną środowiska:

- Działania związane bezpośrednio z ochroną środowiska:

projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i rekultywacji, działania związane ze zwiększeniem bezpieczeństwa ekologicznego, działania mające na celu dostosowania polskich przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska, działania związane z ochroną różnorodności biologicznej, obszarami chronionymi, kształtowaniem postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska etc. W ramach projektów będą również realizowane działania dotyczące stosowania i rozwijania technologii środowiskowych (ETAP) zgodnie z VI Programem Działań na

Rzecz Środowiska.

- Działania związane pośrednio z ochroną środowiska:

wspieranie działań oraz projektów związanych z tzw. transportem przyjaznym środowisku – transport kolejowy, transport morski, transport miejski w obszarach metropolitalnych, rozwój transportu intermodalnego, poprawa stanu śródlądowych dróg wodnych; wspierane będą również działania dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz rozwojem inteligentnych systemów transportowych. W sektorze energetyki zaplanowano finansowanie projektów z zakresu zwiększenia stopnia wykorzystania energii i obniżenia energochłonności, wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych.

Zgodnie z tymi zasadami i wynikami diagnozy, wzrost atrakcyjności Polski i regionów będzie osiągnięty dzięki inwestycjom w sześciu obszarach – transportu, środowiska, energetyki, kultury, ochrony zdrowia i szkolnictwa wyższego – poprzez realizację następujących **celów szczegółowych Programu:**

- Budowa infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego.
- Zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu.
- Zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii.
- Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski.
- Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia zasobów pracy.
- Rozwój nowoczesnych ośrodków akademickich, w tym kształcących specjalistów w zakresie nowoczesnych technologii.

PO Infrastruktura i Środowisko koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym. Ponad 66% wydatków będzie przeznaczonych na realizację celów Strategii Lizbońskiej. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie **17 priorytetów:**

- I. Gospodarka wodno - ściekowa
- II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi
- III. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

- IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
- V. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych
- VI. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T
- VII. Transport przyjazny środowisku
- VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe
- IX. Infrastruktura drogowa w Polsce Wschodniej
- X. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
- XI. Bezpieczeństwo energetyczne
- XII. Kultura i dziedzictwo kulturowe
- XIII. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia
- XIV. Infrastruktura szkolnictwa wyższego
- XV. Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- XVI. Pomoc techniczna – Fundusz Spójności
- XVII. Konkurencyjność regionów

PO Kapitał Ludzki

PO Kapitał Ludzki jednym z programów operacyjnych służących realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 i obejmuje całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w Polsce. Przyjęcie Programu przez Radę Ministrów stanowi potwierdzenie głównych kierunków rozwoju i prowadzenia polityki prozatrudnieniowej rządu z wykorzystaniem środków EFS.

Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi UE, w tym również Polską, stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Do wyzwań tych należą: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, **Program będzie koncentrował wsparcie na następujących obszarach:** zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli, wdrażaniem zasady dobrego rządzenia oraz promocją zdrowia zasobów pracy.

Celem głównym Programu jest: umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa.

PO Innowacyjna Gospodarka

PO IG ma na celu wspieranie szeroko rozumianej innowacyjności. Interwencja w ramach PO IG będzie obejmowała zarówno bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek naukowych świadczących przedsiębiorstwom usługi o wysokiej jakości, a także

wsparcie systemowe zapewniające rozwój środowiska instytucjonalnego innowacyjnych przedsiębiorstw.

Cel główny programu zdefiniowano jako:

Rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa.

Do jego realizacji przyjęto następujące **cele szczegółowe**:

1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw.
2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki.
3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym.
4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym.
5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy.
6. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.

W ramach programu realizowane będą następujące **priorytety**:

1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii.

Celem osi priorytetowej 1 jest zwiększenie znaczenia sektora nauki w gospodarce poprzez realizację prac B+R w najważniejszych kierunkach dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także zwiększenie zapotrzebowania gospodarki na wysokie technologie bazujące na wynikach prac B+R.

2. Infrastruktura sfery B+R.

Celem osi priorytetowej 2 jest wzrost konkurencyjności polskiej nauki dzięki konsolidacji oraz modernizacji infrastruktury naukowo-badawczej i informatycznej najlepszych jednostek naukowych działających w Polsce.

3. Kapitał dla innowacji.

Celem osi priorytetowej 3 jest zwiększenie liczby nowopowstałych przedsiębiorstw innowacyjnych, a także zwiększenie dostępu do zewnętrznych źródeł ich finansowania.

4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia.

Celem osi priorytetowej 4 jest podniesienie poziomu konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wzmocnienie popytu na nowe lub nowoczesne rozwiązania w gospodarce.

5. Dyfuzja innowacji.

Celem osi priorytetowej 5 jest zapewnienie przedsiębiorcom wysokiej jakości usług służących wzmocnieniu oraz wykorzystaniu ich potencjału innowacyjnego oraz tworzenie korzystnych warunków współpracy, które przyczynią się do wzmocnienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw.

6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym.

Celem osi priorytetowej 6 jest wzmocnienie marki „Polska” przez promocję Polski jako kraju atrakcyjnego pod względem inwestycyjnym i turystycznym, a także jako miejsca nawiązywania wartościowych kontaktów gospodarczych.

7. Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Celem osi priorytetowej 7 jest rozwój aplikacji informatycznych na potrzeby przedsiębiorców – głównie z zakresu gospodarki, handlu oraz nauki - w celu zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw oraz konkurencyjności polskiej gospodarki.

PO Rozwój Polski Wschodniej

Celem głównym PO Rozwój Polski Wschodniej jest przyspieszenie tempa rozwoju społeczno – gospodarczego Polski Wschodniej (tj. województw: lubelskiego, **podkarpackiego**, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko – mazurskiego). Cel ten nawiązuje do Programu Rządu „Solidarne Państwo” i wynika ze formułowanych w perspektywie średniookresowej celów Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 2015 oraz jest zgodny z celem NSRO 2007 – 2013, którym jest „Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.”

Przedmiotowy Program Operacyjny nie będzie szczegółowo omawiany ze względu na stosunkowo niewielkie powiązanie z niniejszym opracowaniem

PO Europejskiej Wspólnoty Terytorialnej

W latach 2007-2013 współpraca w wymiarze transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym będzie realizowana w ramach odrębnego celu polityki spójności Unii Europejskiej – Cel Europejska Współpraca Terytorialna (EWT).

Europejska Współpraca Terytorialna służy wspieraniu, promocji i realizacji wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym na terytorium całej Unii Europejskiej. Stanowi kontynuację programów współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej realizowanych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III 2004-2006.

- ✓ Europejska Współpraca Terytorialna wdrażana będzie za pomocą 3 typów programów operacyjnych:
  - współpracy transgranicznej**, której celem jest rozwijanie wspólnych inicjatyw lokalnych i regionalnych,
  - ✓ **współpracy transnarodowej**, ukierunkowanej na integrację terytorialną Unii Europejskiej poprzez wspieranie dostępności, zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, innowacyjność i ochronę środowiska naturalnego,
  - ✓ **współpracy międzyregionalnej**, umożliwiającej wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie m.in. wspierania innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy oraz ochrony środowiska.

Strategia Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego (2005-2025)

Strategia Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego definiuje długofalowe cele rozwoju sektora mieszkaniowego, podstawowy katalog zasad kreowania polityki mieszkaniowej na poziomach lokalnym i centralnym, priorytety operacyjne oraz kierunki i działania rozwojowe w latach 2005-2013.

Zasadniczym celem **Strategii Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego na lata 2005-2025** jest harmonizacja rozwoju rynku mieszkaniowego i rynku pracy pod kątem zapewnienia spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w ujęciu regionalnym i krajowym.

Celem strategicznym długofalowego rozwoju mieszkalnictwa jest maksymalne zbliżenie poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych obywateli do obecnego poziomu średniej całej UE

w okresie do 2025 r., przy wykorzystaniu sposobności tkwiących w perspektywie stabilizacji demograficznej, przewidywanym wzroście gospodarczym oraz członkostwie Polski w UE.

Osiągnięcie celu strategicznego będzie przebiegało na płaszczyznach odpowiadających podstawowym obecnie deficytom cywilizacyjnym w mieszkalnictwie, wyznaczających tym samym trzy **cele szczegółowe strategii**:

- likwidacja zjawiska niedobrowolnego wspólnego zamieszkiwania,
- zbliżenie się do europejskich standardów powierzchniowych,
- likwidacja deficytów w zakresie wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje i istotna poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych.

Strategia Wdrażania w Polsce Zintegrowanej Polityki Produktowej

Zintegrowana Polityka Produktowa jest inicjatywą Komisji Europejskiej i krajów członkowskich Unii Europejskiej stanowiącą element szerszego procesu wspólnotowego polegającego na tworzeniu w ramach Strategii Lizbońskiej najbardziej konkurencyjnej i dynamicznej w świecie gospodarki opartej na wiedzy. Proces ten zmierza jednocześnie do osiągnięcia większej spójności społecznej w Unii Europejskiej, stworzenia nowych miejsc pracy i wysoko wydajnej gospodarki, której rozwój nie prowadziłby do dalszej degradacji środowiska, lecz sprzyjał zachowaniu jego zasobów dla przyszłych pokoleń. Pozytywna synergia między tymi wyżej wymienionymi elementami jest określana jako rozwój zrównoważony i jako jedna z naczelných wytycznych znalazła swe odbicie w wielu dokumentach wspólnotowych.

Przedmiotowy Program Operacyjny nie będzie szczegółowo omawiany ze względu na planowane przekształcenie Gminy w kurort z maksymalnym ograniczeniem rozwoju przemysłu.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2003-2010

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych został przygotowany w oparciu o zobowiązania Traktatu o Akcesji Polski do Unii Europejskiej z wykorzystaniem analizy i oceny danych zawartych w przekazanych przez gminy i przedstawicieli wojewodów do Ministerstwa Środowiska. Informacjach o stanie i zamierzeniach dotyczących realizacji przez gminę przedsięwzięć w zakresie wyposażenia terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych (wg stanu na koniec 2002r.)".

Realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych wymaga podjęcia przez administrację rządową i samorządową szeregu działań o zasadniczym znaczeniu dla realizacji Programu:

- wprowadzenie w odpowiednich aktach prawnych uproszczonych procedur podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie modernizacji oczyszczalni ścieków rozumianej jako podwyższanie efektu oczyszczania ścieków i rozwiązanie gospodarki osadami bez zwiększania przepustowości oczyszczalni,
- przyspieszenie procedur prowadzących do zawarcia umów z funduszami o udziały w finansowaniu przedsięwzięć i postępowanie o przyznanie środków pomocowych UE,

W wyniku realizacji Programu - to znaczy wypełnienia przez gminy wymagań artykułów 43 i 08 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne (oraz rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy) - będą mogły być osiągnięte zobowiązania wynikające z Traktatu Akcesyjnego, odwołującego się do

dyrektywy 91/271/EWG. Ww. zapisy ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne zobowiązują gminy do realizacji zadania własnego gmin w zakresie usuwania i oczyszczania ścieków (ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym. Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) na obszarach aglomeracji wyznaczonych na ich terenie w terminach:

- do 31 grudnia 2015r. w przypadku aglomeracji o RLM wynoszącej od 2000 do 15000,
- **do 31 grudnia 2010r. w przypadku aglomeracji o RLM wynoszącej powyżej 15 000.**

Dla osiągnięcia zgodności z zobowiązaniami Traktatu Akcesyjnego w 2005r. i 2010r. szczególna uwaga powinna być zwrócona na realizację przedsięwzięć w aglomeracjach o RLM wynoszącej $\geq$ 15 000, które to przedsięwzięcia będą miały decydujące znaczenie w wypełnieniu tych zobowiązań.

Zgodność z dyrektywą obejmuje także redukcję o 75% ładunków azotu ogólnego i fosforu ogólnego odprowadzonego do odbiorników z oczyszczonymi ściekami komunalnymi na terenie całego kraju (art. 45 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne i art. 5 ust 4 dyrektywy 91/271/EWG).

Praktycznym odniesieniem planów Gminy Dziwnów w stosunku do przedmiotowego Programu jest inwestycja opisana w punkcie 4.4. Jednak ze względu na termin wypełnienia przez gminy wymagań zawartych w KPOŚK, realizacja Projektu (wraz ze Związkiem Gmin Wyspy Wolin) jest wysoce ryzykowna.

Polityka Ekologiczna Państwa 2003-2010

„Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” została sporządzona jako realizacja ustaleń ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

Podstawowym warunkiem skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa jest respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w strategiach i politykach w poszczególnych dziedzinach gospodarowania, tj. uwzględnianie przy sporządzaniu tych strategii, polityk oraz ich programów wykonawczych, na równi z celami gospodarczymi i społecznymi właściwymi dla danego sektora, również celów ekologicznych. Dotyczy **to energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki komunalnej i budownictwa, rolnictwa, leśnictwa, turystyki i innych dziedzin działalności**, które okazują presję na środowisko w formie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jego zasobów oraz generowania zanieczyszczeń i/ lub szkodliwych oddziaływań fizycznych. Instrumentem wspierającym lub wymuszającym ekologizację polityk sektorowych będą strategiczne oceny ich oddziaływania na środowisko, wykonywane przede wszystkim dla polityk i programów wymaganych ustawowo.

Wśród metod realizacji **celów polityki ekologicznej** państwa w ramach polityk sektorowych priorytet będzie miało stosowanie tzw. **dobrych praktyk** gospodarowania i systemów zarządzania środowiskowego, które pozwalają kojarzyć efekty gospodarcze z efektami ekologicznymi.

Polityka Leśna Państwa

Przedmiotem polityki leśnej Państwa są lasy wszystkich form własności i ich funkcje, cele i zasady prowadzenia gospodarki leśnej oraz związku leśnictwa ze społeczeństwem z innymi działami gospodarki narodowej i zarządzania, oraz innymi jednostkami organizacyjnymi współdziałającymi z leśnictwem.

Nadrzędnym celem polityki leśnej jest wyznaczenie kompleksu działań kształtujących stosunek człowieka do lasu, zmierzających do zachowania w zmieniającej się rzeczywistości przyrodniczej i społeczno-gospodarczej warunków do trwałej w nieograniczonej perspektywie czasowej

wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności i ochrony oraz roli w kształtowaniu środowiska przyrodniczego zgodnie z obecnymi i przyszłymi oczekiwaniami społeczeństwa.

Zapewnienie trwałości lasów wraz z ich wielofunkcyjnością będzie osiągnięte przez:

- powiększanie zasobów leśnych kraju,
- polepszenie stanu zasobów leśnych i ich kompleksową ochronę,
- reorientację zarządzania lasami z poprzedniej dominacji modelu surowcowego na model proekologicznej i zrównoważonej ekonomicznie, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej odpowiadającej kryteriom sformułowanym dla Europy w procesie helsińskim z uwzględnieniem specyfiki leśnictwa polskiego.

Partnerami w realizacji polityki leśnej państwa są także **administracja lokalna i samorządy** w zakresie:

- bezpośredniej współpracy z nadleśnictwami i wzajemnej partycypacji w procesach planistycznych (plany urządzenia lasów, plany przestrzennego zagospodarowania gmin, plany ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych),
- w programach podnoszenia poziomu wiedzy i świadomości ekologicznej społeczności lokalnej,
- doskonalenie lokalnych modeli zrównoważonego rozwoju w oparciu m.in. o zasoby i walory lasów.

Polityka energetyczna Polski do 2025

Polityka energetyczna Polski do 2025 roku to dokument, który zawiera pakiet działań, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, konkurencyjności gospodarki, jej efektywności energetycznej oraz ochrony środowiska.

Za najistotniejsze zasady polityki energetycznej uważa się: zasadę harmonijnego gospodarowania energią w warunkach społecznej gospodarki rynkowej, pełną integrację polskiej energetyki z europejską i światową, wypełnianie zobowiązań traktatowych Polski, zasadę rynku konkurencyjnego z niezbędną administracyjną regulacją w obszarach, w których mechanizmy rynkowe nie działają oraz wspomaganie rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii (OZE).

Główne cele krajowej polityki energetycznej.

Zasadniczym wyzwaniem dla polskiej polityki energetycznej jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju. Oznacza to: konieczność podejmowania działań gwarantujących zaspokojenie potrzeb odbiorców po jak najniższych kosztach przy równoczesnym uwzględnianiu wymagań bezpieczeństwa energetycznego i ochrony środowiska, a także równoważenie interesów wszystkich podmiotów życia społecznego i gospodarczego.

Za kluczowe elementy polskiej polityki energetycznej uznaje się:

1. **bezpieczeństwo energetyczne, co** oznacza pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania na paliwo i energię. (Integralnym elementem tego bezpieczeństwa jest dywersyfikacja dostępu do gazu i ropy naftowej.);
2. **odnawialne źródła energii**- celem strategicznym polityki państwa jest wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii i uzyskanie 7,5 proc. udziału energii, pochodzącej z tych źródeł, w bilansie energii pierwotnej do roku 2010. Planuje się przeprowadzenie do 2008 r. systemowej analizy mechanizmów wsparcia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także podjęcie inicjatywy dotyczącej objęcia nowych krajów członkowskich UE systemem dopłat ze środków unijnych do wszystkich upraw energetycznych.
3. **efektywność energetyczna gospodarki**- zwiększenie efektywności nastąpi poprzez: zmniejszenie energochłonności wyrobów, zwiększenie sprawności wytwarzania energii, zmniejszenie

energochłonności procesów przemysłowych, zmniejszenie strat energii w przesyłach i dystrybucji oraz wdrożenie systemów zarządzania popytem na energię.

4. **poprawę konkurencyjności** krajowych podmiotów gospodarczych oraz produktów i usług oferowanych na rynkach międzynarodowych oraz rynku wewnętrznym;
5. **ochronę środowiska przyrodniczego** przed negatywnymi skutkami oddziaływania energetyki;

Strategia Rozwoju Edukacji Narodowej (2007-2013)

Celem głównym rozwoju edukacji w Polsce jest podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, tak by wykształcenie, co najmniej średnie stało się bardziej powszechne (-70%) w grupie wiekowej 25 – 45 lat w 2013 r., **przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia.**

Równocześnie konieczne jest stałe podnoszenie poziomu kwalifikacji osób dorosłych, przede wszystkim kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych kompetencji niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie.

Strategia systemu edukacji na lata 2007-2013 zakłada, że edukacja w Polsce jako integralny system kształcenia (umożliwianie zdobycia wiedzy i umiejętności) oraz wychowania (kształtowanie i promowanie postaw) będzie:

- ułatwiać każdemu realizację aspiracji oraz rozwój własny i wykorzystanie możliwości,
- przygotowywać do aktywnego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym - w wymiarze lokalnym, narodowym i globalnym,
- skutecznie przeciwdziałać wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych,
- reagować na zmiany związane z rozwojem nauki, nowoczesnych technologii i globalizację,
- szybko i elastycznie dostosowywać się do zmian zachodzących na rynku pracy.

Strategia Gospodarki Wodnej (do 2020 r.)

Ogólnym celem Strategii jest określenie podstawowych kierunków rozwoju gospodarki wodnej do roku 2020 oraz sprecyzowanie działań umożliwiających realizację konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu wodami. Na tym tle można wyodrębnić następujące cele kierunkowe, odnoszące się do obszarów działań zawartych w Strategii:

- zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych ludności i gospodarki przy poszanowaniu zasad zrównoważonego użytkowania wód;
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wody zależnych;
- podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy.

Cele kierunkowe gospodarki wodnej:

Cel I : Zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych ludności i gospodarki przy poszanowaniu zasad zrównoważonego użytkowania wód.

Cel II : Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wody zależnych.

Cel III : Podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy.

Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej

Przedmiotem Strategii jest **cała różnorodność biologiczna** na wszystkich poziomach jej organizacji, a więc różnorodność wewnątrzgatunkowa (genetyczna), międzygatunkowa i ponadgatunkowa (ekosystemów i krajobrazów).

Całokształt działań podejmowanych we wszystkich sferach działalności człowieka (gospodarczej, ekonomicznej, naukowo-badawczej, prawnej i edukacyjnej) powinien służyć osiągnięciu celu nadrzędnego, jakim jest:

Zachowanie całego rodzimego bogactwa przyrodniczego oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jego organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego).

Osiągnięcie celu nadrzędnego wymaga realizacji czterech zasadniczych działań strategicznych:

- I. **Rozpoznawanie i monitorowanie stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń;**
- II. **Usuwanie lub ograniczanie aktualnych i potencjalnych zagrożeń różnorodności biologicznej;**
- III. **Zachowanie i/lub wzbogacanie istniejących oraz odtwarzanie znikłych elementów różnorodności biologicznej;**
- IV. **Integracja działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej z działaniami ważnych dla tej ochrony sektorów gospodarki oraz administracji publicznej i społeczeństwa (w tym organizacji pozarządowych).**

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury (2004-2020)

Opracowana przez Ministerstwo Kultury Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2020, ma służyć kształtowaniu polityki kulturalnej oraz rozwojowi kultury w regionach.

Strategicznymi obszarami w okresie programowania 2004-2020 są:

- a. promocja czytelnictwa i wsparcie sektora książek i wydawnictw,
- b. ochrona dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie ochrona i rewitalizacja zabytków,
- c. rozwój szkolnictwa artystycznego, w tym rozbudowa i modernizacja infrastruktury oraz unowocześnianie programów edukacji artystycznej i dostosowanie ich do rynku pracy,
- d. wzmocnienie efektywności działania i roli instytucji artystycznych w kreowaniu sfery kultury, w tym i promocji polskiej twórczości artystycznej,
- e. stworzenie systemu wspierania współczesnej twórczości artystycznej, stworzenie instytucji zajmujących się jej dokumentowaniem, gromadzeniem i udostępnianiem.

Strategia jest tworzona centralnie, dla obszaru całej Polski. Określa spójne działania horyzontalne, realizowane w regionach.

W ramach prac nad Narodową Strategią Rozwoju Kultury na lata 2004-2020 sformułowano następujący **cel strategiczny: Zrównoważenie rozwoju kultury w regionach**

oraz cele cząstkowe, w których uznano za istotne:

1. **zmniejszenie dysproporcji regionalnych w rozwoju kultury,**
2. **zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków,**
3. **zmniejszenie luki cywilizacyjnej poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury kultury.**

Strategia Rozwoju Sportu (2007-2015)

Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2015, jest dokumentem wytyczającym kierunki działań dla kultury fizycznej i sportu, określa realizację celów i zadań, które mają doprowadzić do znaczącej poprawy stanu polskiego sportu.

Główny cel strategiczny: **Aktywne i sprawne społeczeństwo** będzie realizowany poprzez zadania ujęte w 3 priorytetach:

1. **Popularyzacja sportu dla wszystkich.**

Zakres priorytetu obejmuje szeroką problematykę działań mających wpływ na rozwój fizyczny i osobowościowy człowieka, jego zdrowie i jakość życia. Celem strategii w realizacji tego priorytetu jest osiągnięcie optymalnego poziomu utrwalenia zachowań prozdrowotnych społeczeństwa w różnych grupach wiekowych, środowiskowych i zawodowych.

2. **Wzrost poziomu wyników sportowych.**

Zagadnienia wchodzące w zakres tego priorytetu obejmują swoim zasięgiem szeroko rozumiany sport kwalifikowany, zarówno ten na najwyższym poziomie, jak i sport młodzieżowy, akademicki i paraolimpijski. Sukcesy sportowców na arenach międzynarodowych a w szczególności w rywalizacji olimpijskiej, przyczyniają się do upowszechniania sportu w świadomości społecznej. Podnosi się prestiż państwa na arenie międzynarodowej. Zwiększa się tym samym zainteresowanie dzieci i młodzieży zorganizowanymi formami aktywności fizycznej, co przyczynia się do szybszego rozwoju poszczególnych dyscyplin sportowych.

3. **Rozwój infrastruktury sportowo - rekreacyjnej**

Bez nowoczesnej bazy sportowo-rekreacyjnej nie jest możliwe odniesienie pełnego sukcesu sportowego i upowszechnienie sportu. Celem priorytetu jest zmniejszenie dystansu, jaki w tej dziedzinie dzieli Polskę od krajów europejskich. Szczególnie problem ten dotyczy stadionów piłkarskich, pełnowymiarowych basenów pływackich i ogólnodostępnych obiektów rekreacyjnych. Planowane obiekty muszą mieć najwyższy standard wykonawczy, spełniający normy międzynarodowych federacji sportowych. Zakłada się wyrównanie wieloletnich zaniedbań w małych miastach i na wsi. Strategia zakłada wzmocnienie inwestycji strategicznych likwidując zaniedbania i wzmocniając infrastrukturę czołowych dyscyplin olimpijskich.

Strategia Rozwoju Transportu (2007-2013)

Przyjmuje się, że jakość systemu transportowego jest jednym z czynników decydujących o warunkach życia mieszkańców, o rozwoju gospodarczym kraju i regionów. Bez dobrze rozwiniętej sieci transportowej nie można mówić o konkurencyjności gospodarki.

Transport jest również warunkiem koniecznym swobodnego przepływu towarów i usług. Jednocześnie, niezbędne jest zapewnienie równowagi w systemie transportowym między aspektami: społecznym, gospodarczym, przestrzennym i ekologicznym.

Strategia podkreśla znaczenie rozbudowanej sieci transportowej na bazie wysokiej jakości jej infrastruktury oraz uwzględniając potrzebę równoważenia różnych aspektów rozwoju transportu. Strategia przyjęła w dziedzinie transportu cele, które powinny zapewniać:

- poprawę bezpieczeństwa drogowego i nadanie temu bezpieczeństwu znaczenia priorytetowego;
- zapobieganie zagęszczaniu dróg i przeniesienie obciążeń transportowych na kolejnictwo i śródlądowe drogi wodne;

- przeciwdziałanie zagęszczeniu dróg powietrznych dzięki urzeczywistnieniu idei stworzenia jednego europejskiego nieba;
- wspieranie praw pasażerów poprzez umiejscowienie potrzeb użytkowników transportu w centrum strategii i zapewnienie skutecznego respektowania praw pasażerów;
- realizację dużych inwestycji infrastrukturalnych zgodnych z opracowaną Paneuropejską Siecią Transportową;
- podwyższanie poziomu jakości usług transportowych;
- wprowadzenie nowoczesnych metod zarządzania transportem.

Jako **podstawowy cel** polityki transportowej państwa przyjmuje się zdecydowaną poprawę jakości systemu transportowego, jego rozbudowę zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Dla jego osiągnięcia sformułowano **sześć celów szczegółowych**:

- Cel 1.** Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu, jako czynnik poprawy warunków życia i usuwania barier gospodarczych.
- Cel 2.** Poprawa konkurencyjności gospodarki polskiej, jako kluczowy instrument rozwoju gospodarczego.
- Cel 3.** Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego.
- Cel 4.** Integracja systemu transportowego w układzie gałęziowym i terytorialnym.
- Cel 5.** Poprawa bezpieczeństwa prowadząca do radykalnej redukcji liczby wypadków i ograniczenia ich skutków (zabici i ranni) oraz – w rozumieniu społecznym – do poprawy bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu i ochrony ładunków.
- Cel 6.** Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko warunków życia.

Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013

Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji społeczeństwa informacyjnego do roku 2020 - dokument przyjęty przez Radę Ministrów 29 czerwca 2005 r.

Diagnoza stanu informatyzacji w Polsce wyraźnie pokazuje, że poziom rozwoju usług elektronicznych świadczonych przez sektor publiczny i prywatny znacząco odbiega od wskaźników Unii Europejskiej. Niezbędne jest podjęcie działań wspierających i stymulujących wdrażanie eUsług w administracji publicznej, biznesie i ochronie zdrowia.

Promowane powinny być rozwiązania nowoczesne, innowacyjne w skali europejskiej oparte w szczególności o praktyczne wykorzystanie efektów programów ramowych badań i rozwoju.

Cele procesu informatyzacji Polski w perspektywie roku 2013 można nakreślić następująco:

- zlikwidowanie zjawiska „wykluczenia cyfrowego” w zagrożonych grupach społecznych i obszarach geograficznych – sprowadzenie do poziomu marginalnego,
- wzrost penetracji wielokanałowego dostępu do szerokopasmowego Internetu do poziomu ponad 90 % powierzchni kraju i co najmniej 75% populacji,
- dalsze wzmocnienie infrastruktury teleinformatycznej nauki umożliwiające aktywne uczestnictwo wszystkich jednostek naukowych w nowych formach aktywności jak np. wirtualne organizacje naukowe,

- stworzenie wewnętrznej, bezpiecznej sieci administracji publicznej (centralnej i samorządowej) docierającej do wszystkich jednostek administracji w całym kraju;
- stworzenie ogólnokrajowych, wielokanałowych zintegrowanych platform - świadczenia usług elektronicznych administracji wykorzystujących podpis cyfrowy i identyfikator elektroniczny, w tym platform usług specjalizowanych (jak eTurystyka, eTransport),
- wdrożenie systemu identyfikacji obywatela bazującego na wielofunkcyjnych dokumentach osobistych, stworzenie warunków do uruchomienia systemów eDemokracji;
- zapewnienie bezpiecznego i skutecznego dostępu on-line do wszystkich rejestrów państwowych i systemów ewidencyjnych administracji publicznej;
- zwiększenie dostępności do systemu usług elektronicznych w Polsce świadczonych zarówno przez sektor publiczny, jak i prywatny do poziomu co najmniej 80 % usług- w przypadku administracji 100 % usług świadczonych on-line,
- osiągnięcie 95% wskaźnika dostępności i 90% wskaźnika nasycenia dla telewizji cyfrowej
- zwiększenie dostępności polskich zasobów cyfrowych w wersji wielojęzycznej w Internecie – minimum 80% zasobów dostępnych dodatkowo w przynajmniej jednym języku oficjalnym UE (obok polskiego),
- tworzenie warunków dla powszechności edukacji teleinformatycznej. Wzrost liczby użytkowników wykorzystujących Internet w celach szkoleniowych i edukacyjnych do poziomu minimum 75 %,
- wzrost liczby przedsiębiorstw wykorzystujących aplikacje eLearning w doskonaleniu zawodowym swoich pracowników do ponad 90 %.

Poziom Regionalny

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2007-2013

Na dzień opracowania niniejszego dokumentu RPO województwa zachodniopomorskiego nie zostało jeszcze ostatecznie zatwierdzone, jednak przyjęto, że podstawowe założenia przedmiotowego dokumentu pozostaną bez zmian, szczegółowe informacje dotyczące RPO oraz odniesienie do zadań inwestycyjnych planowanych do realizacji w Gminie Dziwnów znajdują się w Rozdziale 4.

Poziom Lokalny

Misja Gminy Dziwnów oraz jej wizja w 2015 roku

Misja jest zwięzłym opisem docelowego, oczekiwanego stanu i zakresu funkcji spełnianych przez Miasto wobec jego mieszkańców i otoczenia. Stan opisywany w misji ma charakter idealny, którego osiągnięcie powinno być zasadniczym celem wszystkich działań podejmowanych przez lokalną społeczność i władze. Zgodnie z powyższym postulatem wszystkie cele strategiczne odwołują się do

zadeklarowanej misji a zaproponowane programy operacyjne i zadania inwestycyjne prowadzić będą do postulowanego w misji stanu. Jako misję Gminy Miasta Dziwnów zdefiniowano:

Misją władz Gminy Dziwnów jest stwarzanie warunków do zrównoważonego rozwoju Gminy, który zapewni poprawę jakości warunków życia mieszkańców.

Jednocześnie przeprowadzając diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej Gminy oraz analizując uwarunkowania zewnętrzne, wypracowano wizję Gminy Miasta Dziwnów w 2015 roku:

Dziwnów nowoczesną i bezpieczną Gminą wyróżniają się stylem i charakterem, które mieszkańcy mogą na europejskim poziomie zaspokajać swoje potrzeby oraz z dumą przyjmować odwiedzające Gminę osoby w celach turystycznych, edukacyjnych lub gospodarczych.

Misja Dziwnowa wyznacza kierunek dalszych, zaplanowanych w niniejszej strategii działań oraz realizacji zaproponowanych w rozdziale czwartym zadań inwestycyjnych.

Obszary problemowe

Punktem wyjścia dla szczegółowych rozwiązań przewidzianych w strategii jest określenie zasadniczych obszarów problemowych rozwoju Gminy.

Opierając się na wynikach badań diagnostycznych zidentyfikowano cztery zasadnicze obszary problemowe rozwoju Gminy. W ich ramach należy konstruować działania, które będą przyczyniać się do rozwoju i realizacji misji.

W przypadku Gminy Dziwnów zasadnicze obszary problemowe zidentyfikowano jako:

1. Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych

Biorąc pod uwagę aktualną sytuację Dziwnowa jedną z kluczowych kwestii jest pozyskanie zewnętrznych inwestorów przede wszystkim do realizacji zadań inwestycyjnych nie planowanych do realizacji w ramach budżetu Gminy. Dodatkowo, jest to ważny czynnik rozwoju Gminy, jako bezpośredni sposób wzrostu liczby dobrych jakościowo i trwałych miejsc pracy. Aby tak się stało należy stworzyć odpowiednie warunki umożliwiające przyciągnięcie do Dziwnowa inwestorów zewnętrznych. Podstawowymi inwestycjami, które powinny być zrealizowane przy udziale inwestorów zewnętrznych to:

- a) budowa hotelu
- b) renowacja/przebudowa budynku uzdrowiska (rozdział 4 – kluczowe inwestycje)
- c) budowa apartamentowców

Uzasadnionym wydaje się ponadto potrzeba podniesienia kwalifikacji zawodowych lokalnej społeczności, uelastycznienie systemu kształcenia zawodowego oraz promocja racjonalnych postaw edukacyjnych w celu zapewnienia potencjalnym inwestorom odpowiednio wykwalifikowanych, lokalnych pracowników.

2. Rozwój funkcji turystycznej Gminy

Dziwnów dysponuje wieloma atrakcjami turystycznymi, przede wszystkim walorami naturalnymi – szerokie plaże, rzeka Dziwna, Jezioro Wrzosowskie, w związku z tym większość kluczowych inwestycji zaplanowanych do realizacji w rozdziale 4 łączy się z rozwojem funkcji turystycznej Gminy.

Jednocześnie, Dziwnów chcąc rozwijać funkcję turystyczną na swym terenie, musi zadbać o poprawę promocji miasta, estetykę oraz o bezpieczeństwo na obszarach turystycznych, wiąże się to z faktem zaniedbań oraz braku działań w tej sferze w poprzednich latach.

3. Rozwój funkcji mieszkaniowej Gminy

W Mieście istnieje duża potrzeba rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Należy, zatem stworzyć szanse jego rozwoju. W tym celu zostaną uzbrojone tereny pod budownictwo zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego.

W celu poprawy komfortu życia mieszkańców Dziwnowa zostanie uruchomione zadanie mające na celu poprawę bezpieczeństwa. Jednym z ważnych zagadnień, którym należy się również zająć jest aktywizacja życia kulturalnego i sportowego w Dziwnowie. Zostanie wprowadzony konkursowy system finansowania kultury i sportu, a przede wszystkim zostanie rozpoczęta współpraca z klubami sportowymi z województwa, występującymi w najwyższych klasach rozgrywkowych. Ważnym elementem tworzenia przyjaznego wizerunku Gminy jest jej wygląd. Krokiem zmierzającym do poprawy wizerunku Dziwnowa w oczach wszystkich „przyjezdnych” – w tym inwestorów zewnętrznych, będzie aktywna polityka władz lokalnych mająca na celu poprawę estetyki Gminy Dziwnów.

4. Rozwój edukacji

Należy wyposażyć szkoły w zakresie informatyki i lektoratów, rozwijając bazę sportową (Centrum Rekreacji Wodnej – rozdział 4). Zostanie również przeprowadzona analiza zapotrzebowania na wykwalifikowane kadry nauczycielskie. Na tej podstawie powinno się określić zapotrzebowanie na kursy doszkalające dla nauczycieli niezbędne do funkcjonowania podnoszenia poziomu kształcenia.

Dodatkowo należy opracować program szkoleń zawodowych dla osób dorosłych.

5. Rozwój ratownictwa wodnego na terenie Gminy

Przedmiotem programu będzie przede wszystkim doposażenie bazy ratownictwa wodnego oraz inwestycji związane z niezbędną infrastrukturą dla funkcjonowania bazy.

Wstępnie ustalono, że w ramach programu zostaną podjęte działania mające na celu wyposażenie bazy w: łódzie wiosłowe, motorówki, skutery – do poruszania się po nabrzeżach i promenadzie, quady – do poruszania się w terenie, sprzęt zabezpieczenia medycznego (w tym nosze), natomiast

budowa obejmie budynek socjalny, punkty obserwacyjne, lądowisko dla helikoptera. Szczegółowa koncepcja rozwoju bazy ratownictwa wodnego zostanie przygotowana jako odrębny dokument.

6. Rozwój lokalnego rybołówstwa

W ramach ww. programu operacyjnego będą prowadzone dwa rodzaje działań:

- a) inwestycje związane z modernizacją i przebudową infrastruktury nabrzeża (polery cumownicze, pomosty) oraz budowa nowej infrastruktury związanej z poborem wody i prądu odprowadzaniem ścieków dla cumujących jednostek);
- b) promocja lokalnego rybołówstwa poprzez wydzielenie i wyposażenie specjalnej strefy targowej, na której lokalni rybacy będą prowadzić sprzedaż ryb prosto z kutra. Dodatkowo na terenie Gminy zostaną umiejscowione tablice informacyjne dotyczące istnienia takiej strefy i dojazdu do niej.

Programy operacyjne

Istotą strategii jest dokonywanie wyborów. W strategii Gminy Dziwnów wyznaczono takie programy i zadania, które są niezbędne i wystarczające do osiągnięcia wyznaczonych celów. Są one spójne i wolne od wewnętrznych sprzeczności.

Każdemu ze zdefiniowanych w poprzednim punkcie obszarów problemowych odpowiadają konkretne programy realizacyjne. Poszczególne programy służą zarysowaniu ogólnej idei. W wyniku dokonanej analizy uzgodniono, iż każdy cel w ramach obszaru będzie osiągnięty poprzez uruchomienie następujących programów realizacyjnych.

Obszar problemowy: 1. Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych

Program operacyjny: Oferta dla inwestorów

Chcąc przyciągnąć inwestora zewnętrznego należy zaoferować mu odpowiednią propozycję gruntów pod inwestycje. Dlatego też zostanie utworzony zasób uzbrojonych terenów inwestycyjnych (bazy danych). Podejmowane będą również działania mające na celu promowanie Miasta wobec inwestorów zewnętrznych.

Program operacyjny: Podnoszenie kwalifikacji lokalnych kadr

Celem zapewnienia potencjalnym inwestorom, odpowiedniej ilości wysokiej jakości kadr, zostaną przygotowane profilowane szkolenia dla dorosłych szczególnie pod kątem usług w branży turystycznej.

Obszar problemowy: 2. Rozwój funkcji turystycznej Gminy

Program operacyjny: Promocja walorów turystycznych

Podstawowym elementem każdej akcji nakierowanej na rozwój funkcji turystycznej musi być promocja Gminy. Dlatego też zagadnieniu temu poświęcono w strategii odrębny program pt. „Promocja walorów turystycznych”. Punktem wyjścia do realizacji tego programu jest stworzenie materiałów promocyjno-informacyjnych o Mieście. Promocja prowadzona będzie we wszystkich dostępnych regionalnych i ogólnokrajowych środkach masowego przekazu.

Program operacyjny: Nowe produkty turystyczne

Z uwagi na dużą atrakcyjność Dziwnowa i jego okolic oraz w celu wyróżnienia tego regionu, jako miejsca szczególnie organizowane będą cyklicznie imprezy (także sportowe) o zasięgu ogólnokrajowym. Planuje się również w ramach niniejszej strategii przeprowadzić szereg działań zmierzających do dywersyfikacji turystyki realizowanej w oparciu o koncepcje szlaku turystycznego, w taki sposób, aby zmaksymalizować materialne korzyści dla Gminy i jego mieszkańców. Rozwój turystyki praktycznie nie jest możliwy bez bazy rekreacyjnej, której rozbudowę zapewni realizacja zadań inwestycyjnych zaproponowanych w rozdziale 4.

Obszar problemowy: 3. Rozwój funkcji mieszkaniowej Gminy

Program operacyjny: Rozwój i utrzymanie infrastruktury mieszkaniowej

Przyjmując taki program operacyjny zdecydowano się na uruchomienie zadań mających na celu stymulowanie rozwoju budownictwa. Zostaną w tym celu uzbrojone tereny zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego.

Program operacyjny: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy

W zakresie poprawy komfortu życia planuje się uaktywnienie kulturalne oraz sportowe społeczności lokalnej, poprzez dodatkowe dofinansowanie nowych inicjatyw tego rodzaju oraz rozszerzenie już istniejących, takich jak np. Klub Integracji Społecznej.

Dodatkowo należy wprowadzić nowoczesne formy finansowania społecznych inicjatyw kulturalnych i sportowych poprzez utworzenie instytucji „grantu sportowego”; „stypendium kulturalnego” oraz promowanie „mecenatu sportowego i kulturalnego”.

Obszar problemowy: 4. Rozwój edukacji

Na wszystkich poziomach:

- rozszerzenie zajęć szkolnych o przedmioty fakultatywne:
  - a. dziedzictwo kulturowe w regionie
  - b. multimedia
  - c. turystyka
- utworzenie Uczniowskich Klubów Sportowych we współpracy z najlepszymi klubami sportowymi w regionie:
  - a. koszykówka
  - b. piłka ręczna
  - c. siatkówka

Program operacyjny: Nowoczesna szkoła

Powyższy program operacyjny będzie obejmował swoim zakresem rozwój szkół

Program operacyjny: Aktywizacja zawodowa bezrobotnych poprzez przekwalifikowanie i szkolenia

Przedmiotowy PO będzie wraz z PO Podnoszenie kwalifikacji lokalnych kadr prowadził do zmniejszania bezrobocia w Gminie poprzez przygotowywanie osób nieaktywnych zawodowo do podjęcia pracy a osób pracujących do dynamicznych zmian rynku pracy i dostosowania się do nich.

Obszar problemowy: 5. Rozwój ratownictwa wodnego na terenie Gminy

Program operacyjny: Innowacje w zakresie ratownictwa wodnego

Przedmiotem programu będzie przede wszystkim doposażenie bazy ratownictwa wodnego oraz inwestycji związane z niezbędną infrastrukturą dla funkcjonowania bazy.

Wstępnie ustalono, że w ramach programu zostaną podjęte działania mające na celu wyposażenie bazy w: łódzie wiosłowe, motorówki, skutery – do poruszania się po nabrzeżach i promenadzie, quady – do poruszania się w terenie, sprzęt zabezpieczenia medycznego (w tym nosze), natomiast budowa obejmie budynek socjalny, punkty obserwacyjne, lądowisko dla helikoptera. Szczegółowa koncepcja rozwoju bazy ratownictwa wodnego zostanie przygotowana jako odrębny dokument.

Obszar problemowy: 6. Rozwój lokalnego rybołówstwa

Program operacyjny: Wsparcie rybołówstwa i modernizacja infrastruktury nabrzeża

W ramach ww. programu operacyjnego będą prowadzone dwa rodzaje działań:

a) inwestycje związane z modernizacją i przebudową infrastruktury nabrzeża (polery cumownicze, pomosty) oraz budowa nowej infrastruktury związanej z poborem wody i prądu odprowadzaniem ścieków dla cumujących jednostek)

b) promocja lokalnego rybołówstwa poprzez wydzielenie i wyposażenie specjalnej strefy targowej, na której lokalni rybacy będą prowadzić sprzedaż ryb prosto z kutra. Dodatkowo na terenie Gminy zostaną umiejscowione tablice informacyjne dotyczące istnienia takiej strefy i dojazdu do niej.

3.1.2. Cele strategiczne oraz cele operacyjne

Cele strategiczne

Cel strategiczny 1 – Wysoki poziom rozwoju i wzrostu gospodarczego

Rozwój gospodarczy Gminy Dziwnów to indywidualne i zbiorowe, pozytywne przekształcenia zbiorowości lokalnych podmiotów gospodarczych, tzn. przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy Dziwnów oraz oddziałów, zakładów, filii i innych placówek podmiotów mających swoją główną siedzibę poza Gminą Dziwnów (głównie ośrodki czasowe dużych przedsiębiorstw). Przekształcenia te należy utożsamiać przede wszystkim z doskonaleniem oraz wprowadzaniem nowych produktów i usług oraz realizacją planowanych inwestycji.

Rozwój gospodarczy to jednocześnie takie przekształcenia lokalnych podmiotów gospodarczych, dzięki którym unikają one sytuacji pozostawania w roli bariery rozwoju lokalnego odbywającego się na płaszczyźnie ekologicznej i społecznej. Rozwój przedsiębiorstwa skutkujący istotnym, ujemnym bilansem korzyści i kosztów szeroko rozumianych struktur Gminy Dziwnów nie może być, zatem traktowany jako zjawisko pożądane i korzystne. Zawartość merytoryczna rozwoju gospodarczego obejmuje, bowiem proces, zgodnej z wymogami ekologii i preferencjami społecznymi, ewolucji podmiotów gospodarczych.

Cel strategiczny 2 – Wysoki poziom rozwoju społecznego

Rozwój społeczny Gminy Dziwnów odbywa się poprzez poprawę warunków i rozszerzenie zakresu opieki zdrowotnej, oświaty, nauki, kultury, sportu, rekreacji, bezpieczeństwa i porządku publicznego, mieszkalnictwa, poprzez osiąganie akceptowanego poziomu opieki społecznej itp. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż poprawa ta polega nie tylko na wzroście ilości i jakości świadczonych na rzecz mieszkańców usług oraz działalności prowadzonej przez mieszkańców indywidualnie lub w różnego rodzaju gremiach. Bardzo istotnym elementem rozwoju społecznego Gminy Dziwnów jest również, wzrost efektywności ich wytwarzania (jej prowadzenia), będący np. wynikiem przekształceń lokalizacyjnych, organizacyjnych, prawnych, czy też kompleksowych procesów restrukturyzacyjnych.

Uwagę należy zwrócić również na fakt, iż kreowanie rozwoju społecznego Gminy Dziwnów nie może być traktowane jedynie jako rozwijanie zakresu usług samorządowych. Ważnym elementem tej kreacji musi stać się tworzenie warunków dla rozwoju aktywności mieszkańców. Oznacza to, że rola władz musi w pewnym zakresie ewoluować od inicjowania, organizowania, realizowania i zachęcania do konsumpcji usług samorządowych w kierunku tworzenia warunków i szerokiego wspierania inicjatyw społecznych. Bardzo istotną własnością rozwoju społecznego Gminy Dziwnów musi stać się jego równoległość w stosunku do rozwoju gospodarczego. Koncentracja na zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy Dziwnów oraz tworzeniu warunków do samodzielnego zaspokajania potrzeb zbiorowych i indywidualnych, bez równoległego zapewnienia gospodarczej, a co za tym idzie finansowej bazy działań skutkować będzie wieloma negatywnymi zjawiskami. Spośród nich wymienić można wzrost wydatków bieżących i spadek możliwości inwestycyjnych samorządu miasta, spadek jakości samorządowych usług publicznych, zmniejszenie skłonności do aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości mieszkańców, zmniejszenie możliwości mieszkańców w zakresie zaspokajania potrzeb. Podsumowując, rozwój społeczny Gminy Dziwnów powinien mieć fundament w postaci dynamicznego i długookresowego rozwoju gospodarczego.

Cel strategiczny 3 – Utrzymanie ewolucji gospodarki i sfery społecznej miasta w ramach ekorozwoju

Ekorozwój jest kluczową kategorią polityki ekologicznej. Jest definiowany jako paradygmat rozwoju, model rozwoju, koncepcja rozwoju, a nawet jako sposób myślenia lub jako strategia postępowania. W Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów ekorozwój oznacza taki sposób zarządzania zasobami środowiska, który umożliwi ich gospodarcze i społeczne wykorzystanie przy jednoczesnym ich zachowaniu w postaci możliwie zbliżonej do pierwotnej tak, aby w przyszłości mogły być dalej gospodarczo i społecznie wykorzystywane. Kategoria ekorozwoju Dziwnowa obejmuje również sanację lub odtworzenie zdegradowanych wcześniej składników lokalnego środowiska.

Cele operacyjne

Celom strategicznym podporządkowane są cele operacyjne. Cele operacyjne prowadzą do osiągnięcia stanu syntetycznie ujętego w brzmieniu celów strategicznych. Są etapami na drodze do ich osiągnięcia lub ich elementami składowymi.

1. Pozyskanie inwestycji zewnętrznych.
2. Rozwój istniejących na terenie Gminy Dziwnów podmiotów gospodarczych.

3. Utrzymanie wysokiego poziomu zróżnicowania struktury funkcjonalnej oraz korzystnego poziomu udziału sektora usług gospodarce miasta.
4. Uzyskanie wysokiej pozycji konkurencyjnej Dziwnów na rynku inwestycyjnym.
5. Zagospodarowanie mienia publicznego niepełniącego użytecznych funkcji.
6. Dostosowanie struktury popytu i podaży na wewnętrznym rynku pracy Gminy Dziwnów.
7. Utrzymanie niskiego poziomu bezrobocia.
8. Zapewnienie wysokiego poziomu szkolnictwa podstawowego i średniego, opieki przedszkolnej oraz szkoleń zawodowych
9. Ograniczenie zjawiska patologii społecznych oraz jej przyczyn i skutków.
10. Intensyfikacja dialogu społecznego.
11. Ograniczenie dysproporcji rozwojowych poszczególnych części Gminy Dziwnów.
12. Podniesienie poziomu estetyki wszystkich miejscowości należących do Gminy Dziwnów.
13. Zapewnienie mieszkańcom Gminy Dziwnów, turystom i kuracjom warunków do uprawiania sportu, turystyki i rekreacji oraz korzystania z działalności kulturalnej.
14. Rozwój systemu mieszkalnictwa.
15. Zapewnienie akceptowanego przez społeczność Gminy Dziwnów poziomu opieki zdrowotnej.
16. Zapewnienie akceptowanego przez społeczność Gminy Dziwnów poziomu opieki socjalnej i pomocy społecznej.
17. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości pełniejszego funkcjonowania w społeczeństwie.
18. Wykorzystanie aktywności społecznej mieszkańców Gminy Dziwnów w kreowaniu jej rozwoju.
19. Poprawa jakości funkcjonowania administracji samorządowej.
20. Zapewnienie wysokiego poziomu porządku i bezpieczeństwa publicznego.
21. Stworzenie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami.
22. Rewitalizacja zdegradowanych terenów powojkowych.
23. Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców.
24. Zapewnienie wysokiej jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
25. Zapewnienie wysokiej jakości powietrza atmosferycznego.
26. Rozwój prośrodowiskowych systemów energetycznych i rozpoczęcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
27. Ograniczenie poziomu hałasu i zanieczyszczenia gleb.
28. Wzrost liczby mieszkańców miasta.

Zadania strategiczne

Naturalnym zjawiskiem towarzyszącym rozwojowi wszystkich jednostek samorządu terytorialnego jest brak możliwości jednoczesnego zaspokojenia wszystkich potrzeb odczuwanych przez mieszkańców i funkcjonujących na danym terenie podmiotów gospodarczych. Powodem jest ograniczoność zasobów finansowych, czasowych, kadrowych, przestrzennych i środowiskowych stojących w dyspozycji samorządu oraz jego obecnych i potencjalnych partnerów współpracy strategicznej.

Dodatkową barierę tworzą niektóre ograniczenia i rozwiązania prawne stanowiące element polskiego modelu samorządu terytorialnego. W tej sytuacji nieracjonalnym byłoby konstruowanie Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów, jako bardzo obszernego wykazu działań odpowiadających na wszystkie obecne i przyszłe oczekiwania, wszystkich użytkowników Gminy Dziwnów. Strategia

przypominająca listę życzeń z pewnością znalazłaby akceptację osób nieświadomych nierealności wykonania takich założeń, lecz w praktyce nie zapewniłaby rozwoju Gminie.

Podsumowując, konieczny jest wybór tego, co najważniejsze, czyli strategiczne. W Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów dokonano go odpowiednio konstruując wykaz zadań strategicznych, czyli przedsięwzięć organizacyjnych, modernizacyjnych, inwestycyjnych i restrukturyzacyjnych, których realizacja jest warunkiem osiągnięcia celów operacyjnych, a pośrednio celów strategicznych.

Wykaz zadań strategicznych Gminy Dziwnów:

SFERA GOSPODARCZA

1. Opracowanie i wdrożenie „Programu Lokalnej Polityki Gospodarczej i Inwestycji Gminy Dziwnów”.
2. Opracowanie i wdrożenie „Programu Promocji Gminy Dziwnów”.
3. Opracowanie i wdrożenie „Strategii Rozwoju Turystyki w Gminie Dziwnów”.
4. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych mieszkańców Gminy Dziwnów:
  - a. opracowanie i wdrożenie „Programu Aktywizacji Zawodowej Bezrobotnych Mieszkańców Gminy Dziwnów”,
  - b. wdrożenie programu „Pierwsza Praca”.
5. Opracowanie analizy zasadności utworzenia Inkubatora Przedsiębiorczości.
6. W sytuacji pozytywnego wyniku analiz wykonanych w ramach realizacji zadania nr 5 opracowanie stosownych projektów oraz partycypacja Gminy w jego realizacji.
7. Poprawa standardu handlu oraz stworzenie targowiska miejskiego szczególnie w okresie letnim.
8. Wsparcie tworzenia turystycznej, wąskotorowej kolei regionalnej ze stacją w Dziwnowie.
9. Prowadzenie działań na rzecz zagospodarowania terenów i obiektów niebędących własnością miasta:
  - a. powojaskowych,
  - b. innych, posiadających znaczący potencjał turystyczny
10. Lobbying na rzecz oraz wsparcie ponadlokalnych inwestycji i decyzji sprzyjających rozwojowi sfery turystyczno-gospodarczej Gminy Dziwnów, w tym na rzecz:
  - a. inwestycji drogowych o znaczeniu ponadlokalnym,
  - b. decyzji lokalizacyjnych dotyczących instytucji administracji publicznej,
  - c. aktywizacji działań z zakresu promocji turystyczno-gospodarczej regionu, prowadzonych również wspólnie z władzami wojewódzkimi.
11. Pozyskanie inwestorów oraz wsparcie realizacji inwestycji:
  - a. służących wykorzystaniu zasobów wód termalnych,
  - b. służących zagospodarowaniu znaczących zasobów majątku ulegającego dekapitalizacji,
  - c. tworzących nowe miejsca pracy,
  - d. realizowanych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.
12. Wspieranie realizacji inwestycji podejmowanych przez podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie Gminy.
13. Promowanie podmiotów gospodarczych podejmujących działania na rzecz Gminy.
14. Rozwój progospodarczej współpracy międzysamorządowej:
  - a. z samorządami powiatowymi i wojewódzkim,
  - b. z samorządami gmin sąsiednich,
  - c. z samorządami i innymi podmiotami zagranicznymi.
15. Utworzenie lokalnego Banku Ofert Inwestycyjnych i Kooperacyjnych.
16. Prawne i infrastrukturalne przygotowanie terenów pod inwestycje turystyczno-gospodarcze.

SFERA SPOŁECZNA

17. Opracowanie i wdrożenie „Programu Zapobiegania Przemocności oraz Ochrony Obywateli i Porządku Publicznego Gminy Dziwnów”, który będzie zawierał propozycje rozwiązań:

- a. zmniejszenia poziomu bezpośredniego zagrożenia przemocnością,
- b. minimalizacja zjawiska niszczenia mienia publicznego,
- c. podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w szkołach,
- d. prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie zagrożeń,
- e. uruchomienie działań z zakresu interwencji kryzysowej,
- f. przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym,
- g. zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- h. nagradzanie i promocja osób oraz organizacji wyróżniających się w zapewnieniu porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- i. zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa pożarowego,
- j. zakończenie procesu tworzenia Centrum Powiadamiania Ratunkowego,
- k. udoskonalenie i zapewnienie sprawnego wykonania procedur postępowania -+ w przypadku klęsk żywiołowych.

18. Rozwój systemów opieki medycznej:

- a. zapewnienie bezpieczeństwa medycznego w zakresie leczenia podstawowego,
- b. wsparcie funkcjonowania lokalnego systemu ratownictwa medycznego,
- c. coroczna realizacja „Programu profilaktyki chorób i promocji zdrowia dla mieszkańców Gminy Dziwnów”.

19. Poprawa estetyki miasta:

- a. poprawa estetyki głównych miejsc publicznych,
- b. utrzymanie czystości ciągów komunikacyjnych,
- c. wspieranie działań podmiotów nie komunalnych skutkujących poprawą poziomu estetyki miasta,
- d. poprawa estetyki posesji prywatnych ze szczególnym uwzględnieniem centrum miasta.

20. Rozwój bazy i działalności sportowo-rekreacyjnej:

- a. podjęcie współpracy z klubami sportowymi działającymi na poziomie najwyższych klas rozgrywkowych,
- b. utworzenie Uczniowskich Klubów Sportowych w celu aktywizacji sportowej dzieci i młodzieży,
- c. budowa Centrum Rekreacji Wodnej,
- d. budowa boisk sportowych,
- e. organizacja na terenie miasta imprez sportowych o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym,
- f. rozbudowa miejskiej sieci dróg rowerowych,
- g. promocja sportu i rekreacji,

21. Rozwój systemu usług kulturalnych:

- a. organizacja oraz wspieranie organizacji na terenie Gminy imprez kulturalnych, o ponadlokalnej randze,
- b. opracowanie i wdrożenie „Programu promocji kultury i historii Gminy Dziwnów”,
- c. wspieranie organizacji społecznych i osób fizycznych w realizacji przedsięwzięć kulturalnych,
- d. zapewnienie warunków techniczno-organizacyjnych do aktywizacji kulturalnej mieszkańców Gminy,
- e. tworzenie warunków dla częściowego lub całkowitego samofinansowania wybranych przedsięwzięć i form działalności kulturalnej jednostek organizacyjnych miasta,
- f. sanacja materialnych oraz niematerialnych elementów dziedzictwa kulturowego miasta,
- g. rozbudowa zasobów biblioteki publicznej,

22. Rozwój systemu edukacji podstawowej, średniej oraz zawodowej:

- a. podnoszenie merytorycznej i technicznej jakości kształcenia w szkołach wszystkich szczebli,
- b. wspieranie procesu podnoszenia kwalifikacji nauczycieli,

- c. zwiększenie zakresu i dostępności zajęć pozalekcyjnych,
  - d. utworzenie Centrum Kształcenia Praktycznego,
  - e. zapewnienie dzieciom i młodzieży nielimitowanego dostępu do Internetu w godzinach pozalekcyjnych we wszystkich miejskich placówkach szkolnych,
  - f. stworzenie systemu stypendialnego dla uzdolnionych uczniów.
23. Doskonalenie systemu pomocy i opieki społecznej:
- a. opracowanie i wdrożenie „Strategii Integracji i Polityki Społecznej Gminy Dziwnów”, przy aktywnym udziale Klubu Integracji Społeczności
24. Organizacja i wsparcie działań wolontariatu.
25. Wsparcie osób niepełnosprawnych:
- a. opracowanie i wdrożenie „Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych”,
  - b. likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej,
26. Opracowanie i wdrożenie „Programu komunikacji społecznej w układzie: władze lokalne Gminy Dziwnów – społeczność miasta”:
- a. rozbudowa systemu informowania społeczności lokalnej o działalności władz miasta,
  - b. stworzenie systemu stałych konsultacji społecznych,
  - c. prowadzenie regularnych badań ankietowych społeczności miasta.
27. Rozwój prospołecznej współpracy międzysamorządowej:
- a. z samorządowymi władzami powiatowymi i wojewódzkim,
  - b. z samorządowymi władzami gmin sąsiednich,
  - c. z samorządami i innymi podmiotami zagranicznymi,
  - d. udział w organizacjach samorządowych.
28. Doskonalenie systemu administracji miejskiej i jednostek organizacyjnych miasta:
- a. opracowanie i wdrożenie w Urzędzie Miasta systemu zarządzania jakością zgodnego z normą PN EN ISO 9001:2001 i uzyskanie certyfikatu zgodności,
  - b. opracowanie i wdrożenie w Urzędzie Miasta systemu zarządzania jakością zgodnego z normą PN EN ISO 14001 i uzyskanie certyfikatu zgodności,
  - c. wspieranie przez wyspecjalizowaną komórkę Urzędu Miasta organizacji społecznych oraz przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania funduszy pomocowych,
  - d. rozbudowa witryny internetowej miasta oraz jej integracja z witrynami jednostek miejskich,
  - e. opracowanie ramowego planu absorpcji funduszy pozabudżetowych dla realizacji zadań miasta.
29. Optymalizacja komunikacji wewnątrzmięskiej:
- a. udrożnienie ruchu samochodowego w godzinach intensyfikacji przejazdów w okresie letnim,
  - b. poprawa oznakowania dróg do stref parkingowych,
  - c. optymalizacja wykorzystania parkingów,
30. Opracowanie i wdrożenie (wsparcie wdrożenia) „Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Dziwnów”.
31. Wdrożenie zintegrowanego systemu zarządzania obejmującego aspekty jakościowe i środowiskowe, zgodne odpowiednio z normami PN-ISO 9002 oraz PN-ISO 14001 w Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Dziwnowie oraz uzyskanie certyfikatów zgodności, szczególnie biorąc pod uwagę fakt przyszłego przejęcia obiektów planowanych do wybudowania w zadania w ramach wodościekowego projektu realizowanego przez Związek Gmin Wyspy Wolin współfinansowanego z Funduszu Spójności (modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa kompostowni, renowacja i budowa kanalizacji deszczowej) – zadanie inwestycyjne 4.4.
32. Wspieranie i kreowanie rozwoju sieci gazowej.
33. Wspieranie i kreowanie rozwoju sieci elektroenergetycznej.
34. Wspieranie rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej:
- a. wspieranie rozwoju sieci telefonicznej,
  - b. wspieranie rozwoju publicznych sieci informatycznych.
35. Rozwój systemu cementarnictwa.

SFERA ŚRODOWISKOWA

36. Opracowanie i wdrożenie „Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Dziwnów”,
37. Realizacja zadania inwestycyjnego 4.4. - Regulacja gospodarki wodno-ściekowej gminy w ramach projektu realizowanego przez Związek Gmin Wyspy Wolin współfinansowanego z Funduszu Spójności (modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa kompostowni, renowacja i budowa kanalizacji deszczowej),
38. Rozwój systemów gospodarki odpadami komunalnymi:
  - a. rozwiązanie problemu składowania odpadów komunalnych,
  - b. rozwój systemu segregacji odpadów i recyklingu,
  - c. wdrożenie kompleksowego systemu kontroli przestrzegania prawa lokalnego w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi,
  - d. udoskonalenie prawa lokalnego w zakresie przeciwdziałania niekontrolowanemu przedostawaniu się stałych i ciekłych odpadów komunalnych do zasobów środowiska naturalnego,
  - e. utworzenie punktów dobrowolnego gromadzenia odpadów,
39. Podniesienie poziomu edukacji ekologicznej:
  - a. edukacja mieszkańców miasta w zakresie segregacji odpadów,
  - b. wspieranie działań społecznych oraz poza samorządowych instytucjonalnych służących edukacji ekologicznej mieszkańców miasta,
  - c. utrzymywanie wysokich kwalifikacji przedstawicieli samorządu miasta poprzez uczestnictwo w szkoleniach z zakresu ekologii,
  - d. intensyfikacja wymiany wiedzy i doświadczeń przedstawicieli samorządu miasta w zakresie zarządzania środowiskowego z innymi samorządami,
  - e. intensyfikacja edukacji ekologicznej młodzieży szkolnej,
  - f. prowadzenie edukacji ekologicznej przedsiębiorców,
  - g. promowanie i nagradzanie osób fizycznych, organizacji i podmiotów gospodarczych z obszaru Gminy Dziwnów wyróżniających się w działaniach proekologicznych na rzecz Gminy.
40. Sanacja lokalnych składników środowiska naturalnego:
  - a. apnowanie terenów zielonych,
  - b. likwidacja istniejących „dzikich” wysypisk śmieci i marginalizacja zjawiska powstawania nowych,
41. Tworzenie nowych form prawnej ochrony przyrody.
42. Rozbudowa zasobów zieleni miejskiej:
  - a. rewitalizacja oraz tworzenie nowych obszarów zieleni urządzonej (parków, skwerów itp.),
  - b. rewitalizacja oraz tworzenie nowych obszarów zieleni ochronnej i izolacyjnej,
  - c. rewitalizacja oraz tworzenie obszarów zieleni w ciągach komunikacyjnych i w sąsiedztwie parkingów.
43. Zabezpieczenie miasta przed skutkami przedsięwzięć szczególnie uciążliwych dla jakości środowiska naturalnego.
44. Rozwój systemu monitoringu poziomu zanieczyszczenia środowiska:
  - a. prowadzenie, wspieranie oraz lobbing na rzecz monitoringu poziomu zanieczyszczenia powietrza, wód powierzchniowych i głębinowych oraz gleb,
  - b. stałe monitorowanie potencjalnych źródeł szczególnie groźnych zanieczyszczeń,
  - c. prowadzenie monitoringu hałasu.
45. Rozwój prośrodowiskowej współpracy międzysamorządowej:
  - a. z samorządowymi władzami powiatowymi i wojewódzkim,
  - b. z samorządowymi władzami gmin sąsiednich,
  - c. z samorządami i innymi podmiotami zagranicznymi,

d. udział w organizacjach samorządowych.

46. Współpraca z instytucjami publicznymi i społecznymi organizacjami proekologicznymi.

ROZDZIAŁ IV – Kluczowe Inwestycje

4.1. KLUCZOWE INWESTYCJE

Niniejszy rozdział przedstawia zadania inwestycyjne Gminy Dziwnów planowane do realizacji w latach 2007-2015 oraz propozycje inwestycyjne na lata 2015-2020 wraz z potencjalnymi możliwościami pozyskania zewnętrznego dofinansowania. Założono, że przedstawione ogólne koncepcje inwestycyjne będą podstawą do przygotowania harmonogramu inwestycyjnego, koncepcji szczegółowych, projektów wykonawczych, ewentualnych wniosków w ramach pozyskiwania środków pozabudżetowych oraz docelowo specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Jednocześnie zaznaczamy, że ze względu na brak aktualnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego oraz Planu Promocji Miasta należy wziąć pod uwagę opracowanie tych dokumentów w najbliższym możliwym terminie.

Proponowane inwestycje zostały przedstawione w kolejności pod kątem ich priorytetowości dla Gminy Dziwnów ze szczególnym uwzględnieniem inwestycji mających na celu podniesienie atrakcyjności Gminy dla turystów oraz rozszerzenia sezonu wypoczynkowego tak, aby docelowo ww. okres obejmował cały rok kalendarzowy.

Przygotowując niniejsze opracowanie, ze względów prawnych nie brano pod uwagę inwestycji związanych z renowacją i modernizacją tzw. infrastruktury wejścia do portu oraz obiektów z nią związanych.

W okresie 2007-2015 zakwalifikowano do realizacji w Gminie Dziwnów 17 kluczowych zadań inwestycyjnych:

- 4.1.1** Budowę i modernizację infrastruktury turystycznej i usługowej w pasie nadmorskim.
- 4.1.2** Budowa basenu miejskiego.
- 4.1.3** Komunalizacja portu i powołanie podmiotu zarządzającego portem.
- 4.1.4** Budowę mariny jachtowej wraz z niezbędną infrastrukturą na odcinku pomiędzy mostem zwodzonym nad rzeką Dziwną a basenem zimowym portu rybackiego, modernizację mariny w Międzywodziu oraz budowę stancji kajakowej w Dziwnówku przy Jeziorze Wrzosowskim.
- 4.1.5** Budowę i modernizację tzw. małej infrastruktury miejskiej z uwzględnieniem face-liftingu drogi przelotowej (ul. Słowackiego – ul. Wybrzeże Kościuszkowskie).
- 4.1.6** Budowa mieszkań socjalnych i komunalnych w gminie.
- 4.1.7** Modernizację chodnika wraz z budową ścieżki rowerowej Dziwnów-Dziwnówek oraz Dziwnów-Międzywodzie.
- 4.1.8** Opracowanie koncepcji wykorzystania energii odnawialnej ze szczególnym uwzględnieniem źródeł geotermalnych znajdujących się w Dziwnowie, Międzywodziu i Łukęcinie.
- 4.1.9** Przygotowanie planu przeciwdziałania erozji nabrzeża i wydm.
- 4.1.10** Opracowanie koncepcji przejęcia przez Gminę i w konsekwencji modernizację budynku przedwojennego obiektu leczniczego znajdującego się pomiędzy ulicami Mickiewicza i Słowackiego.
- 4.1.11** Budowę systemu otwartych boisk w gminie.
- 4.1.12** Opracowanie koncepcji szlaku turystycznego gminy Dziwnów.
- 4.1.13** Rekultywację wysypiska śmieci w Międzywodziu.

- 4.1.14 Budowę systemu dostępu do usług publicznych z punktami informacji multimedialnej.
- 4.1.15 Modernizację budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Gminie Dziwnów.
- 4.1.16 Regulację gospodarki wodno-ściekowej gminy w ramach projektu realizowanego przez Związek Gmin Wyspy Wolin współfinansowanego z Funduszu Spójności (modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa kompostowni, renowacja i budowa kanalizacji deszczowej).
- 4.1.17 Budowę budynku przychodni w Gminie.
- 4.1.18 Budowę infrastruktury turystycznej dostępu do rzeki Dziwna.

Dodatkowe informacje dotyczące proponowanych inwestycji, dofinansowania z środków pozabudżetowych oraz ewentualnych zmian do zaproponowanych zadań inwestycyjnych przedstawiono w punktach:

- 4.1.19 Działania wspierające inwestycje (Pomoc techniczna).
- 4.1.20 Dofinansowanie z środków pozabudżetowych.
- 4.1.21 Zależność robót.
- 4.1.22 Ewentualne modyfikacje w proponowanym planie inwestycyjnym oraz prognozy inwestycyjne w latach 2015-2020.

4.1.1 Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i usługowej w pasie nadmorskim.

Biorąc pod uwagę, ogólną koncepcję przywrócenia Gminie Dziwnów indywidualności, jakim Gmina się charakteryzowała się w okresie od przełomu XIX i XX wieku aż do II Wojny Światowej jako pierwszy krok w ww. kierunku zaproponowano inwestycję, która obejmie budowę następującej infrastruktury turystycznej, a w tym:

- a) budowa moło w głąb morza o długości ok. 100m
- b) przebudowa i modernizacja promenady nadmorskiej oraz istniejących wejść na plażę
- c) budowa lokali usługowych przy promenadzie pod wynajem
- d) budowa centrum wodnego w pasie nadmorskim
- e) zagospodarowanie parku przy promenadzie

4.1.1. Stan istniejący:

- a) własność gruntów

Gmina Dziwnów nie jest w tej chwili ani właścicielem, ani dzierżawcą pasa nadmorskiego. Zarządcą pasa wydm jest Urząd Morski w Szczecinie, natomiast właścicielem jest Skarb Państwa, którego przedstawicielem jest Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim.

- b) infrastruktura

W obecnej chwili pomiędzy ulicą Żeromskiego a ulicą Szosową znajduje się promenada, której powierzchnia na 90% ww. odcinka znajduje się około 1-2 metrów poniżej pasa wydm. Nawierzchnia promenady to w większości luźno ułożone płyty betonowe chodnikowe. Jedynymi pracami modernizacyjnymi wykonanymi w ostatnich latach były roboty remontowe na niektórych wejściach na plażę, przecinających promenadę. Aktualne umiejscowienie promenady jest wyjątkowo mało atrakcyjne dla turystów ze względu na brak widoku na plażę i morze.

Proponowane działania

W celu przeprowadzenia przedmiotowej inwestycji, Gmina Dziwnów zwróci się do Starostwa Powiatowego w Kamieniu Pomorskim o dzierżawę gruntów na okres, co najmniej 30 lat, celem przeprowadzenia zakładanej budowy i modernizacji infrastruktury w pasie nadmorskim.

Ogólne założenia inwestycji

Wszystkie elementy przedmiotowej inwestycji powinny być spójne, a założeniem do projektowania jest zastosowanie stylu secesyjnego do nowych inwestycji i wprowadzenie tego stylu w obiektach modernizowanych. I tak:

a) promenada – na wszystkich odcinkach budowy i modernizacji zakłada się umiejscowienie części spacerowej w zewnętrznej części pasa wydm (tj. od strony morza), gdzie planuje się wyrównanie poziomu pasa wydm. Planuje się również instalacje oświetlenia w postaci lamp (co 8-10 metrów) oraz ławek. Dodatkowo pomiędzy częścią zewnętrzną promenady a infrastrukturą zabezpieczenia wydm przed erozją zostanie utworzony pas zieleni o szerokości 0,7-1 m, w którym zostaną wykonane nasadzenia krzewów ozdobnych oraz niskiej roślinności występującej naturalnie w pasie nadmorskim.

b) wejścia na plażę – wszystkie wejścia na plażę znajdujące się na danym odcinku robót powinny zostać zmodernizowane pod kątem budowy węzła sanitarnego (toalety, zewnętrzne prysznice, zewnętrzne brodziki) oraz instalację ławek i niezbędnego oświetlenia w postaci lamp. Dodatkowo przy każdym z wejść na plażę zostanie zainstalowany system informacji plażowej.

c) wydmy i inne tereny z występującym drzewostanem niskim i wysokim – na obszarach, na których pozostaną nienaruszone przy budowie elementów infrastruktury nastąpi prześwietlenie istniejącego drzewostanu a w przypadku braku lub niedoboru roślinności przewiduje się nasadzenia uzupełniające z przewagą drzewostanu liściastego oraz krzewów ozdobnych, dodatkowo zostaną zachowane naturalne siedliska ptaków w największej możliwej ilości.

Etapowanie

Ze względu na szeroki zakres robót, inwestycji opisywanej w pkt 4.1, jaka obejmie powyższy projekt, inwestycja zostanie podzielona na następujące etapy:

Etap I

a) przebudowa i modernizacja wejść na plażę na terenie Gminy Dziwnów.

Na tytułowym odcinku, zostaną zmodernizowane wszystkie wejścia zgodnie z ogólnymi założeniami (pkt 4.1.3b). Celem przedmiotowego etapu jest przygotowanie odpowiedniego dostępu do morza dla turystów.

b) Dziwnów - kwartał: Reymonta-Sienkiewicza-Parkowa-pas wydm (z ulicą Reymonta włącznie na odcinku pasa wydm)

Na tytułowym odcinku, zostanie zmodernizowana promenada (pkt 4.1.3a). Jednocześnie w wewnętrznym pasie wydm planuje się wybudowanie lokali usługowych pod wynajem, którą to inwestycje sfinansują przyszli dzierżawcy w oparciu o gminny plan zagospodarowania. Przewidziano również zagospodarowanie parku leżącego w granicach powyższego kwartału tj. budowę placów zabaw dla dzieci, modernizację ciągów pieszych, wprowadzenie oświetlenia parkowego, budowę urządzeń rekreacyjno-sportowych, budowę zadaszonej altany (wraz ze stanowiskiem do grillowania i miejscem na ognisko) jako miejsca wypoczynku dla spacerowiczów oraz przygotowanie terenu pod planowany dziwnowski jarmark (szczegółowa koncepcja przeprowadzenia jarmarku zostanie zawarta w Planie Promocji Miasta). Dodatkowo w kwartale Kochanowskiego-Sienkiewicza-Parkowa-pasm wydm zostanie wybudowana muszla koncertowa (200 miejsc siedzących dla widzów) wraz z niezbędnym zapleczem socjalnym oraz węzłem sanitarnym.

Etap II

Dziwnów - molo

Molo będzie stanowić naturalne przedłużenie ulicy Reymonta. Wejście na molo będzie stanowić przebudowana w etapie pierwszym promenada. Molo będzie miało kształt litery T, długość pierwszego odcinka wyniesie około 100 metrów. W tym części poprzecznej około 40 metrów.

Jednocześnie część poprzeczna będzie w środkowej części posiadała lokale usługowe oraz węzeł sanitarny. Natomiast w części zewnętrznej taras widokowy z zainstalowanymi na stałe lunetami widokowymi, zadaszonymi miejscami wypoczynku wraz z małą infrastrukturą (ławki, kosze na śmieci) oraz latarniami.

Projektant powinien wziąć pod uwagę, możliwość wykonania częściowo przeszklonej podłogi w części poprzecznej molo oraz wykonanie oświetlenia dolnej części molo na przeszklonym odcinku.

Należy również założyć możliwość zaprojektowania odcinka obniżonej części moła z przeznaczeniem pod cumowanie mniejszych jednostek.

Dodatkowo zakłada się wybudowanie na plaży równoległe do moła, chodnika wraz z dostępem umożliwiającym dojazd do morza dla osób niepełnosprawnych i poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz budynku wypożyczalni sprzętu potrzebnego do uprawiania windsurfingu (wraz z pomieszczeniem socjalnym i węzłem sanitarnym – planowane umiejscowienie pod moła).

Etap III

Dziwnów kwartał: Żeromskiego-Sienkiewicza-Reymonta-pas wydm (z ulicą Żeromskiego włącznie)

Biorąc pod uwagę fakt, że dany kwartał obejmuje najszerszy pas wydm w Dziwnowie, w zachodniej części kwartału tj. Żeromskiego-Sienkiewicza-Orzeszkowej-pas wydm, zaplanowano budowę Centrum Rekreacji Wodnej(CRW). Założeniem do projektowania przedmiotowego obiektu, będzie umiejscowienie części przeznaczonej dla użytkowników tak, aby zapewnić widok na plażę i morze (zewnątrzna strona istniejącej promenady), natomiast część administracyjna CRW, może zostać zaprojektowana po wewnętrznej stronie promenady (aktualnie niezagospodarowany teren). CRW powinno zawierać basen sportowy o długości, co najmniej 25 metrów, basen rekreacyjny, jacuzzi, saunę, pomieszczenia do zabiegów odnowy biologicznej, specjalne pomieszczenie (z przewidzianym montażem instalacji ciekłego azotu), w którym zostanie zainstalowana tzw. kriokomora, pomieszczenia usługowe pod wynajem oraz niezbędną infrastrukturę socjalną i węzeł sanitarny. Dodatkowo projektując CRW należy wziąć pod uwagę budowę parkingu dla klientów przy ulicy Orzeszkowej/Sienkiewicza.

Pozostała część robót w ramach trzeciego etapu inwestycji powinna być analogiczna do zadań wykonywanych dla etapu pierwszego.

Etap IV

Dziwnów kwartał: Przymorze-Os. Rybackie-Żeromskiego-pas wydm.

Na przedmiotowym kwartale zostanie wybudowany nowy odcinek promenady. W ramach budowy planuje się posadowienie ciągu pieszego na wydmie, która już jest wydmą ustaloną (wydmą nieruchomą, porośniętą przez roślinność) co jest gwarancją trwałości promenady. Budowa tegoż odcinka promenady będzie oparta na zasadach przewidzianych w pkt 4.1.3a.

Etap V

Międzywodzie - modernizacja istniejących wejść na plażę oraz przebudowa promenady na odcinku pomiędzy ulicą Szkolną i ulicą Wojska Polskiego

Na tytułowym odcinku, zostanie zmodernizowana promenada (pkt 4.1.3a) oraz wejścia na plażę (4.1.3b). Jednocześnie w wewnętrznym pasie wydm planuje się wybudowanie, co najmniej 3 lokali usługowych pod wynajem.

Etap VI

Dziwnów – przebudowa i modernizacja promenady na odcinku pomiędzy ulicą Parkową i ulicą Szosową

Przedmiotowy odcinek będzie naturalnym przedłużeniem promenady zmodernizowanej w trakcie realizowania zadań należących do Etapu I i Etapu III, na modernizowanym odcinku nie przewiduje się budowy lokali usługowych, natomiast modernizacja promenady i wejść na plażę nastąpi zgodnie z ogólnymi założeniami (pkt 4.1.3a i 4.1.3b)

Etapy nie determinują kolejności wykonywanych zadań (etap VI może być wykonywany przed etapem I), etapowanie inwestycji ma jedynie na celu podział zadania ze względów techniczo-logistycznych inwestycji. Każde z zadań może być samodzielną inwestycją, która w całości składa się na efekt końcowy.

Podstawowym kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla tej inwestycji będzie oś priorytetowa nr V Regionalnego Programu Operacyjnego – Turystyka.

4.1.2. Budowa basenu miejskiego.

Jest to ważna społecznie inwestycja, która ma nie tylko na celu rozwój kultury fizycznej wśród mieszkańców, ale przede wszystkim ma umożliwić „wydłużenie sezonu”. Kluczowym problemem Gminy jest skromna oferta turystyczna, która poza ogromnymi walorami przyrodniczymi, pozwoliłaby na zatrzymanie turysty w okresie wiosenno-jesiennym. Projekt basenu został sporządzony w lipcu 2005 roku, niestety z wyczerpania limitu środków z programów operacyjnych na lata 2004-2006 nie udało się pozyskać dofinansowania. Finansowanie tak poważnej i potężnej inwestycji bez wsparcia finansowego środkami pozabudżetowymi nie będzie możliwe. Konieczne jest uzyskanie dofinansowania np. z osy priorytetowej nr V Regionalnego Programu Operacyjnego – Turystyka.

4.1.3. Komunalizacja portu i powołanie podmiotu zarządzającego portem.

Komunalizacja portu niezbędna jest dla dalszego rozwoju Gminy Dziwnów. Lata zaniedbań infrastrukturalnych oraz znikome wykorzystanie turystyczne terenów leżących w granicach portu wymaga podjęcia zdecydowanych działań w celu aktywowania strefy przy cieśninie Dziwna. W tym celu należy przejąć teren należący do Starosty Powiatowego (zarządzany przez Urząd Morski) oraz stworzyć wewnętrzne struktury do zarządzania nowo przejętym mieniem.

4.1.4. Budowa mariny jachtowej wraz z niezbędną infrastrukturą na odcinku pomiędzy mostem zwodzonym nad rzeką Dziwną a basenem zimowym portu rybackiego, modernizacja mariny w Międzywodziu oraz budowa stacji kajakowej w Dziwnówku przy Jeziorze Wrzosowskim.

Nie pozostawiając tylko w teorii jednego z podstawowych założeń strategii rozwoju miasta, czyli „Gmina otwarta na morze”, zaplanowano budowę mariny jachtowej w Dziwnowie dla jednostek morskich oraz modernizację przystani w Międzywodziu dla jednostek śródlądowych. Opracowana zostanie koncepcja budowy stacji kajakowej (patrz Rozdział 4 – Kluczowe Inwestycje 4.16) na miejscu wcześniej planowanej w Dziwnówku mariny.

Pierwsza z przystani zostanie wybudowana na odcinku pomiędzy mostem zwodzonym nad rzeką Dziwną a basenem zimowym portu rybackiego w Dziwnowie. W ramach tej inwestycji planuje się wybudować około 400 metrów umocnionego nabrzeża wraz z niezbędną infrastrukturą.

Na odcinku pierwszych 130 metrów nabrzeża od mostu zwodzonego, nie planuje się budowy poprzecznych pomostów dla cumowania mniejszych jednostek, ze względu na fakt, że przedmiotowy odcinek zostanie przeznaczony dla jednostek turystycznych do 100 metrów długości, które będą w stanie przycumować do tej części nabrzeża (preferowane jednostki ze sterami strumieniowymi). Na pozostałej części nabrzeża, co 50 metrów zostaną wybudowane cztery poprzeczne pomosty o konstrukcji stałej (długość około 25 metrów) z niezbędnymi urządzeniami cumowniczymi dla mniejszych jednostek turystycznych. Oraz zjazd pozwalający na wodowanie przywiezionych przez turystów mniejszych jednostek.

Dodatkowo w ramach projektu zostanie, wzdłuż całej długości nabrzeża, wybudowana część spacerowa dla turystów oraz równoległa droga dojazdowa. Przy wjeździe do mariny (od strony mostu zwodzonego) zostanie wybudowany parking oraz część socjalna dla zarządcy przystani oraz lokale z przeznaczeniem pod usługi związane z potrzebami użytkowników mariny. W centralnej części zostanie wybudowany węzeł sanitarny dla użytkowników mariny w skład, którego wchodzić będą sanitariaty, umywalki, natryski, stanowisko do przewijania niemowląt oraz 2 pralko-suszarki (odpłatne). Ponadto projektant powinien rozważyć uzbrojenie mariny w media pod kątem podłączenia do stacjonujących jednostek (zaopatrzenie w wodę, energię elektryczną, paliwo do łodzi

motorowych, urządzenia do ładowania akumulatorów oraz odprowadzenie ścieków i utylizację odpadów). W dalszej części mariny należy przewidzieć małe obiekty naprawcze sprzętu wodnego oraz ewentualne hangary do wynajęcia.

Całość zostanie zaprojektowana zgodnie z Ogólnymi Załoženiami Inwestycji dla budowy infrastruktury turystycznej i usługowej w pasie nadmorskim.

Z przedmiotowej inwestycji zostanie wyłączony teren basenu zimowego portu rybackiego, którego modernizacja leży w gestii Urzędu Morskiego - Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 – 2013”

Modernizacja mariny w Międzywodziu obejmie renowację istniejącego pomostu (fatalny stan istniejący, niezbędne jest wykonanie jak najszybszych prac remontowych uszczelnienie rozwarstwienia ścianki szczelnej, uzupełnienie ubytków betonowych, uzupełnienie gruntu) oraz budowę analogicznie do mariny w Dziwnowie: parkingu przy wjeździe do mariny (od strony ulicy Zatocznej), części socjalnej dla zarządcy przystani, węzła sanitarnego dla użytkowników mariny w skład, którego wchodzić będą sanitariaty, umywalki, natryski, stanowisko do przewijania niemowląt oraz 2 pralko-suszarki (odpłatne) oraz infrastruktura zaopatrzenia w media dla stacjonujących jednostek (zaopatrzenie w wodę, energię elektryczną, paliwo do łodzi motorowych, urządzenia do ładowania akumulatorów, odprowadzenie ścieków i utylizację odpadów).

W dalszym okresie czasu, należy również wziąć pod uwagę przebudowę ulicy Zatocznej, która jest drogą dojazdową do ww. obiektu.

Biorąc pod uwagę zrównoważony rozwój całej Gminy zaplanowano budowę w ww. miejscowości stacji kajakowej. Powyższa inwestycja obejmie budowę dwóch pomostów o konstrukcji stałej z urządzeniami cumowniczymi, miejscem do wędkowania, niezbędnej infrastruktury socjalnej dla użytkowników (zadaszona altana wraz ze stanowiskiem do grillowania i miejscem na ognisko), węzła sanitarnego (sanitariaty, umywalki, natryski), hangaru na kajaki, budynku wypożyczalni kajaków oraz parkingu dla samochodów i rowerów. Dodatkowo należy opracować koncepcję kajakowego szlaku turystycznego obejmującego Jezioro Wrzosowskie, rzekę Dziwna oraz obszary wodne leżące poza terenem Gminy Dziwnów.

Podstawowym kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla tej inwestycji będzie oś priorytetowa nr V Regionalnego Programu Operacyjnego – Turystyka.

4.1.5. Budowa i modernizacja tzw. małej infrastruktury miejskiej z uwzględnieniem face-liftingu drogi przelotowej (Słowackiego-Wybrzeże Kościuszkowskie).

Etap I

W ramach przedmiotowej inwestycji zostaną wybudowane ścieżki rowerowe, parkingi dla rowerów (minimum 2 dla Dziwnowa i po jednym dla każdej z pozostałych miejscowości lub alternatywnie, większa liczba małych stylizowanych stojaków np. z wbudowanymi miejscami na reklamę lub billboardami promocyjnymi/ historycznymi zdjęciami Gminy Dziwnów), ławki (minimum 4 na sto metrów bieżących chodnika) oraz, co najmniej 4 węzły sanitarne dla turystów. Dodatkowo przewidziane jest zainstalowanie tablic informacyjnych (z piktogramami jako uniwersalnym językiem komunikacyjnym) dotyczących Gminy Dziwnów (oraz planowanych na terenie Gminy inwestycji) oraz billboardów promocyjnych (po przygotowaniu Planu Promocji Miasta) na drodze przelotowej (Słowackiego-Wybrzeże Kościuszkowskie).

Etap II

W ramach drugiego etapu, tytułowe zadanie inwestycyjne obejmie dzielnicę Dziwna, tj. budowę parkingu samochodowego dla mieszkańców modernizację małej infrastruktury (ławki, latarnie) oraz placów zabaw i miejsc wypoczynku aktywnego dla osób dorosłych (infrastruktura sportowa – boisko do siatkówki, koszykówki, badmintonu stoły do gry w tenisa stołowego).

Szczegółowa koncepcja przedmiotowej inwestycji zostanie opracowana po zatwierdzeniu przez Radę Miasta Planu Zagospodarowania Przestrzennego.

Podstawowym kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla tej inwestycji będzie oś priorytetowa nr V Regionalnego Programu Operacyjnego – Turystyka, dla inwestycji związanych z drogą przelotową oś priorytetowa nr II – Rozwój infrastruktury transportowej i energetycznej.

4.1.6. Budowa mieszkań socjalnych i komunalnych w gminie.

Celem przedmiotowego zadania jest zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych zarówno mieszkań o niskim standardzie tzw. mieszkań socjalnych oraz mieszkań komunalnych. W ramach budowy mieszkań socjalnych planuje się wybudowanie w dwóch etapach około 20 mieszkań.

W związku z brakiem wolnych mieszkań komunalnych w Gminie Dziwnów wskazana jest intensyfikacja działań nad zwiększeniem zasobów mieszkaniowych. Istnieją dwa warianty zaspokojenia i nasylenia rynku mieszkaniowego:

- budowa nowych mieszkań,
- remont i dostosowanie obiektów już istniejących na mieszkania.

Należy również w najbliższym czasie opracować sposób gromadzenia środków pieniężnych oraz sposób zarządzania nowowypbudowanymi lub zaadoptowanymi mieszkaniami.

Budowa mieszkań socjalnych może być dofinansowana ze środków pozostających w dyspozycji Banku Gospodarstwa Krajowego z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego.

4.1.7. Modernizacja chodnika z budową ścieżki rowerowej Dziwnów-Dziwnówek oraz Dziwnów-Międzywodzie

---

Na tytułowych odcinkach znajdują się w chwili obecnej chodniki ułożone z płyt betonowych oraz kilkudziesięcioletnie ławki dla spacerowiczów.

Tytułowa inwestycja obejmie modernizację ciągów pieszych wraz z małą infrastrukturą (tzw. meble miejskie - ławki, latarnie, kosze na śmieci). Dodatkowo zostaną wyznaczone i wybudowane ciągi rowerowe o szerokości 1,5-2 m, a przy każdym wjeździe do miejscowości należących do Gminy zostaną ustawione tablice informacyjne wraz z mapą istniejących ścieżek rowerowych.

W celu zachowania spójności z pozostałą częścią planowanych zadań, przedmiotowa inwestycja zostanie zaprojektowana i zrealizowana zgodnie z pkt 4.1.3 – Ogólne założenia inwestycji.

Podstawowym kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla tej inwestycji będzie oś priorytetowa nr V Regionalnego Programu Operacyjnego – Turystyka.

4.1.8. Opracowanie koncepcji wykorzystania energii odnawialnej ze szczególnym uwzględnieniem źródeł geotermalnych znajdujących się w Dziwnowie, Międzywodziu oraz Łukęcinie.

W związku z informacjami o występowaniu źródeł geotermalnych w wymienionych w nazwie projektu miejscowościach oraz ich skutecznej eksploatacji w latach przedwojennych, zaplanowano przygotowanie opracowania, które w przyszłości będzie podstawą do realizacji inwestycji budowy infrastruktury, a w konsekwencji pozwoliłoby na wykorzystanie energii geotermalnej do zastosowania

w systemach centralnego ogrzewania gminy lub energii elektrycznej. Opracowanie koncepcji wykorzystania źródeł odnawialnych musi zawierać badania geologiczne terenu, z planowanymi późniejszymi odwiertami. Głównym czynnikiem motywującym powyższe działania jest dyrektywa Parlamentu Europejskiego 2001/77/WE, wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy publicznej na zadania związane z ochroną środowiska, które przewidują pomoc publiczną w zakresie wspierania inwestycji związanych z uzyskiwaniem energii z zasobów odnawialnych oraz decyzja Rady Europy podjęta we wrześniu 2002 r., która zobowiązuje do zwiększenia udziału zastosowań energii z zasobów odnawialnych w bilansie energetycznym UE w 2010r. do poziomu minimum 22%, a w roku 2020 minimum 40%. Jednocześnie należy wziąć pod uwagę, że w Polskim Parlamencie aktualnie są prowadzone prace nad projektem ustawy „O odnawialnych zasobach energii i racjonalnym ich wykorzystaniu”, a jej wejście w życie niejako wymusi przeprowadzenie działań zaproponowanych w przedmiotowym zadaniu inwestycyjnym (art. 5 Ustawy – Samorząd gminy jest zobowiązany do dokonania oceny odnawialnych zasobów energii określonych w art. 3 pkt 5 i 6 w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy).

Przygotowując powyższą propozycję jako jedną z możliwości pozyskiwania energii odnawialnej, już na poziomie planowania odrzucono:

- a) budowę farmy wiatrowej, ze względu na małą powierzchnię gminy, zaburzenie krajobrazu gminy oraz występujące migracje ptaków
- b) budowę spalarni biomasy, ze względu na małą powierzchnię gminy oraz planowane przywrócenie gminie charakteru uzdrowiska

Dodatkowo zaproponowano rozważenie w przyszłości opracowania koncepcji pozyskiwania energii z fal morskich lub płynących wód morskich.

Podstawowym kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla tej inwestycji będzie oś priorytetowa nr IX Regionalnego Programu Operacyjnego – Pomoc techniczna.

4.1.9. Przygotowanie planu przeciwdziałania erozji nabrzeża i wydym.

Około 60 % polskiego wybrzeża ulega stałemu niszczeniu a kolejne 35 % jest w takim stanie, że występujące sztormy mogą pogorszyć ten stan. Linia brzegowa Dziwnowa nie jest w tym przypadku wyjątkiem. Głównymi przyczynami podnoszenia się poziomu Bałtyku jest topnienie lodowców na biegunach Ziemi oraz procesy geologiczne związane z odprężeniami na Półwyspie Skandynawskim po ostatnim lodowcu.

Eksperci prognozują dalsze zmiany poziomu Bałtyku. Zależnie od scenariusza, w ciągu najbliższych stu lat może on wzrosnąć od 30 cm do 1 metra. Można się też spodziewać sztormów, co najmniej równie częstych jak obecnie. Kilka dekad temu na Bałtyku były dwa- trzy sztormy rocznie, a w ostatnich dziesięciu latach jest ich średnio pięć. Biorąc pod uwagę powyższe argumenty oraz mając na uwadze, że plaże i wydmy Gminy Dziwnów są jednym z jej największych skarbów zaplanowano:

- a) zlecenie ekspertyzy, której celem będzie zidentyfikowanie najbardziej zagrożonych odcinków
- b) przygotowanie opracowania sposobu zastosowania środków zaradczych z uwzględnieniem faktu, że najlepsze efekty daje "naturalna zabudowa brzegu", czyli obsadzanie brzegu rodzimymi gatunkami roślin, m.in. dziką różą czy rokitnikiem, które doskonale wiążą podłoże.
- c) przygotowanie dodatkowej koncepcji specjalnego zabezpieczenia pasa wydym na odcinku planowanej promenady i Centrum Rekreacji Wodnej w Dziwnowie, oraz na odcinku planowanej promenady w Międzywodziu.

Podstawowym kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla tej inwestycji będzie oś priorytetowa nr IX Regionalnego Programu Operacyjnego – Pomoc techniczna.

4.1.10. Opracowanie koncepcji uzyskania przez Gminę prawa własności lub innego prawem przewidzianej formy użytkowania budynku przedwojennego obiektu leczniczego znajdującego się pomiędzy ulicami Mickiewicza i Słowackiego oraz podjęcie prac rewitalizacyjnych obiektu.

Biorąc pod uwagę fakt, że byłoby to obiekt leczniczy (świadczący usługi lecznicze tj. kąpiele solankowe, w borowinie, itp.) jest jednym z największych tego typu obiektów na odcinku wybrzeża pomiędzy Międzyzdrojami a Trójmiastem, Gmina nie może pozostać obojętna w stosunku do sytuacji, w której przedmiotowy budynek pozostał w rękach prywatnych, ze względu na brak przeprowadzania jakichkolwiek robót konserwacyjnych, ciągle niszczeje. W związku ze skomplikowanym stanem prawnym nieruchomości oraz faktem pozostawiania obiektu w rękach prywatnych konieczne będzie podjęcie działań zmierzających do formalnego odzyskania przez gminę:

- prawa własności przedmiotowego obiektu a w przypadku gdyby okazało się to niemożliwe
- wypracowanie koncepcji umożliwiającej przeprowadzenie prac remontowo-rewitalizacyjnych z jednoczesnym zapewnieniem sobie przez gminę wpływu na przeznaczenie użytkowe obiektu oraz udziału w dochodach uzyskiwanych z prowadzonej tam działalności.

Biorąc pod uwagę fakt, że uruchomienie obiektu leczniczego może być w przyszłości wizytówką Gminy Dziwnów jak i samego Miasta, zaplanowano, rozpoczynając od września 2007 roku, zintensyfikowanie działań dotyczących opracowania tytułowej koncepcji w najbliższym możliwym terminie.

Podstawowym kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla tej inwestycji będzie oś priorytetowa nr V Regionalnego Programu Operacyjnego – Turystyka oraz oś priorytetowa nr IV – Kultura i rewitalizacja. Dodatkowe środki mogą zostać uzyskane po podpisaniu umowy z ewentualnym inwestorem w ramach partnerstwa publiczno-prawnego.

4.1.11. Budowa systemu otwartych boisk w gminie

W związku z prowadzonym przez Ministerstwo Sportu i Turystyki Programem „Blisko Boisko”, ma powstać kilkaset nowoczesnych boisk z trawy syntetycznej. Z obiektów tych - bezpłatnie, także poza godzinami szkolnymi i w dni wolne - będą mogły korzystać dzieci i młodzież. W związku z tym planuje się wybudowanie boiska sportowego na terenie Gminy Dziwnów. Dodatkowymi aspektami, które przemawiają za realizacją przedmiotowej inwestycji jest możliwość uzyskania do 70% dofinansowania w ramach Programu oraz przyznanie Polsce i Ukrainie organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej, co stwarza przyjazny klimat wszystkim inwestycjom związanym z uprawianiem tej dyscypliny sportu.

Umiejscowienie boiska lub boisk planowanych do realizacji zostanie określone po zaakceptowaniu przez Radę Miasta Planu Zagospodarowania Przestrzennego.

Ogólne wymagania dotyczące boisk w ramach Programu „Blisko Boisko” (informacje ze strony internetowej Ministerstwa Sportu i Turystyki)

- a) minimalne wymiary areny boiska 30 x 60 metrów (docelowe dla gminy byłyby wymiary 40 x 75 metrów) .
- b) nawierzchnia boiska z trawy syntetycznej w wysokości minimalnej 5 centymetrów.
- c) ogrodzenie boiska o wysokości minimalnej 4 metry.

W przypadku gdyby przedmiotowej inwestycji nie udało się przeprowadzić w ramach Programu „Blisko Boisko” (ze względu na datę jego zakończenia i brak informacji o jego przedłużeniu), należy przeanalizować możliwość budowy oprócz boiska, również niezbędnej infrastruktury (pomieszczenia socjalne i węzeł sanitarny) i cały projekt sfinansować z środków własnych lub aplikować

o dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Zachodniopomorskiego.

Przeprowadzenie tytułowego zadania i przekazanie obiektów Miejskiemu Ośrodkowi Kultury i Sportu, stworzy tej jednostce możliwość rozszerzenia swojej oferty jako bazy treningowej dla klubów sportowych o kolejne dyscypliny sportu, ponieważ budowa boisk pozwoli na korzystanie z nich nie tylko piłkarzom, ale również sportowcom uprawiającym lekką atletykę oraz rugby.

4.1.12. Opracowanie koncepcji szlaku turystycznego gminy Dziwnów

---

W związku z planowanym rozszerzeniem okresu trwania sezonu turystycznego w gminie docelowo do pełnego roku kalendarzowego, jako jedną z atrakcji poza sezonem letnim zaproponowano przygotowanie przedmiotowej koncepcji. Przedmiotowy szlak obejmowałby m.in. były port łodzi latających (wraz ze wszystkimi pozostałościami po niemieckiej infrastrukturze wojennej wybudowanej na cyplu Dievenow-West), użytek ekologiczny "Martwa Dziwna", płytę pamiątkową ku czci żołnierzy polskich z 2 Dyw. Piechoty im. Henryka Dąbrowskiego I Armii WP poległych w 1945 roku w walkach na Mierzei Dziwnowskiej, „szpital grecki”, pomnik w formie kotwicy poświęcony rybakom, którzy zginęli na morzu oraz most zwodzony na rzece „Dziwna”. Dodatkowo należy wziąć pod uwagę możliwość, odzyskania od Urzędu Morskiego, wyciągniętego z morza w okolicach Dziwnówka niemieckiego ciągnika artyleryjskiego SdKfz 7/2 i umiejscowienie go na terenie Gminy jako atrakcji turystycznej.

Jednocześnie planowane jest również przygotowanie koncepcji galerii Dziwnowa, w której byłyby prezentowane zbiory zdjęć z bogatej historii Gminy jako uzdrowiska oraz zdjęć z realizacji planowanych inwestycji.

W dalszym okresie czasu należy rozważyć rozszerzenie szlaku również o zabytki znajdujące się na terenie gmin ościennych w szczególności w Kamieniu Pomorskim (m. in. Brama Wolińska i Wieża Piastowska, Bazylika pw. Św. Jana Chrzyciela, późnogotycki ratusz, pałac biskupi, stanowiska archeologiczne w Strzeżewie, Wyspa Chrzęszczewska).

Tytułowe opracowanie powstałoby przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Kultury i Sportu oraz Zespołem Obsługi Kultury i Oświaty.

Podstawowym kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla tej inwestycji będzie oś priorytetowa nr V Regionalnego Programu Operacyjnego – Turystyka oraz oś priorytetowa nr IV RPO – Kultura i rewitalizacja.

4.1.13. Rekultywacja wysypiska śmieci w Międzywodziu.

Projekt rekultywacji wysypiska śmieci ma przygotować przedmiotowy teren pod nasadzenia leśne. Docelowy proces rekultywacji polegać będzie na utworzeniu „kopca” nasypu ziemnego o odpowiednich warstwach, wykonaniu otworów odgazowujących, a po roku czasu (ułożeniu się śmieci) położeniu folii zabezpieczającej przenikanie wody i wykonaniu nasadzeń. Należy wziąć pod uwagę możliwość przeprowadzenia nasadzeń wierzby energetycznej (*Salix viminalis*), ze względu na prostotę uprawy, niewielkie wymagania glebowe oraz fakt, że biomasę można pozyskiwać w cyklach 1,2 lub 3 letnich, lub topoli, w zależności od planowanego zaangażowania służb komunalnych w prowadzenie plantacji. Szczegółowa koncepcja wraz z analizą finansową oraz studium wykonalności zostanie przygotowana po przeprowadzeniu badań geologicznych gruntu na terenie

wysypiska. Dochody ze sprzedaży biomasy byłyby dodatkowym zasileniem budżetu Gminy Dziwnów a szybki wzrost wierzby lub topoli energetycznej przyśpieszyłby proces rekultywacji.

Podstawowym kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla tej inwestycji będzie oś priorytetowa nr IV Regionalnego Programu Operacyjnego – Infrastruktura ochrony środowiska.

4.1.14. Budowa systemu dostępu do usług publicznych z punktami informacji Multimedialnej.

W związku z Ustawą z dnia 21 lipca 2006 roku „O zmianie ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych oraz ustawy o podpisie elektronicznym” Urząd Miejski w Dziwnowie wdrożył system pozwalający na załatwianie niektórych spraw w urzędzie drogą elektroniczną.

Jednakże, podążając za wymaganiami, jakie stawia przed nami fakt ukształtowania się społeczeństwa informacyjnego oraz rozwojem krajowych i europejskich standardów e-usług publicznych spełniających potrzeby obywateli, konieczne jest wdrażanie kolejnych niezbędnych rozwiązań.

W związku z powyższym zidentyfikowano następujące działania do wdrożenia w ramach przedmiotowego zadania:

- a) opracowanie koncepcji wortalu Gminy
- b) opracowanie technologii systemu monitoringu Gminy ze szczególnym uwzględnieniem planowanych inwestycji infrastrukturalnych
- c) przygotowanie studium wykonalności przedsięwzięcia pod kątem podstaw ekonomicznych realizacji inwestycji

Kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla przygotowania dokumentacji dla tytułowej inwestycji będzie oś priorytetowa nr IX Regionalnego Programu Operacyjnego – Pomoc techniczna. Natomiast dofinansowanie implementacji systemu zostanie uzyskane z osi priorytetowej nr III – Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

4.1.15. Modernizacja budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Gminie Dziwnów

---

Modernizacja budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Dziwnowie obejmie przede wszystkim remont budynku: wymianę stolarki okiennej, zamontowanie bram roletowych, remont pomieszczeń socjalnych oraz dachu. Wszystkie prace zewnętrzne będą prowadzone zgodnie z pkt 4.1.3. - Ogólne założenia inwestycji.

W związku z niewielkimi kosztami inwestycji, zadanie będzie realizowane z środków własnych.

4.1.16. Regulacja gospodarki wodno-ściekowej gminy w ramach projektu realizowanego przez Związek Gmin Wyspy Wolin współfinansowanego z Funduszu Spójności (modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa kompostowni, renowacja i budowa kanalizacji deszczowej).

Tytułowa inwestycja zostanie zrealizowana wspólnie z Gminą Wolin i Gminą Międzyzdroje w ramach Projektu zostaną przeprowadzone następujące zadania inwestycyjne:

- 1) rozbudowa istniejącej w aglomeracji Wolin Oczyszczalni Ścieków w Wolinie($Q_{\text{śr. istniejące}} = 3600 \text{ m}^3/\text{dobę}$ RLM $\text{średnia} = 20\ 000 \text{ RLM}$) bez zmiany przepustowości, polegająca na dobudowaniu kompostowni pozwalająca na zmianę sposobu zagospodarowania osadów ściekowych na całym obszarze Związku, także wymiana zużytych elementów i urządzeń oczyszczalni;
- 2) modernizacja istniejącej w aglomeracji Dziwnów Oczyszczalni Ścieków w Międzywodziu ($Q_{\text{śr. istniejące}} = 10000 \text{ m}^3/\text{dobę}$ RLM $\text{obsługiwana docelowo} = 60\ 000 \text{ RLM}$ (maksymalnie), modernizacja budynku technicznego wraz z wykonaniem instalacji pomp ciepła
- 3) modernizacja istniejącej w aglomeracji Międzyzdroje OS w Międzyzdrojach ($Q_{\text{śr. istniejące}} = 6000 \text{ m}^3/\text{dobę}$ RLM $\text{obsługiwana docelowo} = 40\ 000 \text{ RLM}$ (maksymalnie); podstawowym celem modernizacji jest wymiana wyeksploatowanych i nie działających w należyty sposób obiektów mechanicznej części oczyszczalni. Modernizacja przyczyni się do usprawnienia procesu oczyszczania ścieków, jej charakter należy określić również jako prewencyjny przed awarią obiektu, jaka może nastąpić w wyniku technicznego zużycia części mechanicznej, przewidywana jest także wymiana zużytych urządzeń i elementów oczyszczalni;
- 4) Budowa nowych systemów kanalizacji w aglomeracji Wolin (około 122 km)

4a	Wolin Łąd	58 km
4b	Kanalizacja Dargobądz-Wolin	12 km
4c	Kanalizacja Warnowo-Kodrąb-Unin	27 km
4d	Sierosław-Łuskowo	11 km
4e	Korzęcín – Jarzębowo-Unin	10 km
4f	Kanalizacja w mieście Wolin	4 km
- 5) Budowa nowych systemów kanalizacji w aglomeracji Dziwnów (około 34 km)

5a	Kanalizacja z Grodna do Międzywodzia	29 km
5b	Kanalizacja z m. Łukęcín	4,0 km
5c	Pozostała kanalizacja w m. gminy Dziwnów	1,0 km
- 6) Budowa nowych systemów kanalizacji w aglomeracji Międzyzdroje (około 14 km)

6a	Kanalizacja Międzyzdroje-Zachód	3,0 km
6b	Uzupełnienia kanalizacji w mieście	6,0 km
6c	Budowa kanalizacji deszczowej	3,0 km
6d	Kanalizacja Lubin-Wapnica-Wicko	2,0 km
- 7) Budowa ujęć wód, stacji uzdatniania wód i wodociągów (około 63 km)

7a	Budowa sieci wodociągowej w Wisetce-Kończewie-Żółwinie (na terenie gminy Wolin)	11 ,0km
7b	Modernizacja stacja i sieci wodociągowej w Strzeżewie zaopatrującej miejscowości gminy Dziwnów	15 km
7c	Urządzenia na małych ujęciach	(-)
7d	Budowa ujęcia wody Kodrąbek, stacji uzdatniania w Warnowie wraz z kolektorami dosyłowymi do gmin Międzyzdroje i Wolin (7 km w gminie Międzyzdroje, 10 w gminie Wolin)	17 km
7e	Wodociągi – uzupełnienia wodociągów na brakujących obszarach gmin (Dziwnów: 3 km, Międzyzdroje: 3 km, Wolin: 13 km)	19 km
- 8) Modernizacja istniejących systemów wodociągowych i kanalizacyjnych dla zapobieżenia zjawiskom infiltracji i eksfiltracji (32 km)

8a)	Modernizacje sieci wodociągowo-kanalizacyjnych w aglomeracji Wolin (14 km),
8b)	Modernizacje sieci wodociągowo-kanalizacyjnych w aglomeracji Dziwnów, remont pompowni (17 km)
8c)	Modernizacje sieci wodociągowo-kanalizacyjnych w aglomeracji Międzyzdroje (8 km)

Dodatkowo w ramach projektu Gmina Dziwnów planuje przeprowadzić renowację systemu kanalizacji deszczowej.

W związku z ostatecznym terminem (31 grudzień 2010) na wykonanie i rozliczenie Projektów współfinansowanych z Funduszu Spójności, na wrzesień 2007 roku, zaplanowano zintensyfikowanie prac związanych z przedmiotową inwestycją tj. uszczegółowienie zakresu zadań oraz poprawienie koordynacji i zarządzania przygotowaniem dokumentów aplikacyjnych.

Należy również zaznaczyć, że brak terminowej realizacji i rozliczenia projektu, będzie skutkował utratą dofinansowania z Funduszu Spójności (w tej chwili projekty dofinansowywane od 75 do 85% kosztów inwestycyjnych), co jednoznacznie oznacza sytuację, w której beneficjent musi zapłacić z środków własnych 100% wartości inwestycji. Nawet optymistycznie zakładając, że czas wykonywania prac wyniesie około 18 miesięcy, okres zgłaszania wad 12 miesięcy, beneficjentowi zostanie bardzo mały margines bezpieczeństwa, tym bardziej, że zgodnie z wytycznymi Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Inżynier Kontraktu po zakończeniu okresu zgłaszania wad, powinien w ciągu 3 miesięcy dokonać rozliczenia Kontraktu na Roboty. Dodatkowym czynnikiem będzie oczywiście data zatwierdzenia przez Komisję Europejską wniosku o przyznanie dofinansowania dla Projektu. Również braku Studium Wykonalności, które będzie integralną częścią wniosku, jest czynnikiem, które może mieć wpływ na terminowe ukończenie inwestycji.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na problem stopnia trudności prowadzenia niniejszej inwestycji. Biorąc pod uwagę, że JRP/PIU (Jednostka Realizująca Projekt/Project Implementation Unit) będzie jednostką wspólną dla wszystkich Gmin realizujących projekt, w celu monitoringu realizacji Projektu z zachowaniem interesów Gminy należy oddelegować, co najmniej 2 pracowników Urzędu Miasta Gminy Dziwnów do pracy w ww. jednostce. Realizacja Projektu będzie także dodatkowym obciążeniem dla osób zarządzających Gminą, które na bieżące będą współpracować z PIU i podejmować najważniejsze decyzje oraz koordynować realizację całej inwestycji.

Należy również mieć na względzie, udział Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Dziwnowie w realizacji projekt, z uwagi na fakt, że ww. instytucja będzie prowadzić eksploatację nowowyprowadzonych obiektów.

Beneficjent (Związek Gmin Wyspy Wolin) powinien rozważyć również możliwość pozyskania dodatkowych środków na realizację Projektu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

4.1.17. Budowa budynku przychodni w gminie

Budynek przychodni powstanie przy ulicy Słowackiego pomiędzy istniejącą przychodnią a budynkiem poczty. Jako sposób finansowania przedmiotowej inwestycji rozważany jest wariant partnerstwa publiczno-prawnego.

Podstawowym kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla tej inwestycji będzie oś priorytetowa nr VIII Regionalnego Programu Operacyjnego – Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia.

4.1.18. Budowa infrastruktury turystycznej dostępu do rzeki Dziwna.

Przedmiotowa inwestycja obejmie teren leżący na wschód od mostu zwodzonego nad rzeką Dziwną, na którym aktualnie znajduje się pole kempingowe.

Na przedmiotowym terenie zostaną zrealizowane następujące inwestycje: miejsca do wędkowania, budynek wypożyczalni łodzi dla wędkarzy, nabrzeże stanowiące „przystanek” dla kajakarzy płynących ze stacji w Dziwnówku, miejsce wypoczynku dla spacerowiczów (zadaszone

altany wraz ze stanowiskiem do grillowania i miejscem na ognisko), plac zabaw dla dzieci, infrastruktura wypoczynku aktywnego (boisko do siatkówki, stoły do gry w tenisa stołowego), węzeł sanitarny (sanitariaty, umywalki, natryski), a od strony ulicy Słowackiego zostanie wybudowany parking. W związku z faktem, że planowany parking będzie się znajdował przy drodze przelotowej przez Dziwnów, na parkingu zostaną umiejscowione tablice informacyjne dotyczące Gminy Dziwnów oraz billboardy promocyjne (po przygotowaniu Planu Promocji Miasta). Szczegółowa koncepcja przedmiotowej inwestycji zostanie opracowana po zatwierdzeniu przez Radę Miasta Planu Zagospodarowania Przestrzennego.

Kluczowym aspektem realizacji ww. inwestycji jest przejęcie na własny majątek lub wydzierżawienie przez Gminę Dziwnów przedmiotowego terenu od Zarządu Portów Szczecin-Świnoujście.

Podstawowym kierunkiem uzyskania dofinansowania z środków pozabudżetowych dla tej inwestycji będzie oś priorytetowa nr V Regionalnego Programu Operacyjnego – Turystyka.

4.1.19. Działania wspierające inwestycje (Pomoc techniczna)

W związku ze znaczną ilością zaplanowanych inwestycji oraz niewielkiej ilości koncepcji, opracowań technologicznych oraz projektów przygotowanych w poprzednich latach Gmina Dziwnów będzie zobligowana do przygotowania brakującej dokumentacji przed i w trakcie realizowania zaplanowanych inwestycji. Biorąc pod uwagę, że większość z przedmiotowej dokumentacji zostanie zlecona do przygotowania instytucjom zewnętrznym bądź firmom konsultingowym, w celu obniżenia kosztów należy przewidzieć możliwość złożenia wniosków o dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO). Oś priorytetowa nr IX RPO obejmuje dofinansowanie projektów na pomoc techniczną, czyli m.in. świadczenia usług doradczych (przygotowanie studiów wykonalności oraz dokumentacji technicznej związanej z realizowanymi projektami, wniosków o dofinansowanie, tworzenia planów strategii działania).

4.1.20. Dofinansowanie z środków pozabudżetowych

Podsumowując, podstawą dofinansowania planowanych inwestycji z środków pozabudżetowych będzie Regionalny Program Operacyjny dla województwa Zachodniopomorskiego zgodnie z osiami priorytetowymi z wyłączeniem inwestycji „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej gminy” w ramach projektu realizowanego przez Związek Gmin Wyspy Wolin, który będzie współfinansowany z Funduszu Spójności.

Zestawienie informacji dotyczących Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO), które należy wziąć pod uwagę, podczas przygotowywania wniosków o dofinansowanie:

- a) terminy składania wniosków zostaną określone po zatwierdzeniu RPO przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego (prawdopodobny okres wrzesień-listopad 2007).
- b) instytucją administrującą będzie Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.
- c) kwalifikowalność wydatków inwestycyjnych nastąpi tylko w okresie pomiędzy 1 stycznia 2007 roku lub po dniu złożenia wniosku do 31 grudnia 2015 roku.

Ważne: Obowiązuje zasada N+3 (2007-2010) oraz zasada N+2 (2011-2013), tj. dopuszczalne zakończenie projektu wyznacza data podpisania umowy o dofinansowanie projektu + 3 (2) lata.

d) „rozpoczęcie prac” oznacza podjęcie prac budowlanych lub pierwszego prawnie wiążącego zobowiązania zamówienia urzędzeń, z wyłączeniem wstępnych studiów wykonalności.

e) ocena kwalifikowalności wydatków, polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami.

Ważne: Oceny dokonuje się na etapie wyboru projektu jak i podczas jego realizacji.

f) dokumentowanie wydatków – do współfinansowania kwalifikuje się wydatek faktycznie poniesiony przez beneficjenta tzn. wydatek poniesiony w znaczeniu księgowym, jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego beneficjenta. Jako dowód poniesienia wydatków rozumie się faktycznie opłaconą fakturę lub inny dokument o równoważnej wartości dowodowej wraz z wyciągiem bankowym potwierdzającym poniesienie wydatku. Zasady dokumentowania kosztów z wkładem niepieniężnym, amortyzacją oraz innymi kosztami określa Instytucja Zarządzająca Programu Operacyjnego.

g) istnieje zakaz podwójnego finansowania projektu – podwójne finansowanie oznacza niedozwolone refundowanie danego wydatku dwa razy ze środków publicznych, krajowych lub wspólnotowych.

h) trwałość operacji (dofinansowanej inwestycji) za Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006 – „Państwo członkowskie lub instytucja zarządzająca zapewniają, że operacja zachowuje wkład funduszy wyłącznie, jeżeli operacja ta, w terminie pięciu lat od zakończenia operacji (...) nie zostanie poddana zasadniczym modyfikacjom:

- mającym wpływ na jej charakter lub warunki jej realizacji lub powodującym uzyskanie nieuzasadnionej korzyści;
- wynikającym ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej.”

Podstawowe informacje dotyczące prowadzenia inwestycji współfinansowanych z Funduszu Spójności zostały zawarte w pkt 4.4, szczegółowe procedury, ze względu na szerokość przedmiotowego zagadnienia, należy przygotować w odrębnych opracowaniach dla Jednostki Realizującej Projekt (Project Implementation Unit) po rozpoczęciu realizacji Projektu (zadanie 4.4)

4.1.21. Zależność robót

Zarówno kolejność inwestycji jak i etapowanie pierwszego, kluczowego zadania inwestycyjnego zostało zaplanowane w ten sposób, żeby w żadnej sytuacji nie wystąpiła zależność robót. Oznacza to, że dowolne zadanie, bądź jego część może być realizowane bez względu na rozpoczęcie realizacji bądź zakończenie inwestycji zaplanowanych jako wcześniejsze. Daj to również całkowitą elastyczność budżetową, czyli możliwość wyboru i realizacji tylko tych robót, na które w danym okresie Gmina Dziwnów posiada środki finansowe.

4.1.22. Ewentualne modyfikacje w proponowanym planie inwestycyjnym oraz prognozy inwestycyjne w latach 2015-2020.

Przede wszystkim, głównym kierunkiem kolejnych inwestycji muszą być zadania związane ze zwiększeniem ilości energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych (czynniki determinujące te działania zostały opisane w pkt 4.6 - dyrektywa Parlamentu Europejskiego 2001/77/WE; projektem ustawy „O odnawialnych zasobach energii i racjonalnym ich wykorzystaniu”). Oprócz zaproponowanych już rozwiązań opracowania koncepcji pozyskiwania energii z fal morskich lub płynących wód morskich, należy rozważyć dodatkowo budowę spalarni osadu na planowanej do modernizacji oczyszczalni ścieków oraz rozwiązań związanych z instalacją paneli słonecznych na obiektach o dużej powierzchni pokryć dachowych znajdujących się na terenie gminy. W przypadku gdyby zaplanowana w pkt 4.6,

koncepcja pozyskiwania energii ze źródeł geotermalnych wykazała brak uzasadnienia ekonomicznego np. z powodu dużej głębokości, na których znajdują się źródła, termin opracowania przedmiotowych koncepcji pozyskiwania energii z innych źródeł odnawialnych należy przesunąć na lata 2010-2012.

Kolejnymi inwestycjami, których realizacja jest warta rozważenia w dalszym okresie czasu są:

a) budowa kortów tenisowych w dzielnicy Dziwna.

W ramach tytułowego zadania byłyby wybudowane trzy korty tenisowe (o wymiarach 18x36 metrów) wraz z niezbędną infrastrukturą sanitarną (sanitariaty, prysznic) oraz socjalną (szatnie, budynek zarządcy kortów).

b) zagospodarowanie terenów leżących na przeciwległym brzegu rzeki Dziwna w stosunku do basenu zimowego portu rybackiego

Powyższe zadanie inwestycyjne objęłoby budowę lokali pod wynajem. Ze względu na atrakcyjne położenie (z widokiem na planowaną na przeciwległym brzegu marinę) wybudowane obiekty byłyby wyjątkowo interesujące dla wynajmujących, w szczególności pod kątem zastosowania jako lokale gastronomiczne.

c) przygotowanie koncepcji rewitalizacji terenów powojсковych leżących w dzielnicy Dziwna pod kątem budowy apartamentowców.

W związku z planowanymi inwestycjami planowanymi na terenie Gminy Dziwnów. W celu uzyskania dodatkowych środków na przedmiotowe zadania oraz zapewnienia prywatnym przedsiębiorcom możliwości inwestowania na terenie Gminy, należy wziąć pod uwagę sprzedaż części gruntów deweloperom pod budowę apartamentowców lub realizację tytułowego zadania w ramach partnerstwa publiczno-prawnego.

Budowa apartamentowców zapewniłaby dodatkowe miejsca noclegowe w Gminie a co za tym idzie doprowadziłaby do zwiększenia liczby turystów odwiedzających Gminę również poza sezonem letnim.

d) budowa wysokościowca przez inwestora zewnętrznego (na terenie dzielnicy Dziwna).

Budowa wysokościowca byłaby zwieńczeniem koncepcji rozbudowy Gminy pod kątem rozszerzenia sezonu turystycznego (cały rok kalendarzowy), umiejscowienie budynku na terenie dzielnicy Dziwna stworzyłoby dla właścicieli apartamentów możliwość podziwiania niesamowitych widoków otaczających Dziwną akwenów wodnych.

e) budowa palmiarni/pomarańczarni

Koncepcja inwestycji została przygotowana na podstawie danych o podobnych obiektach istniejących na terenie Gminy Dziwnów przed II Wojną Światową. Prawdopodobne umiejscowienie tych obiektów w ww. okresie to Międzywodzie i Dziwnów (na terenie istniejącego ośrodka wczasowego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Szczecinie). Realizacja przedmiotowego zadania, będzie kolejnym krokiem do przedłużenia sezonu wypoczynkowego tak, aby docelowo ww. okres obejmował cały rok kalendarzowy.

Zarządzanie nowowytbudowanym majątkiem

Po zakończeniu każdego z zaplanowanych zadań, nowowytbudowane obiekty zostaną przekazane odpowiednim jednostkom organizacyjnym, celem zapewnienia odpowiedniego i efektywnego zarządzania.

Poniżej zaproponowano podział inwestycji pod kątem instytucji docelowo nimi zarządzających.

Inwestycje infrastruktury sanitarnej

Po zakończeniu inwestycji opisanej w pkt 4.4 - Regulacja gospodarki wodno-ściekowej gminy w ramach projektu realizowanego przez Związek Gmin Wyspy Wolin współfinansowanego z Funduszu Spójności (modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa kompostowni, renowacja i budowa kanalizacji deszczowej), wszystkie obiekty wybudowane na terenie Gminy Dziwnów w ramach przedmiotowego Projektu współfinansowanego z Funduszu Spójności, pozostaną własnością beneficjenta, czyli Związku Gmin Wyspy Wolin natomiast zarządzać nowobudowaną infrastrukturą będzie Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Dziwnowie, który docelowo w przyszłości zostanie właścicielem majątku (po zakończeniu okresu określonego przez Fundusz Spójności, w którym Beneficjent nie może modyfikować ani przekazywać nowo wybudowanych obiektów – tzw. trwałość operacji – szczegółowy opis w punkcie 4.19h).

Pozostałe inwestycje

Zarządzanie obiektem(ami) wybudowanymi w ramach inwestycji opisanej w pkt. 4.9 zostanie przekazane Miejskiemu Ośrodkowi Kultury i Sportu.

Nadzorowanie prac nad przygotowaniem oraz obsługę inwestycji opisanej w pkt. 4.10 zostanie przekazane Zespołowi Obsługi Oświaty i Kultury.

Inwestycje opisane w pkt. 4.3, 4.5, 4.6, 4.7, 4.11, 4.12, 4.13, 4.14, 4.15 pozostaną w gestii Urzędu Miejskiego w Dziwnowie.

ROZDZIAŁ V - Analiza Finansowa

Analizę przeprowadzono w oparciu o wykonany budżet gminy Dziwnów za 2006 r., planowany budżet za rok 2007 oraz na danych z wykonania budżetu za II kwartał 2007 r.

Analiza obejmuje swoim zakresem zarówno aktualny stan finansowania gminy jak i prognozę na lata 2007-2020 z uwzględnieniem możliwości finansowania przyszłych inwestycji określonych w rozdziale czwartym. Dla potrzeb analizy założono systematyczny wzrost dochodów gminy na poziomie 1,5% w skali roku w odniesieniu do lat poprzednich plus wskaźnik inflacji na poziomie określonym w prognozie makroekonomicznej dla Polski na lata 2005-2020.

5.1. ANALIZA BUDŻETU GMINY DZIWNÓW

Plan budżetu na 2007 r. zakłada:

↪	Budżet po stronie dochodów	-	16.555.000,00 zł
↪	Budżet po stronie wydatków	-	18.041.000,00 zł
↪	Deficyt	-	1.486.000,00 zł
↪	Przychody ogółem:	-	7.392.000,00 zł
	z tego:		
	▪ kredyty bankowe	-	1.500.000,00 zł
	▪ wolne środki	-	5.892.000,00 zł
↪	Rozchody ogółem:	-	5.906.000,00 zł
	z tego:		
	▪ spłata rat kredytu z BGK	-	480.000,00 zł
	▪ spłata rat kredytu z PEKAO S.A.	-	5.238.000,00 zł
	▪ spłata rat pożyczki	-	188.000,00 zł

Tabela nr 5.1 Dochody gminy Dziwnów w 2006r i plan na 2007r.

DOCHODY BUDŻETU MIASTA DZIWNÓW			
Dział.	Nazwa działu	Wykonanie dochodów za 2006 rok	Plan na 2007 rok
010	ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	1 731,98 zł	-
600	TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	22 932,52 zł	-
700	GOSPODARKA MIESZKANIOWA	8 529 060,05 zł	300 000,00 zł
750	ADMNISTRACJA PUBLICZNA	72 108,86 zł	69 253,00 zł
751	URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	21 214,00 zł	684,00 zł
754	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	2 450,00 zł	3 000,00 zł
756	DOCHODY OD OSÓB PRAWNYCH, OD OSÓB FIZYCZNYCH I OD INNYCH JEDNOSTEK NIE POSIADAJACYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORAZ WYDATKI ZWIĄZANE Z ICH POBOREM	8 034 569,55 zł	8 158 500,00 zł
758	RÓŻNE ROZLICZENIA	2 226 645,57 zł	2 285 563,00 zł
801	OŚWIATA I WYCHOWANIE	279 981,26 zł	238 000,00 zł
851	OCHRONA ZDROWIA	-	100 000,00 zł
852	POMOC SPOŁECZNA	1 498 424,72 zł	1 540 000,00 zł
854	EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	37 465,00 zł	-
900	GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	691 969,13 zł	620 000,00 zł
921	KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	215 233,84 zł	190 000,00 zł
926	KULTURA FIZYCZNA I SPORT	2 600,00 zł	350 000,00 zł
	OGÓŁEM DOCHODY	21 636 386,48 zł	16 555 000,00 zł

Plan dochodów budżetowych ogółem na 2007 rok został określony w wysokości **16.555.000,00 zł.**, w tym dochody własne **12.992.753,00 zł**, dotacje na zadania zlecone **1.296.684,00 zł**. W dochodach własnych ujęte zostały środki pochodzące z funduszy pozabudżetowych w wysokości **1.470.000,00 zł**.

Podstawowe źródła dochodów to:

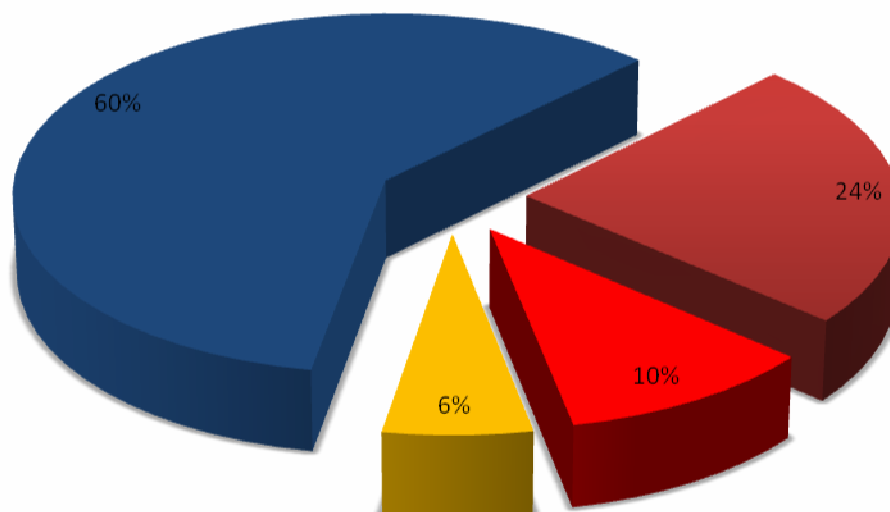
- ✓ podatek o nieruchomości od osób fizycznych i prawnych – 5.200.000,00 zł – 31 % budżetu,
- ✓ gospodarka gruntami – 2.600.000,00 zł – 15,7% budżetu,
- ✓ subwencje – 2.265.653,00 zł – 13,9 % budżetu,
- ✓ udział w podatku dochodowym od osób fizycznych – 1.585.000,00 zł – 9,6 % budżetu,
- ✓ opłata miejscowa – 500.000,00 zł – 3,1% budżetu,
- ✓ środki na dofinansowanie inwestycji własnych (środki pozabudżetowe) – 1.470.000,00 zł – 8,8 % budżetu.

Tabela nr 5.2 Zestawienie planowanych dochodów na koniec 2007 r.

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Plan 2007 r.</i>
1	2
1. Dochody własne	12.992.753,00 zł
w tym:	
- udział w podatku doch. od osób fizycznych	1.585.000,00 zł
- udział w podatku doch. od osób prawnych	3.615.000,00 zł
2. Dotacje z budżetu państwa	1.296.684,00 zł
- na zadania własne	58.684,00 zł
- zadania zlecone	1.296.684,00 zł
3. Subwencja ogólna	2.265.653,00 zł
w tym część :	
I – oświatowa	2.206.101,00 zł
II – rekompensująca	28.730,00 zł
4. Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin pozyskane z innych źródeł	1.470.000,00 zł
Ogółem dochody	16.555.000,00 zł

Wykres nr 5.1 Planowane dochody w 2007r. w %

■ Dochody własne ■ Udział w podatkach ■ Subwencje ■ Dotacje

Dochody własne	12.992.753,00 zł
Udział w podatkach	5.200.000,00 zł
Subwencje	2.265.653,00 zł
Dotacje	1.296.684,00 zł
Ogółem osiągnięte dochody budżetowe:	16.555.000,00 zł

II kwartał 2007 r.

- ✓ Dochody budżetowe gminy Dziwnów osiągnęły poziom **9.938.912,20 zł**, co stanowi **60,03 %** planu dochodów w wysokości **16.555.000,00 zł**
- ✓ Wydatki budżetowe zrealizowano na poziomie, **6.563.018,61 zł**, czyli **36 %** planu wynoszącego **18.041.000,00 zł**, z czego wydatki budżetowe stanowiły w:
  - ✓ **98,77 %** wydatki bieżące w wysokości **6.482.311,61 zł**
  - ✓ **1,23 %** wydatki majątkowe w wysokości **80.706,81 zł**

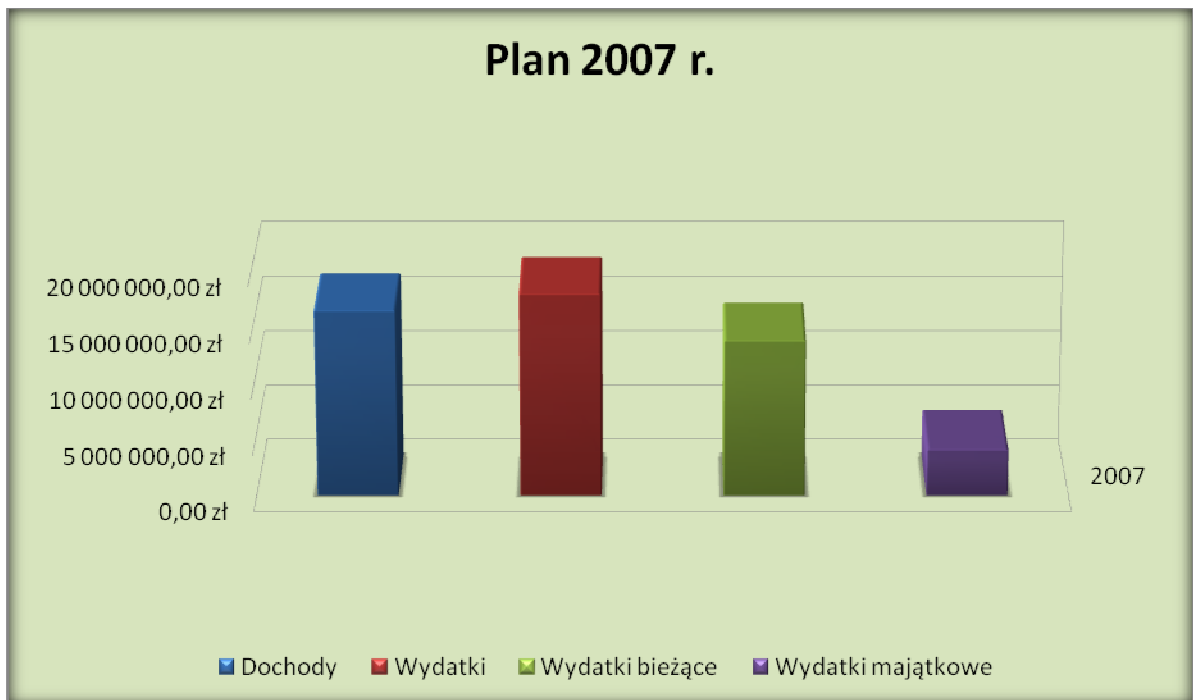
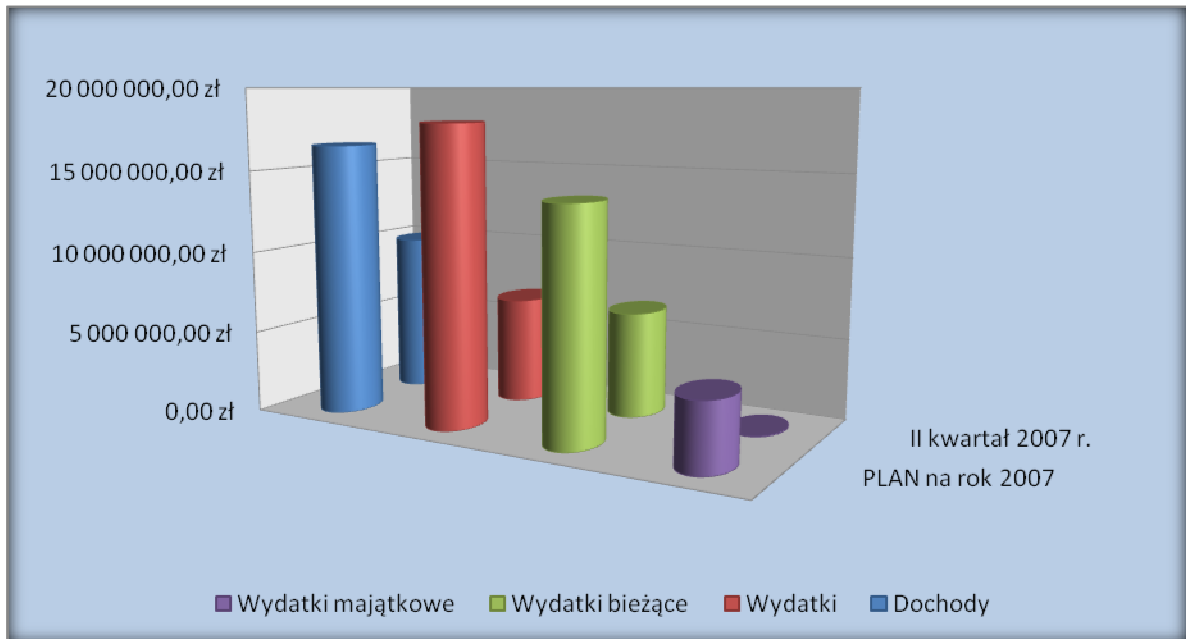
Tabela nr 5.3 Realizacja budżetu gminy Dziwnów za II kwartał 2007 r.

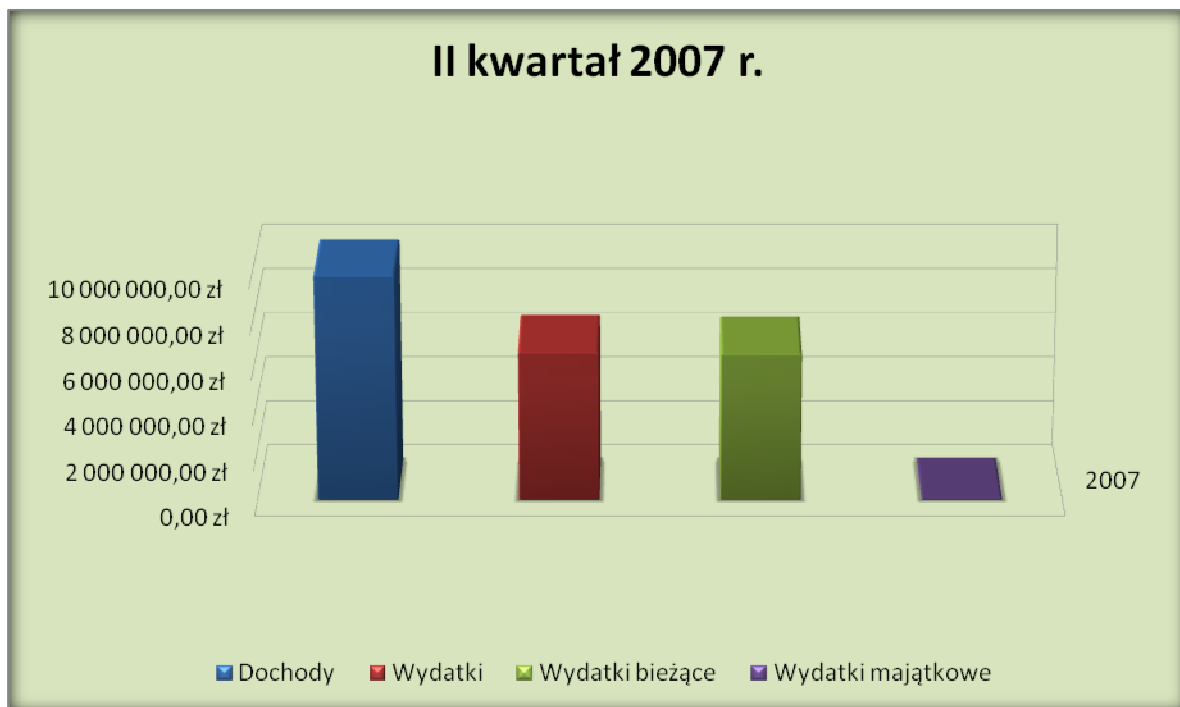
WYSZCZEGÓLNIENIE	PLAN na rok 2007	WYKONANIE
A: DOCHODY	16.555.000,00 zł	9.938.912,20 zł
B: WYDATKI	18.041.000,00 zł	6.563.018,61 zł
B1: Wydatki Bieżące	13.906.000,00 zł	6.482.311,61 zł
B2: Wydatki Majątkowe	4.135.000,00 zł	80.706,81 zł
C: NADWYŻKA/DEFICYT	(DEFICYT) - 1.486.000,00 zł	(NADWYŻKA)3.375.893,5 9 zł

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdania Rb-NDS (kwartalne sprawozdanie o Nadwyżce/Deficycie) za okres od początku roku do 30 czerwca 2007r.

Wykres nr 5.2 Realizacja budżetu gminy Dziwnów za II kwartał 2007 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z tabeli nr 2.

Wykonane wydatki budżetowe stanowiły **66,03 %** osiągniętych dochodów. Różnica pomiędzy dochodami budżetowymi a wydatkami budżetowymi w przeciwieństwie do planu jest dodatnia. Na dzień 30.06.2007 roku (II kwartał 2007 r.) Gmina Dziwnów osiągnęła nadwyżkę w wysokości **3.375.893,59 zł.**

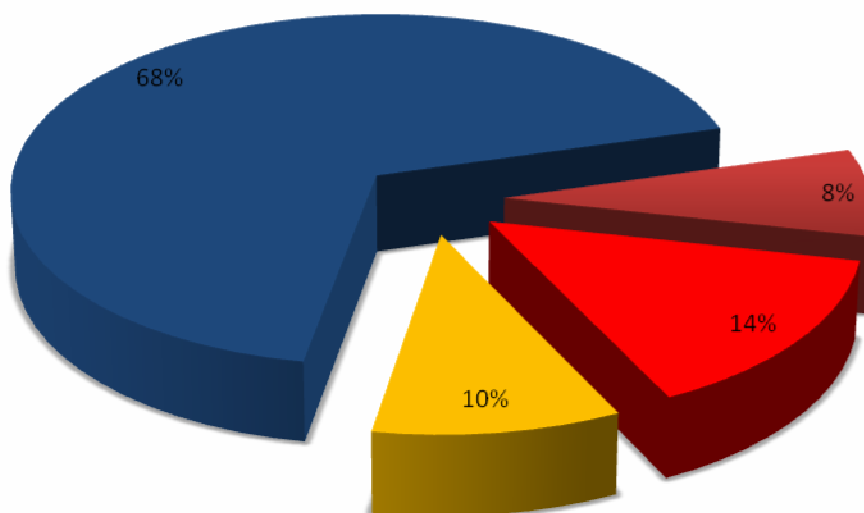
Tabela nr 5.4 Zestawienie dochodów na koniec II kwartału 2007 r.

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>II kwartał 2007 r.</i>
1	2
1. Dochody własne	6.672.404,20 zł
w tym:	
- udział w podatku doch. od osób fizycznych	762.302,00 zł
- udział w podatku doch. od osób prawnych	15.958,00 zł
2. Dotacje z budżetu państwa	983.142,00 zł
- na zadania własne	292.151,00 zł

- zadania zlecone	690.991,00 zł
3. Subwencja ogólna	1.415.106,00 zł
w tym część :	
I – oświatowa	28.730,00 zł
II – rekompensująca	28.730,00 zł
4. Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin pozyskane z innych źródeł	929.800,33 zł
Ogółem dochody	9.938.912,20 zł

Wykres 5.3 Osiągnięte dochody II kwartale 2007r. w %

■ Dochody własne ■ Udział w podatkach ■ Subwencje ■ Dotacje

Dochody własne	6 672 404,20 zł
Udział w podatkach	778 260,00 zł
Subwencje	1 415 106,00 zł
Dotacje	983 142,00 zł
Ogółem osiągnięte dochody budżetowe:	9.938.912.20 zł

5.1.2 Wydatki gminy Dziwnów

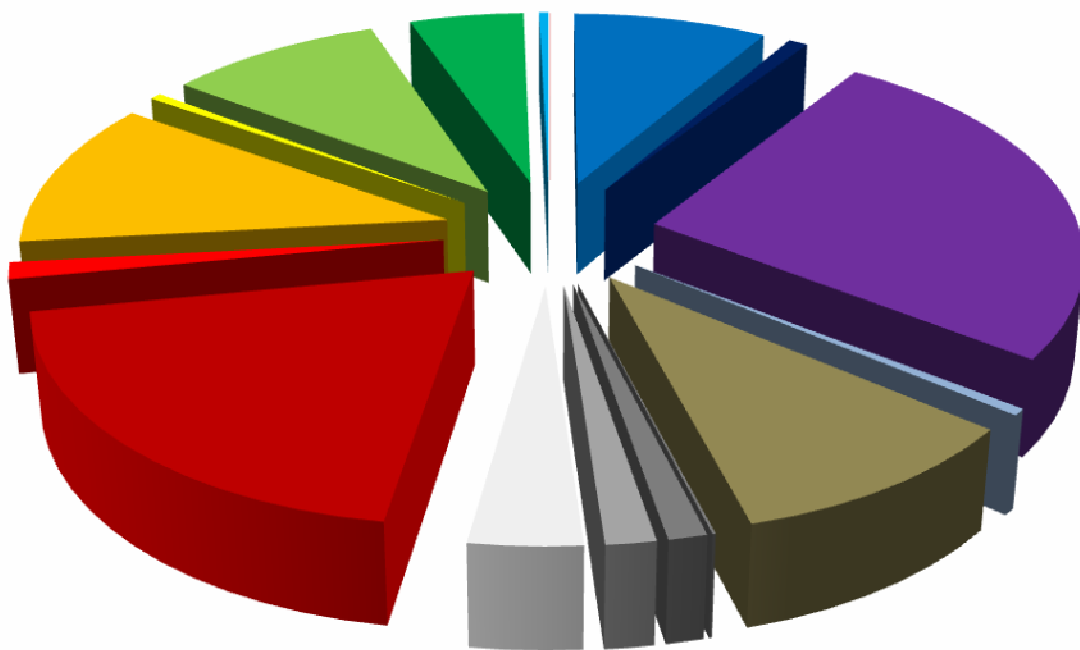
Wydatki gminy Dziwnów - Plan 2007r.:

↪ Wydatki bieżące	- 11.971.000,00 zł - 66,40 %
z tego:	
▪ wynagrodzenia i pochodne	- 5.517.800,00 zł - 46,07 %
▪ pozostałe wydatki	- 6.453.200,00 zł - 53,93 %
↪ Zadania administracji rządowej zlecone gminie	- 1.296.684,00 zł - 7,20 %
↪ Wpłata do budżetu państwa	- 588.867,00 zł - 3,20 %
↪ Wydatki majątkowe	- 4.135.000,00 zł - 22,90 %
↪ Rezerwa ogólna	- 49.449,00 zł - 0,30 %
R A Z E M	18.041.000,00 zł 100%

Tabela nr 5.5 Wydatki budżetu gminy Dziwnów za 2006 r. oraz plan 2007 r.

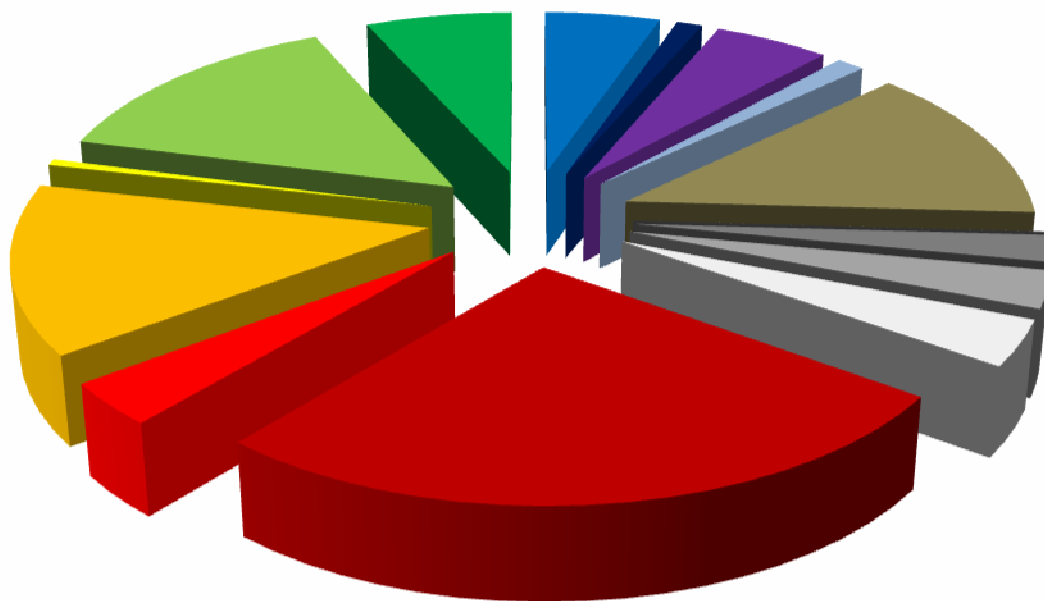
WYDATKI BUDŻETU GMINY DZIWNÓW			
Dział	Nazwa działu, rozdziału.	Wykonanie wydatków za 2006 r.	Plan na 2007 rok
010	ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	2.179,44 zł	1.000,00 zł
600	TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	1.814.972,95 zł	900.000,00 zł
630	TURYSTYKA	179.217,56 zł	200.000,00 zł
700	GOSPODARKA MIESZKANIOWA	5.495.980,37 zł	900.000,00 zł
710	DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	105.587,25 zł	220.000,00 zł
750	ADMINISTRACJA PUBLICZNA	2.109.059,55 zł	2.220.000,00 zł
751	URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	21.214,00 zł	684,00 zł
754	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	264.467,33 zł	371.000,00 zł
757	OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO	341.639,45 zł	522.000,00 zł
758	RÓŻNE ROZLICZENIA	768.529,00 zł	638.316,00 zł
801	OŚWIATA I WYCHOWANIE	4.160.566,05 zł	4.519.000,00 zł
851	OCHRONA ZDROWIA	268.090,50 zł	600.000,00 zł
852	POMOC SPOŁECZNA	2.384.144,37 zł	2.382.000,00 zł
854	EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	107.186,25 zł	91.000,00 zł
900	GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	2.000.144,77 zł	2.430.000,00 zł
921	KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	1.070.335,11 zł	1.146.000,00 zł
926	KULTURA FIZYCZNA I SPORT	87.870,27 zł	800.000,00 zł
	OGÓŁEM WYDATKI	21.181.184,22 zł	18.041.000,00 zł

Wykres nr 5.4 Wykonanie wydatków za 2006 r.

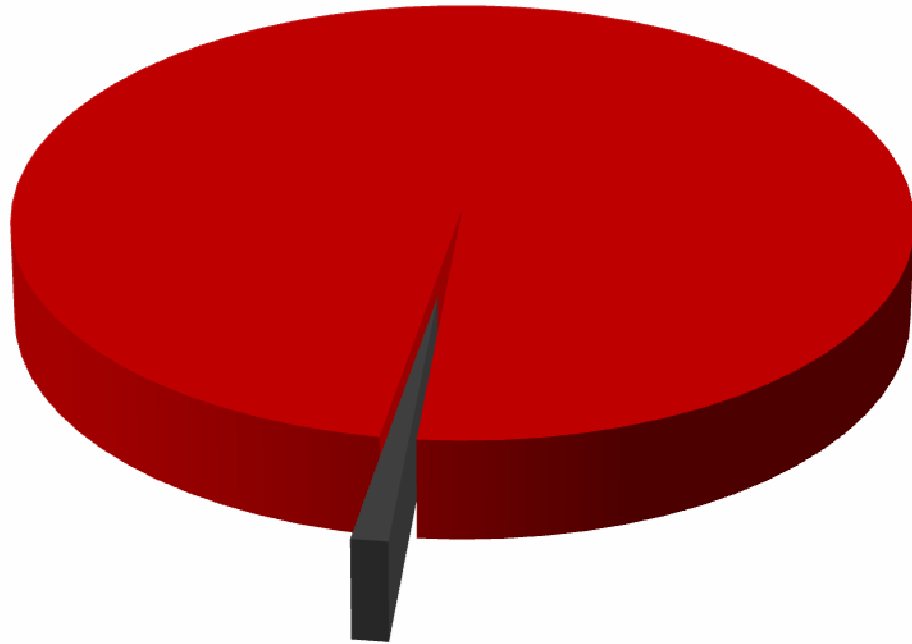
- ROLNICTWO I ŁOWIECTWO
- TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ
- TURYSTYKA
- GOSPODARKA MIESZKANIOWA
- DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA
- ADMINISTRACJA PUBLICZNA
- URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA
- BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA
- OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO
- RÓŻNE ROZLICZENIA
- OŚWIATA I WYCHOWANIE
- OCHRONA ZDROWIA
- POMOC SPOŁECZNA
- EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA
- GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA
- KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Wykres 5.5 Plan na 2007 r.

- ROLNICTWO I ŁOWIECTWO
- TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ
- TURYSTYKA
- GOSPODARKA MIESZKANIOWA
- DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA
- ADMINISTRACJA PUBLICZNA
- URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA
- BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA
- OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO
- RÓŻNE ROZLICZENIA
- OŚWIATA I WYCHOWANIE
- OCHRONA ZDROWIA
- POMOC SPOŁECZNA
- EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA
- GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA
- KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Wykres 5.6 Wydatki II kwartał 2007r.

■ WYDATKI BIEŻĄCE   ■ WYDATKI MAJĄTKOWE

- WYDATKI BIEŻĄCE** – wydatki gminy związane z zadaniami ustawowymi i podstawowym funkcjonowaniem gminy.
- WYDATKI MAJĄTKOWE** – wydatki inwestycyjne, mające na celu rozwój wartości majątku Gminy, służące rozwojowi społeczności lokalnej w ujęciu mikro jak makro ekonomicznym.

5.1.2. Prognoza długu

Tabela nr 5.7 Prognoza kwoty długu i spłat na rok 2007 i lata następne

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Przewidywane wykonanie				
		2006	2007	2008	2009	2010
1	2		7	8	9	10
1	A. Dochody:	23 000	16 555	17 000	17 500	18 000
2	B. Wydatki:	22 000	18 041	15 892	17 000	17 500
3	*wydatki bieżące	13 500	13 906	14 000	14 500	15 000
4	*wydatki majątkowe	8 500	4 135	1 892	2 500	2 500
5	C. NADWYŻKA/DEFICYT (A-B)	1 000	-1 486	1 108	500	500
6	D. FINANSOWANIE (D1-D2)	5 892	1 486	-1 108	-500	-500
7	D1. Przychody ogółem:	6 960	7 392			
8	1) kredyty bankowe	5 000	1 500			
9	2) pożyczki					
10	3) spłaty pożyczek udzielonych					
11	4) nadwyżka z lat ubiegłych					
12	5) papiery wartościowe					
13	6) obligacje j.s.t.					
14	7) prywatyzacja majątku j.s.t.					
15	8) inne źródła	1 960	5 892			
16	D2. Rozchody ogółem:	1 068	5 906	1 108	500	500
17	1) spłaty kredytów	880	5 718	980	500	500
18	2) spłaty pożyczek	188	188	128		
19	3) pożyczki udzielone					
20	4) wykup papierów wartościowych					
21	5) wykup obligacji samorządowych					
22	6) inne cele					
23	E. UMORZENIE POŻYCZKI					

24	F. DŁUG NA KONIEC ROKU	6 514	2 108	1 000	500	500
25	1) wyemitowane papiery wartościowe					
26	2) zaciągnięte kredyty	6 198	1 980	1 000	500	500
27	3) zaciągnięte pożyczki	316	128			
28	4) przyjęte depozyty ²⁾					
29	5) wymagalne zobowiązania:					
30	a) wynikające z ustaw i orzeczeń sądów					
31	b) wynikające z udział. poręczeń i gwar.					
32	c) jednostek sektora finansów publicznych					
33	6) zobowiązania związane z przyrzeczonymi środkami z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności Unii Europejskiej:					
	a) kredyty					

	b) pożyczki					
	c) emitowane papiery wartościowe					
34	G. Wskaźnik długu do dochodu ((poz.24(-)poz.33/poz.1)%	28,32	12,73	5,88	2,85	2,77
35	H. OBCIĄŻENIE ROCZNE BUDŻETU z tytułu spłaty zadłużenia - z tego:	1 161	6 372	1 290	540	520
36	1) spłaty rat kredytów z odsetkami	963	6 180	1 160	540	520
37	2) spłaty rat pożyczek z odsetkami	198	192	130		
38	3) potenc. Spłaty udzielonych poręczeń z należnymi odsetkami					
39	4) wykup papierów wartościowych wyemitowanych przez j.s.t.					
40	5) spłaty zobowiązań związanych z przyrzeczonymi środkami z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności Unii Europejskiej					
	a) spłaty rat kredytów z odsetkami:					
	b) spłaty rat pożyczek z odsetkami:					
	c) wukup papierów wartościowych:					
41	I. Wskaźnik rocznej spłaty zadłużenia do dochodu ((poz.35(-)poz.40/poz.1)%	5,04	38,48	7,58	3,08	2,88

Planowany dług publiczny na koniec 2007 r. – 12,73%

Średnie zadłużenie samorządów terytorialnych w Polsce wynosi 20,1% (gdzie w zadłużenie gmin wynosi – 19%, powiatów 8%, miast na prawach powiatów 38% a województw 14,5%).

Sytuacja finansowa gminy Dziwnów jest bardzo dobra. Stabilny budżet oraz niskie zadłużenie - 12,73% stwarza duże możliwości inwestycyjne dla gminy. Coroczne wydatki majątkowe utrzymywane są na stabilnym poziomie, w 2007 r. planowane wydatki wyniosą 24,60 % planowanego budżetu. W dalszej perspektywie czasu planowane jest utrzymanie wydatków majątkowych na tym właśnie poziomie, co stanowi bardzo dobre warunki wyjściowe i pełne możliwości do zabezpieczenia wkładu własnego przez gminę Dziwnów dla przygotowywanych projektów inwestycyjnych, które mogą otrzymać współfinansowanie z funduszy zewnętrznych, w tym UE i EOG.

5.1.4. Planowane inwestycje

Tabela nr 5.8 Planowane inwestycje 2007-2013

Nazwa projektu	Lata realizacji projektu	Wartość całkowita projektu	Koszty kwalifikowane w ramach projektu
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze związku Gmin Wyspy Wolin – Dziwnów	2009-2011	19 585 000,00 zł	19 585 000,00 zł
Budowę i modernizację infrastruktury turystycznej i usługowej w pasie nadmorskim	2008-2013	11 580 000,00 zł	11 580 000,00 zł
Budowa przystani w Dziwnowie i modernizacja w Międzywodziu	2008-2011	6 800 000,00 zł	6 800 000,00 zł
Modernizację chodnika wraz z budową ścieżki rowerowej Dziwnów-Dziwnówek oraz Dziwnów-Międzywodzie	2010-2012	3 375 000,00 zł	3 375 000,00 zł
Budowę systemu otwartych boisk w gminie	2008-2011	2 300 000,00 zł	2 300 000,00 zł
Budowę stacji kajakowej w Dziwnówku przy jeziorze Wrzosowskim	2010	250 000,00 zł	250 000,00 zł
Budowę infrastruktury turystycznej dostępu do rzeki Dziwna	2010-13	450 000,00 zł	450 000,00 zł

5.2 PROGNOZA FINANSOWA

Prognoza finansowa gminy Dziwnów na lata 2007-2015 z prognozą do roku 2020 uwzględniająca możliwości inwestycyjne gminy Dziwnów opracowana w oparciu o analizę realizacji budżetu gminy za 2006r. oraz plan na 2007r., skorygowany o dane za II kwartał 2007 r.

5.2.1 Prognoza przychodów i kosztów w latach 2007-2020

Tabela nr 5.9 PROGNOZA PRZYCHODÓW I KOSZTÓW gminy Dziwnów 2007-2020

WYSZCZEGÓLNIENIE	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2013
1. DOCHODY BUDŻETU	16 555 000,00 zł	16 803 325,00 zł	17 559 474,63 zł	18 419 888,88 zł	19 377 723,10 zł	20 365 986,98 zł	21 384 286,33 zł
Wskaźnik inflacji + 1,5%			4,5%	4,9%	5,2%	5,1%	5,0%
2. WYDATKI BUDŻETU	18 041 000,00 zł	16 803 325,00 zł	17 559 474,63 zł	18 419 888,88 zł	19 377 723,10 zł	20 365 986,98 zł	21 384 286,33 zł
w tym wydatki majątkowe / inwestycje + zakupy inwestycyjne /25% budżetu	4 135 000,00 zł	4 200 831,25 zł	4 389 868,66 zł	4 604 972,22 zł	4 844 430,78 zł	5 091 496,75 zł	5 346 071,58 zł
Wskaźnik inflacji + 1,5%			4,5%	4,9%	5,2%	5,1%	5,0%
3. Nadwyżka /deficyt budżetu (1-2)	-1 486 000,00 zł	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

WYSZCZEGÓLNIENIE		2 014	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019	2 020
1.	DOCHODY BUDŻETU	21 384 286,33 zł	21 384 286,33 zł	22 410 732,07 zł	23 486 447,21 zł	24 613 796,68 zł	25 770 645,12 zł	26 981 865,45 zł
	Wskaźnik inflacji + 1,5%	5,0%	4,%	4,9%	4,8%	4,8%	4,7%	4,7%
2.	WYDATKI BUDŻETU	21 384 286,33 zł	21 384 286,33 zł	22 410 732,07 zł	23 486 447,21 zł	24 613 796,68 zł	25 770 645,12 zł	26 981 865,45 zł
	w tym wydatki majątkowe / inwestycje + zakupy inwestycyjne /25% budżetu	5346071,583	5346071,583	5602683,019	5871611,804	6153449,17	6442661,281	6745466,361
	Wskaźnik inflacji + 1,5%	5,0%	4,%	4,9%	4,8%	4,8%	4,7%	4,7%
3.	Nadwyżka /deficyt budżetu (1-2)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Prognoza została opracowana w oparciu równanie: **wskaźnik inflacji¹ + 1,5% (wzrost wartości dochodów gminy w oparciu o dane historyczne).**

¹ Prognoza Makroekonomiczna dla Polski 2005-2020

5.2.2 Prognoza możliwości inwestycyjnych gminy w latach 2007- 2020.

Tabela 5.10 Prognoza możliwości inwestycyjnych gminy Dziwnów 2007-2020

1.	WARIANT I	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.1.	60% - możliwości zadłużenia budżetu	9 933 000	10 081 995	10 535 685	11 051 933	11 626 634	12 219 592	12 830 572
1.2	Zaplanowane wydatki majątkowe(80% z 25%budżetu przeznaczanego na inwestycje)	3 308 000	3 360 665	3 511 895	3 683 978	3 875 545	4 073 197	4 276 857
1.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	13 241 000	13 442 660	14 047 580	14 735 911	15 502 178	16 292 790	17 107 429
1.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%- wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	88 273 333	89 617 733	93 650 531	98 239 407	103 347 857	108 618 597	114 049 527
1.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	75 032 333	76 175 073	79 602 952	83 503 496	87 845 678	92 325 808	96 942 098

1.	WARIANT I	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.1.	60% - możliwości zadłużenia budżetu	12 830 572	12 830 572	13 446 439	14 091 868	14 768 278	15 462 387	16 189 119
1.2.	Zaplanowane wydatki majątkowe(80% z 25%budżetu przeznaczzonego na inwestycje)	4 276 857	4 276 857	4 482 146	4 697 289	4 922 759	5 154 129	5 396 373
1.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	17 107 429	17 107 429	17 928 586	18 789 158	19 691 037	20 616 516	21 585 492
1.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%- wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	114 049 527	114 049 527	119 523 904	125 261 052	131 273 582	137 443 441	143 903 282
1.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	96 942 098	96 942 098	101 595 319	106 471 894	111 582 545	116 826 925	122 317 790

2.	WARIANT II	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
2.1.	50% - możliwości zadłużenia budżetu	8 277 500	8 401 663	8 779 737	9 209 944	9 688 862	10 182 993	10 692 143
2.2.	Zaplanowane wydatki majątkowe (80% z 25% budżetu przeznaczonego na inwestycje)	3 308 000	3 360 665	3 511 895	3 683 978	3 875 545	4 073 197	4 276 857
2.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	11 585 500	11 762 328	12 291 632	12 893 922	13 564 406	14 256 191	14 969 000
2.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%-wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	77 236 667	78 415 517	81 944 215	85 959 481	90 429 374	95 041 273	99 793 336
2.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	65 651 167	66 653 189	69 652 583	73 065 559	76 864 968	80 785 082	84 824 336

2.	WARIANT II	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2.1.	50% - możliwości zadłużenia budżetu	10 692 143	10 692 143	11 205 366	11 743 224	12 306 898	12 885 323	13 490 933
2.2.	Zaplanowane wydatki majątkowe(80% z 25%budżetu przeznaczzonego na inwestycje)	4 276 857	4 276 857	4 482 146	4 697 289	4 922 759	5 154 129	5 396 373
2.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	14 969 000	14 969 000	15 687 512	16 440 513	17 229 658	18 039 452	18 887 306
2.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%- wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	99 793 336	99 793 336	104 583 416	109 603 420	114 864 385	120 263 011	125 915 372
2.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	84 824 336	84 824 336	88 895 904	93 162 907	97 634 727	102 223 559	107 028 066

3.	WARIANT III	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
3.1.	40% - możliwości zadłużenia budżetu	6 622 000	6 721 330	7 023 790	7 367 956	7 751 089	8 146 395	8 553 715
3.2	Zaplanowane wydatki majątkowe (80% z 25% budżetu przeznaczonego na inwestycje)	3 308 000	3 360 665	3 511 895	3 683 978	3 875 545	4 073 197	4 276 857
3.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	9 930 000	10 081 995	10 535 685	11 051 933	11 626 634	12 219 592	12 830 572
3.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%-wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	66 200 000	67 213 300	70 237 899	73 679 556	77 510 892	81 463 948	85 537 145
3.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	56 270 000	57 131 305	59 702 214	62 627 622	65 884 259	69 244 356	72 706 574

3.	WARIANT III	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
3.1.	40% - możliwości zadłużenia budżetu	8 553 715	8 553 715	8 964 293	9 394 579	9 845 519	10 308 258	10 792 746
3.2.	Zaplanowane wydatki majątkowe (80% z 25% budżetu przeznaczonego na inwestycje)	4 276 857	4 276 857	4 482 146	4 697 289	4 922 759	5 154 129	5 396 373
3.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	12 830 572	12 830 572	13 446 439	14 091 868	14 768 278	15 462 387	16 189 119
3.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%-wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	85 537 145	85 537 145	89 642 928	93 945 789	98 455 187	103 082 580	107 927 462
3.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	72 706 574	72 706 574	76 196 489	79 853 921	83 686 909	87 620 193	91 738 343

4.	WARIANT IV	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
4.1.	30% - możliwości zadłużenia budżetu	4 966 500	5 040 998	5 267 842	5 525 967	5 813 317	6 109 796	6 415 286
4.2.	Zaplanowane wydatki majątkowe(80% z 25%budżetu przeznaczzonego na inwestycje)	3 308 000	3 360 665	3 511 895	3 683 978	3 875 545	4 073 197	4 276 857
4.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	8 274 500	8 401 663	8 779 737	9 209 944	9 688 862	10 182 993	10 692 143
4.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%- wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	55 163 333	56 011 083	58 531 582	61 399 630	64 592 410	67 886 623	71 280 954
4.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	46 888 833	47 609 421	49 751 845	52 189 685	54 903 549	57 703 630	60 588 811

4.	WARIANT IV	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
4.1.	30% - możliwości zadłużenia budżetu	6 415 286	6 415 286	6 723 220	7 045 934	7 384 139	7 731 194	8 094 560
4.2	Zaplanowane wydatki majątkowe (80% z 25% budżetu przeznaczonego na inwestycje)	4 276 857	4 276 857	4 482 146	4 697 289	4 922 759	5 154 129	5 396 373
4.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	10 692 143	10 692 143	11 205 366	11 743 224	12 306 898	12 885 323	13 490 933
4.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%-wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	71 280 954	71 280 954	74 702 440	78 288 157	82 045 989	85 902 150	89 939 551
4.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	60 588 811	60 588 811	63 497 074	66 544 934	69 739 091	73 016 828	76 448 619

5.	WARIANT V	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
5.1.	60% - możliwości zadłużenia budżetu	9 933 000	10 081 995	10 535 685	11 051 933	11 626 634	12 219 592	12 830 572
5.2	Zaplanowane wydatki majątkowe (50% z 25% budżetu przeznaczonego na inwestycje)	2 067 500	2 100 416	2 194 934	2 302 486	2 422 215	2 545 748	2 673 036
5.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	12 000 500	12 182 411	12 730 619	13 354 419	14 048 849	14 765 341	15 503 608
5.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%- wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	80 003 333	81 216 071	84 870 794	89 029 463	93 658 995	98 435 604	103 357 384
5.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	68 002 833	69 033 660	72 140 175	75 675 043	79 610 146	83 670 263	87 853 776

5.	WARIANT V	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
5.1.	60% - możliwości zadłużenia budżetu	12 830 572	12 830 572	13 446 439	14 091 868	14 768 278	15 462 387	16 189 119
5.2	Zaplanowane wydatki majątkowe(50% z 25%budżetu przeznaczonego na inwestycje)	2 673 036	2 673 036	2 801 342	2 935 806	3 076 725	3 221 331	3 372 733
5.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	15 503 608	15 503 608	16 247 781	17 027 674	17 845 003	18 683 718	19 561 852
5.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%- wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	103 357 384	103 357 384	108 318 538	113 517 828	118 966 684	124 558 118	130 412 350
5.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	87 853 776	87 853 776	92 070 758	96 490 154	101 121 681	105 874 400	110 850 497

6.	WARIANT VI	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
6.1.	50% - możliwości zadłużenia budżetu	8 277 500	8 401 663	8 779 737	9 209 944	9 688 862	10 182 993	10 692 143
6.2	Zaplanowane wydatki majątkowe (50% z 25% budżetu przeznaczonego na inwestycje)	2 067 500	2 100 416	2 194 934	2 302 486	2 422 215	2 545 748	2 673 036
6.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	10 345 000	10 502 078	10 974 672	11 512 431	12 111 077	12 728 742	13 365 179
6.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%-wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	68 966 667	70 013 854	73 164 478	76 749 537	80 740 513	84 858 279	89 101 193
6.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	58 621 667	59 511 776	62 189 806	65 237 106	68 629 436	72 129 537	75 736 014

6.	WARIANT VI	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
6.1.	50% - możliwości zadłużenia budżetu	10 692 143	10 692 143	11 205 366	11 743 224	12 306 898	12 885 323	13 490 933
6.2	Zaplanowane wydatki majątkowe (50% z 25% budżetu przeznaczanego na inwestycje)	2 673 036	2 673 036	2 801 342	2 935 806	3 076 725	3 221 331	3 372 733
6.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	13 365 179	13 365 179	14 006 708	14 679 030	15 383 623	16 106 653	16 863 666
6.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%- wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	89 101 193	89 101 193	93 378 050	97 860 197	102 557 486	107 377 688	112 424 439
6.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	75 736 014	75 736 014	79 371 343	83 181 167	87 173 863	91 271 035	95 560 773

7.	WARIANT VII	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
7.1.	40% - możliwości zadłużenia budżetu	6 622 000	6 721 330	7 023 790	7 367 956	7 751 089	8 146 395	8 553 715
7.2	Zaplanowane wydatki majątkowe (50% z 25% budżetu przeznaczanego na inwestycje)	2 067 500	2 100 416	2 194 934	2 302 486	2 422 215	2 545 748	2 673 036
7.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	8 689 500	8 821 746	9 218 724	9 670 442	10 173 305	10 692 143	11 226 750
7.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%-wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	57 930 000	58 811 638	61 458 161	64 469 611	67 822 031	71 280 954	74 845 002
7.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	49 240 500	49 989 892	52 239 437	54 799 169	57 648 726	60 588 811	63 618 252

7.	WARIANT VII	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
7.1.	40% - możliwości zadłużenia budżetu	8 553 715	8 553 715	8 964 293	9 394 579	9 845 519	10 308 258	10 792 746
7.2	Zaplanowane wydatki majątkowe (50% z 25% budżetu przeznaczzonego na inwestycje)	2 673 036	2 673 036	2 801 342	2 935 806	3 076 725	3 221 331	3 372 733
7.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	11 226 750	11 226 750	11 765 634	12 330 385	12 922 243	13 529 589	14 165 479
7.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%-wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	74 845 002	74 845 002	78 437 562	82 202 565	86 148 288	90 197 258	94 436 529
7.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	63 618 252	63 618 252	66 671 928	69 872 180	73 226 045	76 667 669	80 271 050

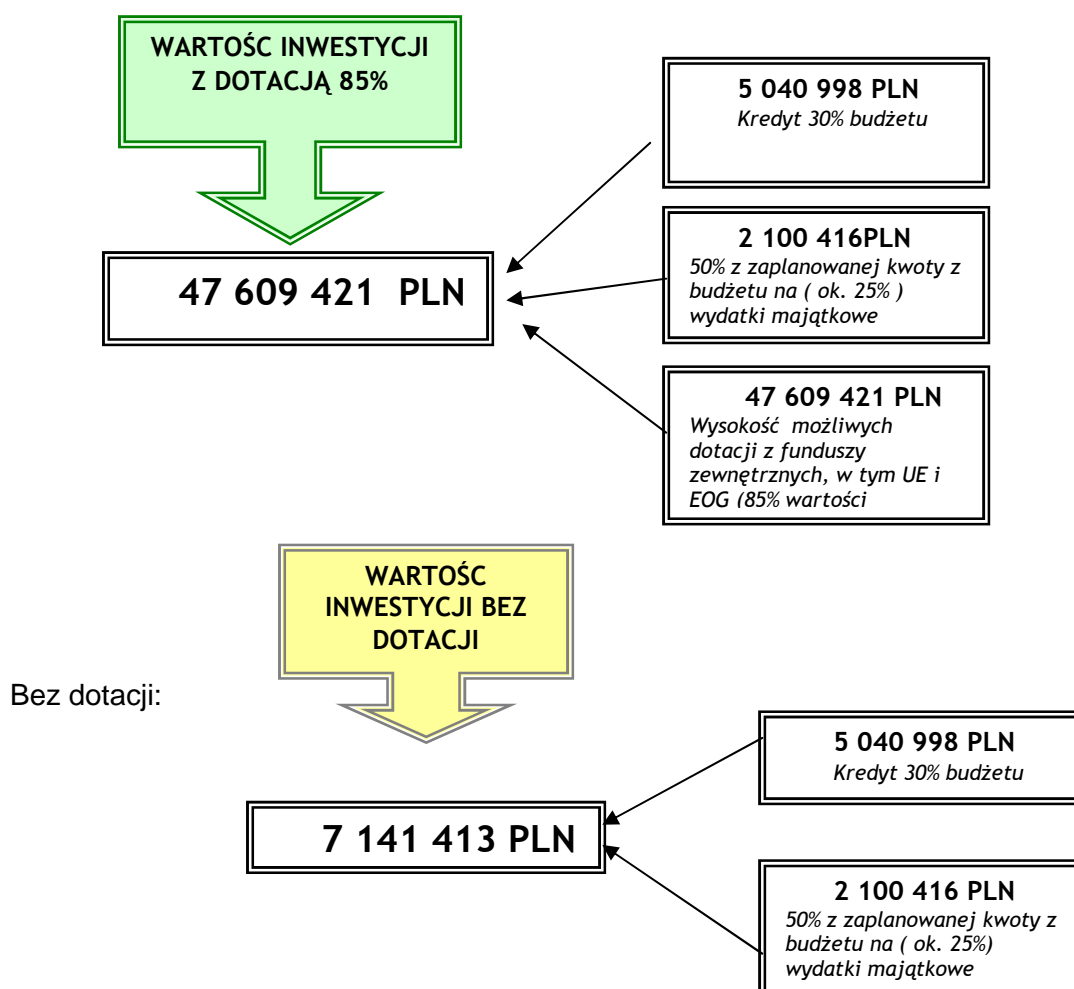
8.	WARIANT VIII	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
8.1.	30% - możliwości zadłużenia budżetu	4 966 500	5 040 998	5 267 842	5 525 967	5 813 317	6 109 796	6 415 286
8.2	Zaplanowane wydatki majątkowe (50% z 25% budżetu przeznaczanego na inwestycje)	2 067 500	2 100 416	2 194 934	2 302 486	2 422 215	2 545 748	2 673 036
8.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	7 034 000	7 141 413	7 462 777	7 828 453	8 235 532	8 655 544	9 088 322
8.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%- wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	46 893 333	47 609 421	49 751 845	52 189 685	54 903 549	57 703 630	60 588 811
8.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	39 859 333	40 468 008	42 289 068	44 361 232	46 668 016	49 048 085	51 500 490

8.	WARIANT VIII	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
8.1.	30% - możliwości zadłużenia budżetu	6 415 286	6 415 286	6 723 220	7 045 934	7 384 139	7 731 194	8 094 560
8.2	Zaplanowane wydatki majątkowe (50% z 25% budżetu przeznaczanego na inwestycje)	2 673 036	2 673 036	2 801 342	2 935 806	3 076 725	3 221 331	3 372 733
8.3.	Możliwości inwestycyjne bez dotacji zewnętrznych/100 % wartości inwestycji/	9 088 322	9 088 322	9 524 561	9 981 740	10 460 864	10 952 524	11 467 293
8.4.	Możliwości inwestycyjne/ 1.3. jako 15%-wkład własny+ wysokość dotacji zewnętrznych 85%	60 588 811	60 588 811	63 497 074	66 544 934	69 739 091	73 016 828	76 448 619
8.4.1.	Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (85% wartości inwestycji)	51 500 490	51 500 490	53 972 513	56 563 194	59 278 227	62 064 304	64 981 326

5.2.3 Podsumowanie

Z przeprowadzonej oceny możliwości inwestycyjnej gminy Dziwnów najbardziej optymalnym rozwiązaniem jest wariant VIII. Zakłada on poziom zadłużenia gminy do 30% rocznego budżetu i przeznaczenie 50% z 25% wydatków majątkowych na wkład własny – oczywiście przy założeniu pozyskania 85% wartości inwestycji w formie dotacji z funduszy zewnętrznych, w tym UE i EOG.

W tym wariantcie możliwości inwestycyjne gminy Dziwnów w roku 2008, jako I roku realizacji procesów inwestycyjnych w oparciu o niniejszą strategię i opracowane WPI i WPF wynoszą łącznie:

Koniecznym warunkiem wykorzystania możliwości finansowych, jakie daje stabilny budżet i niskie na dzień dzisiejszy zadłużenie -12,73% jest realizacja celów finansowych:

- ↳ [CF 1.] Utrzymanie wzrostu dochodów i kosztów gminy Dziwnów według równania:
wskaźnik inflacji² + 1,5%

- ↳ [CF 2.] Utrzymanie 25%-wego (z budżetu gminy) -poziomu dofinansowania wydatków majątkowych (z przeznaczeniem na inwestycje).

- ↳ [CF 4.] Opracowanie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego i Wieloletniego Planu Finansowego na lata 2007-2015, które będą podstawą do przygotowania dokumentacji aplikacyjnej do funduszy zewnętrznych w tym do UE i EOG, na wpisane w nie zadania inwestycyjne i społeczne, przy wykorzystaniu najbardziej efektywnego i bezpiecznego dla budżetu gminy wariantu finansowego

- ↳ [CF 5.] Systemowe pozyskiwanie zgodnie z założeniami określonymi w niniejszej strategii i opracowanych na jej podstawie WPI i WPF zewnętrznych środków finansowych na współfinansowanie zadań inwestycyjnych i społecznych w wysokości do 85% wartości budżetów.

---

² Prognoza Makroekonomiczna dla Polski 2005-2020

Zawartość

ROZDZIAŁ I – Charakterystyka Gminy.....	2
1.1 WPROWADZENIE I DEFINICJE	2
1.1.1. Definicje.....	3
1.2. DIAGNOZA GMINY DZIWNÓW	4
1.2.1 Diagnoza uwarunkowań rozwoju	4
1.2.2. Zagospodarowanie przestrzenne.....	9
1.2.3. Gospodarka.....	18
ROZDZIAŁ II – Analiza SWOT.....	22
2.1. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNO - PRZYRODNICZE	22
2.2. TURYSTYKA	23
2.3. LUDNOŚĆ, ZATRUDNIENIE, BEZROBOCIE	24
2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	25
2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	29
2.6. ZARZĄDZANIE GMINĄ	33
ROZDZIAŁ III – Strategia Rozwoju	35
3.1. STRATEGIA ROZWOJU	35
3.1.1. Zarys polityki Państwa a Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów.....	35
3.1.2. Cele strategiczne oraz cele operacyjne.....	55
ROZDZIAŁ IV – Kluczowe Inwestycje.....	63
4.1. KLUCZOWE INWESTYCJE	63
4.1.1 Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i usługowej w pasie nadmorskim.	64
4.1.2. Budowa basenu miejskiego.....	67
4.1.3. Komunalizacja portu i powołanie podmiotu zarządzającego portem.	67
4.1.4. Budowa mariny jachtowej wraz z niezbędną infrastrukturą na odcinku... pomiędzy mostem zwodzonym nad rzeką Dziwną a basenem zimowym portu. 67 rybackiego, modernizacja mariny w Międzywodziu oraz budowa stancji ..... 67 kajakowej w Dziwnówku przy Jeziorze Wrzosowskim.....	67
4.1.5. Budowa i modernizacja tzw. małej infrastruktury miejskiej z uwzględnieniem face-liftingu drogi przelotowej (Słowackiego-Wybrzeże Kościuszkowskie).	68

4.1.6. Budowa mieszkań socjalnych i komunalnych w gminie.....	69
4.1.7. Modernizacja chodnika z budową ścieżki rowerowej Dziwnów-Dziwnówek oraz Dziwnów-Międzywodzie.....	69
4.1.8. Opracowanie koncepcji wykorzystania energii odnawialnej ze szczególnym uwzględnieniem źródeł geotermalnych znajdujących się w Dziwnowie, Międzywodziu oraz Łukęcinie.....	69
4.1.9. Przygotowanie planu przeciwdziałania erozji nabrzeża i wydm.....	70
4.1.10. Opracowanie koncepcji uzyskania przez Gminę prawa własności lub innego prawem przewidzianej formy użytkowania budynku przedwojennego obiektu leczniczego znajdującego się pomiędzy ulicami Mickiewicza i Słowackiego oraz podjęcie prac rewitalizacyjnych obiektu.....	71
4.1.11. Budowa systemu otwartych boisk w gminie.....	71
4.1.12. Opracowanie koncepcji szlaku turystycznego gminy Dziwnów	72
4.1.13. Rekultywacja wysypiska śmieci w Międzywodziu.	72
4.1.14. Budowa systemu dostępu do usług publicznych z punktami informacji Multimedialnej.	73
4.1.15. Modernizacja budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Gminie Dziwnów	73
4.1.16. Regulacja gospodarki wodno-ściekowej gminy w ramach projektu realizowanego przez Związek Gmin Wyspy Wolin współfinansowanego z Funduszu Spójności (modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa kompostowni, renowacja i budowa kanalizacji deszczowej).....	73
4.1.17. Budowa budynku przychodni w gminie.....	75
4.1.18. Budowa infrastruktury turystycznej dostępu do rzeki Dziwna.....	75
4.1.19. Działania wspierające inwestycje (Pomoc techniczna).....	76
4.1.20. Dofinansowanie z środków pozabudżetowych.....	76
4.1.21. Zależność robót.....	77
4.1.22. Ewentualne modyfikacje w proponowanym planie inwestycyjnym oraz prognozy inwestycyjne w latach 2015-2020.....	77
ROZDZIAŁ V - Analiza Finansowa.....	80
5.1. ANALIZA BUDŻETU GMINY DZIWNÓW.....	80
5.1.1. Dochód.....	81
5.1.2. Wydatki gminy Dziwnów.....	88
5.1.2. Prognoza długu.....	93
5.1.4. Planowane inwestycje	95
5.2 PROGNOZA FINANSOWA.....	95
5.2.1 Prognoza przychodów i kosztów w latach 2007-2020.....	96
5.2.2 Prognoza możliwości inwestycyjnych gminy w latach 2007- 2020.....	98
5.2.3 Podsumowanie.....	114

Dokument opracowała firma:

ul. Grochowa 8/1

71- 741 Szczecin

Tel./ fax 091 8 123 132

Autorzy:

Justyna Antosiak- Winogrocka

Krzysztof Nadolski

Tomasz Winogrocki